

CD-i

Onafhankelijk tijdschrift
over de wereld van CD-i

FILMS • MUZIEK • GAMES • SPECIAL INTEREST • KINDEREN

**FOUR WEDDINGS
AND A FUNERAL**
"really charming"

TIM & BEER

Spelevaren in de haven

LINGO

Pas op voor de rode bal

WAT??... GEEN GO??... VRAAG BIJ DE KASSA!

FLASHBACK

Ontsnap uit de jungle

**CHAOS
CONTROL**
en andere

**GAMES!
GAMES!
GAMES!**

FREE RECORD SHOP

CD-i AANBIEDINGEN

LASER LORDS

609110

99.⁹⁵

Tegen inlevering van deze bon ontvangt u bij **FREE RECORD SHOP** de CD-i **Laser Lords** voor slechts 69,95. Deze bon is geldig t/m 1 mei 1995

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

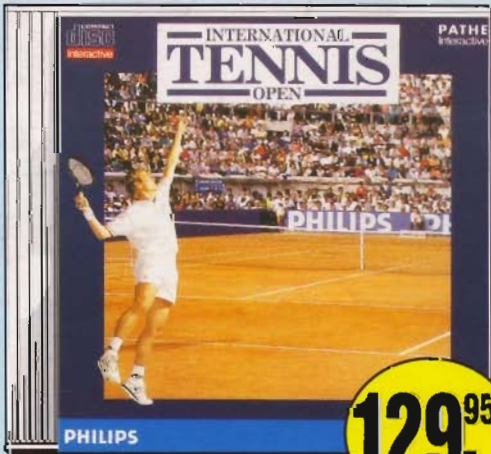
CD-i genre interesse:

KORTINGS BON 30,-

INT. TENNIS OPEN

600954

129.⁹⁵

Tegen inlevering van deze bon ontvangt u bij **FREE RECORD SHOP** de CD-i **International Tennis Open** voor slechts 99,95. Deze bon is geldig t/m 1 mei 1995

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

CD-i genre interesse:

KORTINGS BON 30,-

FREE RECORD SHOP

NU AL ZEER UITGEBREID ASSORTIMENT

CD-i

ER SPEELT ZICH HEEL WAT AF IN DE WINKELS VAN FREE RECORD SHOP

LOVING *for a* LIFETIME

Sex, je lust en je leven

Gepresenteerd door Goedele Liekens en Jelte Drenth biedt deze CD-i* met diverse thema's hulp en deskundig advies voor een betere en intensievere seksuele relatie met uw partner.

Uit de bekende serie "Sex, je lust en je leven" van Goedele Liekens.

* Digital Video Cartridge benodigd.

Ook uit deze serie binnenkort op Video-CD verkrijgbaar: "SM...waarom?" en "Als je ouder wordt."

CD-i

Philipscdi.com

Redactioneel

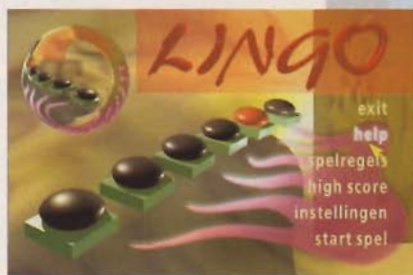
Het moest er een keer van komen: CD-i Magazine gaat een maand lang spelen. Het verstand op nul, de duim op de gamepad en, voor alle zekerheid, de Peacekeeper op de heup. We banen ons schietend een weg door Cyberspace, ontwijken vallende stenen, doorzoeken geheimzinnige kamers en lossen in het voorbijgaan ook nog even de meest ingewikkelde puzzels op. U begrijpt het al: dit nummer is een games-special.

We hebben onze games-redacteur René Janssen in een kamer opgesloten met alle CD-i-spellen die er zijn. Hij kreeg de opdracht een overzicht te maken van wat er nu zoal te spelen valt. Of de spelletjes leuk zijn. Of ze speelbaar zijn. Hij heeft zich uitstekend van zijn taak gekweten, zodat ik niet zonder trots 7 stampvolle pagina's mag presenteren met een overzicht van de belangrijkste spelletjes, handig in verschillende rubrieken ondergebracht.

Veel van die mooiste en spannendste spelletjes zijn trouwens te zien op de bijgevoegde sampler CD met daarop clips van de spelletjes die er op dit moment toe doen. Onze trouwe lezers zijn wij in onze gamesmanie niet vergeten. In dit nummer behandelen we veel vragen en tips van lezers over al die mooie, spannende, leuke maar soms ook frustrerend moeilijke spellen. Good luck.

Sybrand Frietema de Vries

SF

INHOUD

HET GROTE CD-I SPELLENOVERZICHT

April maand, spelletjes maand. In dit kader heeft onze spellen-redacteur alle spelletjes die nu verkrijgbaar zijn op CD-i op een rij gezet. Hij heeft een indeling gemaakt in categorieën, zodat u direct weet welke spellen het meest aanspreken. Bovendien is van elk spel een korte beschrijving gemaakt; lees en kom er achter dat u nog heel wat mist in uw CD-i-kast.

Pagina 12

LINGO

Al jarenlang is Lingo een van de succesvolste tv-spelletjes. Maar binnenkort kunt u Lingo ook gewoon in de huiskamer spelen. En dan hebben we het niet over meedoen met de tv-kandidaten (de beste stuur-lui staan tenslotte nog altijd aan wal), maar over Lingo op CD-i. De Lingo-CD-i begint met een fraai intro, met over het scherm stuiterende, fris gekleurde ballen en een Lingo-mannetje dat z'n duim opsteekt naar de speler(s).

Pagina 19

FLASHBACK

Flashback is een spel dat anderhalf jaar geleden voor het eerst verscheen op de SuperNES en de Sega Mega Drive. Het spel verdiende verschillende prijzen, zowel voor de fantastische graphics als voor het innovatieve spelconcept. Gelukkig is Flashback nu ook uitgebracht voor de nieuwe generatie systemen, zoals 3DO, Atari Jaguar en natuurlijk CD-i. En, het moet gezegd worden, de CD-i- versie lijkt de beste van het stel.

Pagina 24

Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem, NIEUW! Telefoon: 023-360160 Telefax: 023-359627 **REDACTIE EN MEDEWERKERS:** Sybrand Frietema

de Vries (Hoofdredactie), Klaas Smit, Lennie Pardoel, Foeke Collet (Eindredactie), Wilma Boekel (Secretariaat en Traffic), Rom Heiweg, Jeroen Hopman, Rob Smit, Ron Heijmans, Boudewijn Büch.

VORMGEVING: Ernst Bernson (Art Director), Rob Koetsier, Carola Hoff, Margo Witte, Reyer Bernson, Joachim Mahn, Aale van der Veen. **FOTOGRAFIE:** Gé Duits. Coverfoto:

BOEKHOUDING: Esther Boekel. **UITGEVER:** Wouter Hendrikse. **DIRECTIE:** A.W. Eifers. **ABONNEMENTEN:** CD-i Magazine, Postbus 22855, 1100 DJ Amsterdam

Zuid-Oost, Telefoon: 06-8212252 (40 cent per minuut). CD-i Magazine komt 11 maal per jaar uit. Een jaar-abonnement kan op elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, ten-

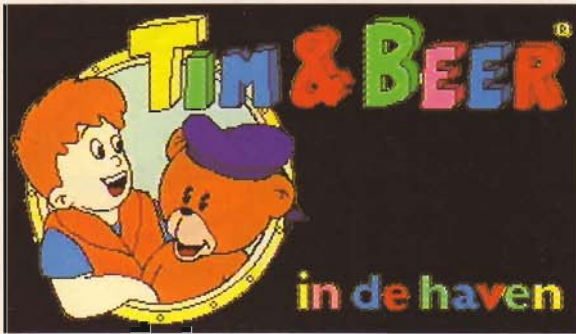
zij u het abonnement schriftelijk opzegt, uiterlijk twee maanden voor de vervaldatum. **ADVERTENTIES:** Retra PubliciteitsService, Sander Retra, Marlou den Drijver, Postbus 333, 2040

AH Zandvoort, Telefoon: 02507-18480, Telefax: 02507-16002. **PREPRESS EN DRUK:** Nederlands Drukkerij Bedrijf, Zoeterwoude. **DISTRIBUTIE NEDERLAND:** BetaPress,

Gilze. **DISTRIBUTIE BELGIË:** ImaPress. CD-i Magazine is een uitgave van het Haarlems Uitgeef Bedrijf BV **hb**

worden overgenomen.

Zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever mag niets uit deze uitgave op enigerlei wijze

CD-I IS KINDERSPEL

We hebben er zo naar verlangd en nu is-ie er dan: de nieuwe CD-i van Tim & Beer. Weliswaar nog niet in definitieve versie in de winkel, maar wel al helemaal klaar. Waarom zo uitgezien naar deze CD-i? Simpelweg omdat de twee voorgaande CD-i's zo leuk zijn. Vorig jaar verschenen Tim & Beer in het ziekenhuis en Tim & Beer op het vliegveld. Nu zal binnenkort Tim & Beer in de haven te koop zijn. En later zal er nog een volgen, zo is beloofd.

Pagina 34

ZEILWEDSTRIJD-REGLEMENT

Er is sinds kort een CD-i op de markt, speciaal voor wedstrijdzeilers. Rustig op de bank overstag gaan, levert geen gevaar op bij slecht weer. Sail to Win is een Engelstalige CD-i die alle elementen van het wedstrijdzeilen behandelt.

Pagina 38

WIE GAAT ER MEE NAAR ENGELAND VAREN?

Engeland is in feite ons buurland. Toch heeft het land dat anderhalve dag Noordzeezeilen van ons vandaan ligt een boel mysteries voor ons. Waarschijnlijk is het dan ook daarom dat de mensen met een onderzoekende geest vaak Engeland als vakantiebestemming kiezen. In een aantal delen gaat de Canadese producent On-Q: 'World Of Wonders' in op de verschillende gebieden van dit uitgestrekte koninkrijk.

Pagina 42

SEX, JE LUST EN JE LEVEN

Goedele Liekens werd een jaar of tien geleden uitgeroepen tot Miss België, en niet alleen om haar mooie uiterlijk. Afgestudeerd als psychologe en sexuologe sprak zij een zeer groot deel van de Belgische en Nederlandse mannen aan op een manier van: zie je nou wel dat mooie vrouwen ook slim kunnen zijn? Goedele is verder gegaan dan dat. Van meet af aan heeft zij zich voorop gesteld in de strijd om sex bespreekbaar te maken en taboes op het gebied van sex te doorbreken.

Pagina 44

GESCHIEDENIS VAN CD-I

Het lijkt misschien wat voorbarig nu al terug te kijken op zo'n jong medium, maar de geschiedenis van CD-i is er een die er mag wezen. Doorzettingsvermogen & visie, problemen & onbegrip, lange nachten in laboratoria & wereldwijde introductie, het zit er allemaal in. Wij vroegen Frans Zuurveen, als redacteur van Philips Technisch Tijdschrift werkzaam bij Philips ten tijde van de opkomst van CD-i, exclusief voor CD-i Magazine eens uit de doeken te doen hoe Philips met CD-i heeft geworsteld en is boven gekomen.

Pagina 46

FILMS

Nieuw op Video CD: The Player, The Accused, Crocodile Dundee II, Four Weddings & A Funeral, Witness en The Strauss Dynasty.

Pagina 54

- **BRIEVEN** Pagina 6 • **NIEUWS** Pagina 8 • **HET GROTE CD-I SPELLENOVERZICHT** Pagina 12 • **LINGO** Pagina 19
- **INTERVIEW** Pagina 22 • **FLASHBACK** Pagina 24 • **DRIE OP EEN RIJ: SCHIETSPellen** Pagina 26
- **TIPS & TRUCS** Pagina 30 • **CD-I IS KINDERSPEL** Pagina 34 • **SAIL TO WIN** Pagina 38 • **WIE GAAT ER MEE NAAR ENGELAND VAREN?** Pagina 42 • **SEX, JE LUST EN JE LEVEN** Pagina 44 • **GESCHIEDENIS VAN CD-I** Pagina 46
- **FILMS** Pagina 54 • **PROFESSIELEEL** Pagina 62 • **BÜCH** Pagina 66

Brieven

Widescreen: Pro

Handeltje

WIDESCREEN

Onlangs heb ik een nieuwe Video CD aangeschaft, te weten de film 'Alive'. Deze is op het Widescreen-formaat uitgebracht, en ik moet zeggen dat ik dat bijzonder fraai vind. Daarom zou ik eigenlijk alle toekomstige films ook graag op dit formaat zien. Niet alleen lijkt de beeldkwaliteit op zich beter, maar ook de beeldverhouding doet veel meer recht aan de film. Bovendien kan de ondertiteling (grotendeels) buiten de film in de onderste rand worden geplaatst. Kortom, louter voordeel.

A. de Vries, Purmerend

In het blad van maart hebben jullie het over een Bose CD-i. Deze lijkt mij heel interessant, kunnen jullie mij zo'n demo CD-i toesturen? Hebben jullie ook posters, folders en dergelijke voor mij?

Vaughin Lo-A-Njoe, Groningen

Helaas, tweewerf neen. Wij handelen niet in CD-i's of Video CD's, we bespreken ze alleen. Wij zijn vaak al blij als we zelf een recensie-exemplaar en promotie-materiaal krijgen. En dat gebruiken we dan uiteraard voor ons magazine. Maar gelukkig kunnen we zo nu en dan een demonstratie-disc meesturen, zoals bij dit nummer.

Surround Sound: Contra

Flight Simulator

Enkele opmerkingen betreffende Surround Sound, zoals die op de meeste Video CD schijfjes voorkomt. Het effect is formidabel bij de meeste speelfilms: Top Gun, Daens, Ghost, enz. Maar voor muziek-films, b.v. Three Tenors, is het eerder storend; tenzij je het normaal vindt om tussen de muzikanten te zitten! Kortom, in deze gevallen moet men de mogelijkheid hebben om de Surround uit te zetten of toch minstens flink te veranderen en enkel te genieten van de stereo klank. Misschien kunt u wat meer vertellen over de geluidsmogelijkheden van CD-i en Video CD.

J. Vermunt, Mol

Ik ben Lucas en 13 jaar. Ik weet dat de belangstelling voor het nieuwe medium CD-i toeneemt. Maar waar blijft de eerste echte flight simulator op CD-i? Weet u misschien of we flight simulator ook ooit op CD-i kunnen beleven?

Lucas van de Akker, Vught

Bij ons beste weten is er op dit moment geen flight simulator voor CD-i. Of die er ooit komt is de vraag. Er is nu wel een spel Chaos Control waarbij je tijdens het vliegen flink kan schieten. Het is alleen niet mogelijk om zelf te vliegen.

De redactie ontvangt veel lezersbrieven. Daar zijn we blij mee. Door die hoeveelheid is het helaas niet mogelijk alle brieven te publiceren. Onze games-redactie probeert aan de hand van vragen en tips antwoorden te geven op veelgestelde vragen. Vragen of opmerkingen over de abonnementen kunnen gesteld worden aan de abonnementenregistratie; adres en telefoonnummer zijn voorin het blad te vinden. De redactie behoudt zich het recht voor brieven te selecteren en te redigeren. Blijf schrijven!

Brieven

Groenteblik

Mijn interesse gaat vooral uit naar films op CD-i en ik ben dan ook bijzonder blij met uw filmrubriek. Ik heb een aantal niet-Philips titels van verschillende labels gekocht en de één is er nog beroerder aan toe dan de ander. Bij de één zijn er de bekende digitale storings- bij nagenoeg elk bewegend object of beeldwisseling, bij een ander valt de beeldkwaliteit wel mee maar het geluid klinkt alsof het regelrecht uit een groenteblik van Martine Bijl komt. En dat is zo verschrikkelijk zonde want het medium CD-i is zo'n voortreffelijke uitvinding met schitterende beeld- en vooral geluidsmogelijkheden. Eigenlijk heb ik enkel nog vertrouwen in de films die door Philips worden uitgebracht, omdat je je dan geen zorgen hoeft te maken of de kwaliteit wel goed is en is het enkel nog een miskoop als het verhaal tegenvalt, en die kans is heel klein door de filmbespreking in uw blad. Wat ik echter nog wel mis bij deze bespreking in het kadertje met prijs en encodings-beoordeling, is de release-datum. Zodat men weet wanneer de CD-i uit is en men niet tevergeefs naar de winkel holt na een artikel in uw blad, want sommige CD-i's staan er ruim van tevoren in besproken.

J.S. Wiersma, Groningen

PS Waar ik me trouwens dood aan erger zijn de winkeliers die het stickertje van Philips met de vermelding dat het een niet-ondertitelde versie betreft, heel netjes afplakken met hun enorme prijsstickers.

Tja, wat moeten we hier op zeggen? Van alle kanten wordt ons door distributeurs verzekerd dat er goed-geëncodeerde titels op punt van verschijnen staan. Het is waar dat de titels die Philips distribueert kwalitatief goed zijn en dat een aantal niet-Philips titels slecht verzorgd is. De Video CD-techniek wordt gelukkig nog steeds verder ontwikkeld. Bij niet-Philips producten raden wij u daarom aan te vragen aan de winkelier of u het schijfje even kan bekijken; meestal zie je na enkele seconden al, hoe het zit. Dat

bekijken zal niet in elke winkel mogelijk zijn, maar vragen kan geen kwaad. In ons volgende nummer gaan we uitgebreider in op de techniek van Video CD.

Besluit

Ik ben een trouwe lezer van uw blad en ben van plan op korte termijn een CD-i speler aan te schaffen. Maar nu zit ik al een tijdje met de volgende vragen:

- 1 Zijn er plannen om The 11th Hour (het vervolg op The 7th Guest) op CD-i uit te brengen?*
- 2 Wanneer is de CD-i 550 in de winkel te koop?*

Ik zou graag antwoord op deze vragen willen, want dat maakt mijn besluit definitief.

Xander Kuipers, Bilthoven

Je schuift ons een grote verantwoordelijkheid in de schoenen met je vragen.

Volgens James Yokota van de firma Trilobyte, de makers van zowel The 7th Guest als The 11th Hour, is er nog geen besluit gevallen over wanneer The 11th Hour op CD-i uitkomt. Mocht dit veranderen dan zullen wij dat uiteraard zo snel mogelijk laten weten. Maar laat dat je niet van je plan afbrengen, er zijn vele andere leuke CD-i-spellen die we in dit nummer eens uitgebreid bespreken.

De CD-i 550 is, simpel gezegd, een 450 met de DVC ingebouwd. Deze laatste speler is net flink in prijs verlaagd. Dus wat let je?

NIEUWS

Persconferentie Philips Media 22 maart

Op een drukbezochte persconferentie in Amsterdam ontvouwde Philips haar strategien met betrekking tot een groot voorjaarsoffensief. John Hawkins, de president van Philips Media, was speciaal overgevlogen om de ruim honderd journalisten bij te praten over het succes en de toekomst van CD-i. Hij bracht het nieuws mee dat er een CD-i-speler in mini-formaat op stapel staat en, voor de meer verwerende consument, een high-end speler met alle toeters en bellen. Zijn grootste voornemen verwoordde hij aldus: 'Het is ons voornemen dit jaar in elke, maar dan ook elke winkel CD-i-titels te leggen'.

Hoge verwachtingen

Martien Verdeuzeldonk, Marketing Manager voor CD-i in Nederland, was redelijk tevreden over de voortgang van CD-i in Nederland. Eind 1994 stonden er ruim 60.000 geregistreerde spelers in Nederland en daarmee was de doelstelling gehaald. Ongeveer 80% van die spelers is voorzien van een Digitale Video Cartridge (DVC), hetgeen niet verwonderlijk is gezien de opmars van Video CD. Voor 1995 voorspelde Martien Verdeuzeldonk een verdubbeling van het spelerspark tot 120.000 spelers. Dat baseerde hij op een NIPO-enquete waaruit bleek dat 80% van de Nederlanders bekend is met CD-i en 6% daarvan zich

zelf dit jaar een CD-i-speler ziet kopen.

De voorjaarscampagne zal worden ondersteund door radio- en tv-commercials, advertenties, mailings en nieuwe demonstratie-discs. Met een grote roadshow zal de komende maanden het fenomeen CD-i overal in Nederland te zien zijn.

Prijsgedoorbraak CD-i 450

Mede door het omlaag brengen van de produktiekosten is het mogelijk geworden de prijs van de CD-i 450 omlaag te brengen. De nieuwe prijs voor deze compacte speler is nu 599,=. De CD-i 450 met geïntegreerde DVC kost nu 999,=. Het verschil met CD-Audio spelers wordt nu zo klein, dat Philips verwacht dat de consument die zijn CD-Audio speler gaat vervangen, zal kiezen voor CD-i.

Titels voor elk wat wils

De grote hoeveelheid aangekondigde titels is een lust voor oog en oor. Er is voor elk wat wils. Wij blikken over de schouder van Philips naar de titels die de komende maanden zullen verschijnen.

Encycloped-i

Op de persconferentie van 22 maart kondigde Philips aan dat er 'overeenstemming is bereikt met de Antwerpse Standaard Uitgeverij over het ontwikkelen van multimedia producten', aldus het persbericht. Het voornaamste produkt van deze nieuwe samenwerking zal de allereerste Nederlandstalige multimedia encyclopedie zijn, gebaseerd op het bekende Verschuieren's Groot Geïllustreerd Woordenboek. Met meer dan 120.000 trefwoorden zal deze multi-mediale encyclopedie meteen ook de grootste ter wereld zijn. Uitvoerend producent is Pantheon Productions in samenwerking met SPC Vision (zie ook elders in dit nummer). Volgens Tom Steenbergen, Publishing Director van Philips Interactive Media Benelux, zal 'deze CD-i een mijlpaal zijn in de geschiedenis van CD-i'.

NIEUWS

Er werd al langer gespeculeerd over de (on)mogelijkheid een Nederlandse encyclopedie op CD-i uit te brengen. Vaak werd als tegenargument gehoord dat de investering die noodzakelijk is bij het produceren van een encyclopedie te groot zou zijn voor ons relatief kleine taalgebied. Gelukkig is er nu blijkbaar een kritieke grens overschreden.

Games

In dit nummer en in de vorige nummers, hebben wij al uitvoerig aandacht besteed aan de nieuwe spelletjes op CD-i: Chaos Control en Lingo. Daarnaast verschijnt 'Het Magisch Labyrinth', een geheel Nederlands gesproken CD-i-versie van het bekende bordspel van Ravensburger. De speler moet een steeds veranderend labyrinth door, begeleid door fraaie videobeelden en een perfect digitaal geluid. In een volgend nummer zullen we uitgebreid aandacht besteden aan deze CD-i.

Kinderen

Naast het nieuwste deeltje in de succesvolle Tim & Beer-serie, Tim & Beer in de Haven (elders voorbeschouwd in dit nummer), komt er Zoo...eenvoudig, een interactieve wandeling door de Antwerpse dierentuin. Vervolgdelens van Pippi Langkous en de Kleine Ijsbeer komen eraan, evenals de vrolijke animatiefilm Jungle Jack. Voor de allerkleinste CD-i-gebruikers is er De Crayon Factory, een speels tekenprogramma. De Avro komt met een disc over onze trouwe viervoeter: Hondenliefde.

Muziek

Sade's Video CD Life Promise Pride Love bespraken we in ons vorige nummer reeds. Video CD's van Jimi Hendrix (Rainbow Bridge) en The Clash met Rude Boy, het verhaal over deze beruchte punkband ('I fought the law, the law won'), komen eraan, beiden dubbel-CD's. Gordon's Oudjaarsavond-concert en een mee-zing CD-i van BZN, Starring You, zorgen

voor de Nederlandse inbreng.

De cast van Goede Tijden, Slechte Tijden zingt een drietal filmedleys met daarbij de fragmenten uit de speelfilms. Een speciale moederdagdisc, die behalve op uw inmiddels vertrouwde CD-i-speler, ook afspeelbaar is op een Audio CD-speler. Met andere woorden: dit is een GTST-CD(-i). Verkrijgbaar bij de betere videotheken in het kader van een exclusieve Moederdag-actie. Een cadeautje: slechts f 7,95.

Video CD groeit explosief

We hebben het in dit blad al eerder opgemerkt, Video CD 'boomt'. Het aantal Video CD titels dat Philips distribueert, groeit enorm. Uitgevers en producenten springen nu op deze markt, waaronder een aantal grote uitgevers als EMI, PolyGram, Castle MultiMedia en CD Vision, die ieder tientallen titels in productie hebben. Ook onafhankelijke uitgevers als CNR, Timboektoe en Exclusief Film en Video komen uit met nieuwe releases.

Titels

Philips kondigde een grote hoeveelheid Video CD titels aan. Wat opvalt is dat de selectie breed is, van muziekclassiekers tot de recentste speelfilms, van Manga tot Mr. Bean: er komt steeds meer keuze. Een selectie: De Star Trek-serie wordt compleet gemaakt, The Firm (met Tom Cruise en Gene Hackman), The House of Spirits (met Jeremy Irons, Meryl Streep en Glenn Close), Terms of Endearment

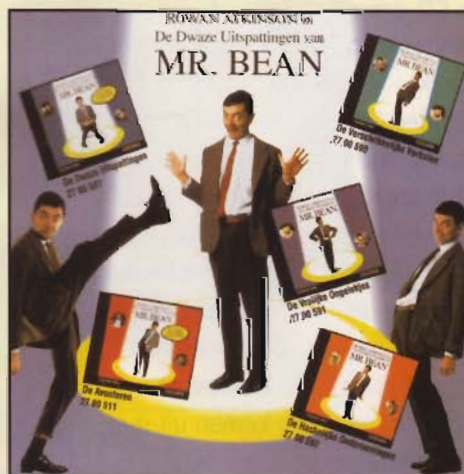

NIEUWS

(Met Shirley MacLaine en Jack Nicholson), The Neverending Story en het controversiële Caligula.

Er verschijnen een aantal komische Video CD's: Laurel & Hardy, Mr. Bean (vijf titels!), Tommy Cooper, Youp van 't Hek (Ergens in de Verte) en Herman Finkers (Dat heeft zo'n jongen toch niet nodig).

Ook de sportfans komen aan hun trekken met De Mooiste Doelpunten van het WK '94. Hagi, Romario, Stoitchkov, Jonk en Bergkamp. Jammer van die drie Braziliaanse goals, maar dit lijkt ons een geheide bestseller. Manga-liefhebbers kunnen de nu al klasieke titel Akira van Katsuhiro Otome op Video CD tegemoet zien.

Nachtwerk

Er wordt verwacht dat er in het najaar in totaal rond de 1500 Video CD titels zijn. Ook op het erotische vlak zal het een en ander uitkomen, te beginnen met de maandelijkse serie Penthouse Video CD's, waarin ongetwijfeld veel vrouwelijk schoon te zien zal zijn. Er komt binnenkort een serie van 200 (en dat is géén drukfout!) Hollywood Classics van Cedeo uit, met sterren variërend van Popeye tot John Wayne. Hoe we die gaan bespreken, baart ons nu al zorgen. Dat wordt nachtwerk.

De Rijdende School 1955 - 1995

De Stichting Rijdende School heeft ter gelegenheid van haar 40-jarig jubileum op 8 maart een dubbel CD-i uitgebracht. De CD-i's besteden aandacht aan het werk van de rijdende scholen. De kermis komt aan bod, inclusief enige historie, en natuurlijk het circus en de draaiorgels. Op de schijf is literatuur te vinden over deze onderwerpen. Ook is de geschiedenis van 40 jaar Rijdende School in beeld en geluid gebracht. De andere CD-i verschaft in het Engels en Frans informatie over de Europese organisatie EFECOT die, met steun van de Europese Commissie, de onderwijsbelangen van kermis- en circuskinderen behartigt.

De twee CD-i's worden voor f 35,= inclusief verzendkosten verkocht door de Stichting Rijdende School. Een storting op postrekening 1555803 ten name van Schoolfonds Rijdende Scholen te Geldermalsen is voldoende om de schijfjes toegestuurd te krijgen.

Stichting Rijdende School
Postbus 188
4190 CD Geldermalsen
tel. 03455 - 72651
fax 03455 - 76196

Deze actie wordt u aangeboden door Philips Media BV

5,-

April Games-maand

25,-

In totaal f 100,- korting op 15 fantastische CD-i games (alleen voor abonnees)

Ter gelegenheid van de april Games-maand heeft Philips Media voor abonnees van CD-i Magazine een speelse verrassing in petto. U ontvangt nu tijdelijk 5 gulden korting op 15 spectaculaire games, en maar liefst 25 gulden korting op de Mad Dog McCree limited edition bundel met de Peacemaker gun. De bonnen kunt u vinden aan de achterkant van het adreslabel. Let wel, deze aanbieding geldt tot 31 mei 1995.

Op de clipping disc die bij dit nummer van CD-i Magazine zit, kunt u reviews zien van deze games. Hier zijn ze:

De Games

Chaos Control	Voyeur
Lemmings	Cluedo
Burn:Cycle	Ceasar's World of Boxing
Little Divil	Space Ace
7th Guest	Dragons Lair I
The Apprentice	Dragons Lair II
Earth Command	Mutant Rampage
Mad Dog McCree	

Indien u van deze voordelen wilt profiteren, ga met de bon(nen) naar uw CD-i winkel.

Nu doen, het aanbod is geldig tot 31 mei 1995!

Press action button 1 to start

Het grote CD-i

Het aantal spellen dat op CD-i wordt uitgebracht is vooral de laatste maanden sterk stijgende. Als het enige echte CD-i magazine in Nederland en België zijn wij natuurlijk in de gelukkige omstandigheid dat we al die spellen ook daadwerkelijk te spelen krijgen. In het volgende overzicht zetten we vrijwel alle CD-i-spellen op een rij, onderverdeeld in een aantal categorieën.

René Janssen

Interactieve tekenfilms

De ex-Disney-tekenaar Don Bluth kwam in de jaren tachtig op het idee interactieve tekenfilms te gaan maken. *Dragon's Lair* werd een gigantisch succes in de speelhallen, ook al had de speler dan niet al teveel invloed op het spelverloop. In de CD-i-versie is het al niet anders, maar dat neemt niet weg dat het een genot is om naar de fraaie graphics te kijken. Hoofdrolespeler is ridder Dirk, die zijn geliefde Daphne moet redden uit de grijpgrage handen van een tovenaer. Onderweg moet hij heel wat monsters verslaan en wachten hem vele avonturen. De speler kan daarbij zoals gezegd het spel in beperkte mate beïnvloeden door op tijd een bepaalde richting aan te geven en/of op de vuurknop te drukken.

Het vervolg *Dragon's Lair II* geeft de speler iets meer invloed op het spelverloop. De animaties zijn even briljant als in het origineel. Ook nu moet Dirk Daphne weer redden, maar hij krijgt ook te maken met een boze schoonmoeder. Deze struis-Duitse vrouw vindt Dirk

namelijk geen partij voor haar dochter en achtervolgt hem tijdens het spel dan ook regelmatig met een deegroller.

Ook *Space Ace* is afkomstig uit de studio van Don Bluth, maar dit spel speelt zich af in een heel andere tijd en omgeving. Hoofdpersoon is de ruimteheld Space Ace, wiens vriendin Kimberley ontvoerd wordt door de kwaadaardige alien Commandant Borf. Deze bedreigt de Aarde met zijn Infanto Ray, een straal waarmee iedereen in kleine kinderen kan worden veranderd. In het begin van het spel wordt Space Ace geraakt door de Infanto Ray. Hierdoor verandert hij in zijn alter ego, de zwakkeling Dexter. Tijdens het spelen kan hij echter af en toe weer terug veranderen in Space Ace.

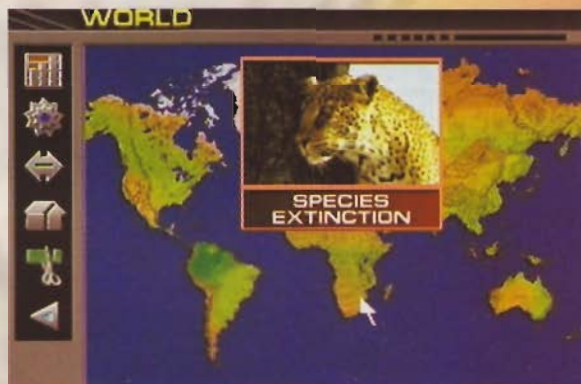
Strategisch

Earth Command is een spel dat in samenwerking met onder andere Greenpeace en CNN is gemaakt. In dit strategisch georiënteerde spel bestuurt de speler een ruimteschip dat rond de Aarde cirkelt. Je missie is niet eenvoudig, want je moet de Aarde zien te redden van een vrijwel zekere ondergang. Milieuvervuiling, oorlogen, natuurrampen, hongersnoden en dreigende kernoorlogen zorgen er namelijk voor dat de Aarde nog slechts een paar jaar meegaat. Er

Spellen overzicht

kan zowel op wereldwijd, regionaal als nationaal niveau worden ingegrepen. Maatregelen die je kunt nemen, hebben bijvoorbeeld betrekking op belastingen, subsidies, wetgeving, het sturen van VN-troepen en dergelijke. Problemen worden getoond via echte journaalbeelden en de speler kan allerlei grafieken raadplegen om z'n vorderingen bij te houden.

Lords of the Rising Sun is een Samurai-avontuur dat zich afspeelt in het Japan van de twaalfde eeuw. Het is in principe een strategische oorlogssimulatie, maar er zitten ook de nodige actie-elementen in verwerkt. Het spel behandelt de machtsstrijd tussen twee vooraanstaande militaire families: de Taira en de Minamoto. De speler kruipt in de huid van een van de broers Minamoto, Yoshitsune of Yoritomo. Als voor Yoshitsune wordt gekozen, hangt het succes uitsluitend af van strategisch inzicht. Yoshitsune doet namelijk zelf liever niet mee aan de gevechten en bepaalt alleen de te volgen strategie in de veldslagen. Wie voor Yoritomo kiest, doet echter actief mee aan de strijd. Er zijn vier verschillende gevechten waar je bij betrokken kunt raken: veldslagen, achtervolgingen te paard, belegeringen van vijandelijke burchten en de verdediging van burchten.

In *Voyeur* gluurt u door de ramen van het huis van presidentskandidaat Reed Hawke, die verwickeld is

in een aantal smerige zaakjes. Iedere keer dat het spel gespeeld wordt, wordt er iemand vermoord. Wie dat is en waarom, is echter steeds verschillend. De speler moet met behulp van zijn verrekijker en videocamera proberen de dader en zijn/haar motief te ontdekken. Bij het gluren door de ramen worden filmpjes met echte acteurs getoond, waarin eventueel aanwijzingen gegeven worden. Vanwege het (zeker voor Amerikaanse begrippen) nogal hoge

blootgehalte is *Voyeur* niet geschikt voor al te jeugdige gluurders. Ondanks het feit dat deze CD-i in totaal een uur video bevat, is *Voyeur* te spelen zonder Digital Video Cartridge.

Sport

ABC Sports Power Hitter is een honkbalspel, waarin de speler alleen de rol van slagman vervult. Het werpen wordt dus aan de twee computergestuurde werpers overgelaten, zelfs als het eigen team aan de beurt is om te werpen. Erg realistisch is dat niet, maar de gedigitaliseerde plaatjes en videobeelden zien er wel fraai uit. Ook het commentaar draagt bij aan het realisme, net als het gejoel en de aanmoedigingen van het publiek. De werpers beschikken over een flink arsenaal worpen, waaronder fast balls, curve balls, sliders en fork balls. Behalve op tijd de vuurknop indrukken om te slaan, moeten er ook strategische beslissingen worden genomen, zoals het stelen van honken.

Ook *Palm Springs Open* komt uit de ABC Sports-serie en dat is op een aantal punten duidelijk te merken. Het commentaar is bijvoorbeeld vergelijkbaar, met dat uit *Power Hitter*; na iedere geslagen bal geven twee commentatoren hun mening. Ook hier zijn de beelden allemaal gedigitaliseerd, zodat het net lijkt of je echt op de golfbaan staat. Een tot vier spelers kunnen negen of achttien holes spelen en spellen kunnen tussentijds worden opgeslagen.

In *Caesar's World of Boxing* kan de speler de rol van bokser of manager kiezen. In het eerste geval creëer je een bokser door hem allerlei lichaamskenmerken

(zoals huidskleur, gewicht en haarstijl) en vaardigheden (waaronder uithoudingsvermogen, snelheid en kracht) mee te geven. Je hebt daarvoor een aantal punten tot je beschikking, die over deze categorieën mogen worden verdeeld. Ook moeten trainers en managers worden ingehuurd en moet er regelmatig een trainingskamp worden belegd. Buiten de ring krijg je bovendien nog te maken met reporters, bokspromoters en zelfs groupies. Het boksen zelf wordt van opzij gezien, waarbij gebruik wordt gemaakt van beelden die zijn opgenomen in Caesar's Palace in Las Vegas.

Van *International Tennis Open* verscheen onlangs een nieuwe versie, waarin ook met z'n tweeën kan worden gespeeld. Zoals in de meeste CD-i-sportspellen hebben we ook hier te maken met gedigitaliseerde graphics en op specifieke situaties toegespitst commentaar. Er kan gespeeld worden in drie verschillende toernooien, op verschillende ondergronden. Helaas zijn er wat weinig computer-tegenstanders, dus je komt regelmatig dezelfde opponenten tegen. Tussen de wedstrijden door kun je trainen met behulp van een ballenmachine.

In het voetbalspel *Striker Pro* kun je een vriendschappelijke wedstrijd spelen tegen de computer of tegen een medespeler. Maar je kunt ook meedoen aan een competitie met zestien landenteams, aan een knock-out- (16 teams) of aan een wereldbekertoernooi (24 teams). Bovendien kan er in de zaal worden gespeeld. Verder kunnen er flink wat opties worden ingesteld, zoals de terreinomstandigheden, de speelduur, de moeilijkheidsgraad en de manier waarop je de bal controleert. De actie wordt van bovenaf gezien en de nogal klein uitgevallen spelertjes bewegen razendsnel over het scherm. De graphics vallen voor CD-i begrippen een beetje tegen, maar het geluid is behoorlijk realistisch.

Het racespel *Video Speedway* biedt weliswaar tien circuits en de mogelijkheid om zowel in Formule 1-, kart- en Formule 3000-races te rijden, maar helaas kun je niet tegen elkaar spelen. Er kunnen bijvoorbeeld weliswaar vier spelers meedoen, maar die moeten wel om de beurt rijden. De wagens scheuren wel lekker snel over het scherm, er zijn videoherhalingen van crashes en het achtergrondmuziekje is lekker opzweepend. Verder komt er ook nog een klein stukje strategie om de hoek kijken, omdat je tussen de races door je auto kunt verbeteren met het verdiende geld.

Puzzel

In *Dimo's Quest* moet het jongetje Dimo allerlei snoepjes verzamelen. De meeste van de 51 levels bestaan uit meerdere schermen, die zijn opgebouwd uit kleine vakjes. Dimo kan over die vakjes lopen, maar moet daarbij wel uitkijken dat hij niet tegen een dodelijk obstakel of een van de vele vijanden aanloopt. Bij het verzamelen van de snoepjes krijgt Dimo met allerlei problemen te maken. Afgesloten deuren bijvoorbeeld, waar eerst de bijpassende sleutel voor moet worden gevonden. Of blokjes waarmee op ingenieuze wijze moet worden gemanoeuvreerd om verder te kunnen. Op het eerste gezicht lijkt

Dimo's Quest dus een eitje, maar in werkelijkheid is het een verslavend, gekmakend spel.

De bedoeling in *Lemmings* is het redden van Lemmingen, kleine groene diertjes met een eigenaardige drang naar zelfvernietiging. Als de speler niet ingrijpt, storten ze zich vrijwillig in een afgrond of verdrinken ze in zee. Het spel bestaat uit 120, steeds moeilijker wordende levels. De Lemmingen worden aan een kant van een level (dat uit meerdere schermen kan bestaan) losgelaten en beginnen vervolgens domweg een kant op te lopen. De speler moet de beestjes constant van een wisse dood redden door ze onder andere bruggen te laten bouwen, gangen door rotsen te laten graven en door parachutes uit te delen. Vooral op de hogere levels moet daarbij flink nagedacht worden, want je kunt op ieder level maar een beperkt aantal eigenschappen uitdelen.

U kent vast die houten puzzelspelletjes wel, waarbij je een kogeltje door een doolhof moet leiden? Nou,

Mega Maze is net zoiets, maar dan op CD-i. Zo'n CD-i versie heeft natuurlijk een aantal voordelen. Het doolhof kan bijvoorbeeld de gekste vormen aannemen en er zijn allerlei vijanden die je het leven zuur proberen te maken. De eerste levels zijn nog vrij simpel, maar al snel wordt het een stuk moeilijker. De vijandelijke kogels beschikken namelijk over een soort kunstmatige intelligentie, die er voor zorgt dat ze precies de kant oprollen waar ze het meest in de weg liggen.

Litil Divil is een spel dat moeilijk in een bepaalde categorie is in te delen. We hadden het bij de interactieve tekenfilms kunnen stoppen, maar het is nu toch de puzzelhoek geworden. De duivel Mutt is na loting uitverkoren om dit jaar af te dalen in de Onderwereld en op zoek te gaan naar de Mystic Pizza of Plenty. In de vijf labyrinten die de Onderwereld vormen komt hij vele vijanden tegen

en moeten er flink wat puzzels worden opgelost in veertig kamers vol uitdagingen.

Schieten

In *CD Shoot* kunnen maximaal vijf spelers de strijd aangaan in het schieten op kleiduiven. Grafisch ziet het er behoorlijk realistisch uit, met gedigitaliseerde schutters en achtergronden. Er kan gekozen worden uit vier spelvarianten: English Skeet, Balltrap, Olympic Trap en Sporting. Afhankelijk van de gekozen categorie verschijnen de kleiduiven steeds op andere plaatsen. Een goed reactievermogen is uiteraard onmisbaar bij dit spel, maar een touchpad of een muis is ook meegenomen.

Escape from Cybercity is in sommige opzichten te vergelijken met spellen zoals *Space Ace* en *Dragon's Lair*. Het gaat hier namelijk ook om een interactieve tekenfilm, maar de speler heeft meer invloed op het spelverloop. Die invloed bestaat voornamelijk uit het neerschieten van de vele vijanden die een klein jongetje bedreigen. Dit jongetje is de enige die de Aarde kan redden, nadat buitenaardse wezens de macht hebben overgenomen. Helaas is *Escape from Cybercity* nogal moeilijk, zelfs op het eenvoudigste niveau valt het niet mee om al te ver te komen.

Ook *Mad Dog McCree* is een interactieve film, maar dan met echte acteurs in plaats van cartoonkarakters. De speler is een scherpschutter, die op een dag een Wild West-stadje in komt rijden. Een oude goudzoeker vertelt je dat de outlaw Mad Dog McCree en zijn bende de stad in handen hebben. Zoals in een klassieke western gebruikelijk is, neemt de speler het in z'n eentje tegen de overmacht op. Dit spel kan behalve met de gamepad of muis eventueel ook gespeeld worden met een 'echt' plastic pistool.

Mystic Midway: Rest in Pieces speelt zich af op de kermis. Een hele rare kermis trouwens, want eigenaar Dr. Dearth heeft de meest waanzinnige attracties om zich heen verzameld. In zijn schiettent neem je het op tegen zombies, skeletten en spoken en wee je gebeente als je niet genoeg doelen raakt.

Het vervolg op dit spel is *Mystic Midway: Phantom Express*. Persoonlijk prefereren we dit tweede deel, waarin opnieuw een belangrijke rol is weggelegd voor Dr. Dearth. Ditmaal laat hij je je leven opnieuw beleven tijdens een helse rit op een achtbaan. Van alle kanten schieten voorwerpen en personen uit je verleden op je af, die je neer moet schieten voor punten. Pas als je genoeg punten bij elkaar hebt geschoten, kun je naar je volgende levensfase. Vooral de (Engelstalige) geluidsfragmenten uit je verleden zijn heel komisch en voor sommigen waarschijnlijk ook heel herkenbaar. Twee-speler spel.

Het CD-i-schietspel voor de hele familie van dit moment is *Chaos Control*. Als pilote Jessica Darkhill neemt de speler het op tegen (alweer) een buitenlandse invasiemacht. Vooral de scènes in de straten van Manhattan en het vuurgevecht rond het Vrijheidsbeeld zijn briljant om te zien. Dit is het echte schieten. De videobeelden worden als een film afgedraaid en het enige dat de speler hoeft te doen is een vizier over het scherm bewegen en schieten. Gelukkig

maken de graphics een hoop goed en is *Chaos Control* ook gevarieerd. Behalve in New York wordt er bijvoorbeeld ook gevochten in het binnenste van een computer, met als tegenstander een computervirus.

Platform

De tovenaarsleerling Marvin moet in *The Apprentice* allerlei torens beklimmen door van platform naar platform te springen. In iedere toren wemelt het van de vijanden en obstakels, zodat er heel wat touchpad-vaardigheid bij komt kijken. In totaal zijn er zes torens, die ieder zijn opgebouwd uit drie sub-levels. Na iedere toren volgt een confrontatie met een eindbaas. De graphics zijn nogal groot en kleurrijk en daardoor lijkt *The Apprentice* in eerste instantie misschien een beetje simpel. Niets is echter minder waar, want zelfs geoefende spelexperts zullen moeite hebben met sommige levels.

Niemand minder dan Nintendo-karakter Mario speelt de hoofdrol in *Hotel Mario*. Aartsvijand Bowser heeft het Mushroom-koninkrijk overheerst en prinses Toadstool gevangen gezet in een van zijn zeven hotels. Mario moet ieder hotel doorzoeken, maar wordt daarbij constant lastiggevallien door Bowser's handlangers. Ieder hotel bestaat uit verschillende levels en om een level te verlaten moet Mario alle deuren van het hotel sluiten. De hotels worden van opzij gezien en bestaan uit verschillende, via liften met elkaar verbonden verdiepingen. Allerlei monsters patrouilleren in de gangen en Mario kan deze uitschakelen door op ze te springen. Achter sommige deuren vindt Mario bonussen, die hem bijvoorbeeld tijdelijk onkwetsbaar maken.

De elfjes Link en Zelda zijn ook twee Nintendo-karakters. In *Link: de gezichten van het kwaad* heeft de kwade Ganon Zelda ontvoerd en moet Link haar bevrijden. Daartoe moeten zeventig schermen worden doorkruist, waarbij Link zo'n negentig vriendelijke en vijandige karakters ontmoet. Een aantal karakters zal (volledig geanimeerd en met echte spraak) tegen Link spreken en hem raad geven of een nuttig voorwerp schenken. Door vijanden te verslaan met zijn zwaard kan Link bovendien robijnen verdienen, waarmee hij in winkels betere wapens, schilden, bommen en andere voorwerpen kan kopen.

Zelda: de toverstaf van Gamelon is het vervolg op Link. Ditmaal moet Zelda op zoek naar haar vermiste broer. Het spelidee is exact hetzelfde, alleen de personages en de omgeving verschillen. Eerst Link

kopen dus, en pas als dat bevalt Zelda. Overigens zien beide spellen er prima uit, maar de besturing is behoorlijk moeilijk. Daarom verlies je snel een leven en dat kan irritant zijn.

Bordspellen

Backgammon is een van de meest gespeelde bordspellen ter wereld. Het is een kruising tussen een denksport en een geluksspel. De CD-i-versie speelt redelijk en er kan gekozen worden uit diverse tegenstanders. Iedere opponent heeft z'n eigen strategie en sterke en zwakke punten. Voor beginners is er de mogelijkheid om de hulp van de computer in te roepen. Het verplaatsen van de stenen met de afstandsbediening is natuurlijk wel wat anders dan op een echt bord.

Cluedo is de CD-i variant van het gelijknamige bordspel, waarin een geheimzinnige moord moet worden opgelost. In feite gaat het niet om één moord, maar

tot het eind toe onduidelijk wie er gaat winnen. *Othello* in het echt spelen is een ramp, want je moet constant zelf stenen omdraaien. Op de CD-i gebeurt dat echter voor je en bovendien is er ook een tegenstander die altijd voor je klaar staat en die op drie niveaus kan spelen.

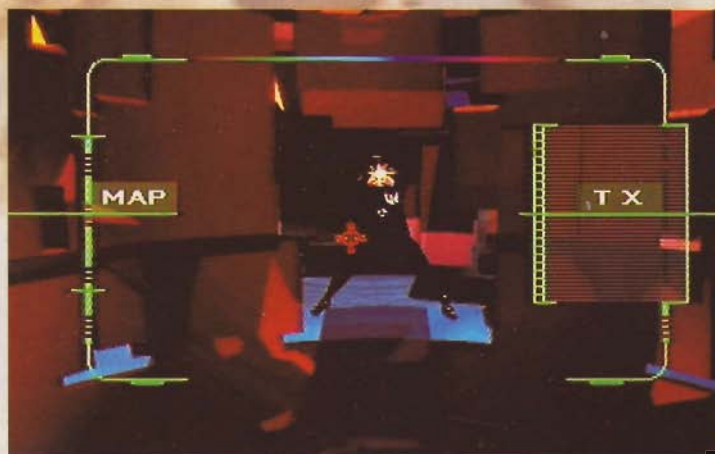
Ook schakers kunnen tegen een CD-i-tegenstander spelen, via *Sargon Chess*. De speelsterkte van het programma is afhankelijk van de ingestelde bedenktijd, die varieert van vijf seconden (heel zwak) tot tien minuten per zet (een redelijk sterke tegenstander). Het bord kan zowel in 2D als 3D worden bekeken en er kan gekozen worden uit diverse soorten stukken (hout, metaal of steen) en twee borden (hout en steen). Partijen kunnen tussentijds worden opgeslagen, zodat er later verder gespeeld kan worden. Verder bevat de CD-i een Teach Me-optie, waarin in twintig lessen de theorie van het schaken wordt uitgelegd.

Adventure

Burn:Cycle wordt door velen het beste CD-i-spel (tot nu toe althans) genoemd. Wij sluiten ons daar van harte bij aan, want het is inderdaad ongelooflijk wat de makers van dit spel gepresteerd hebben. Hoofdrolspeeler is Sol Cutter, een eenentwintigste-eeuwse datadief. Tijdens een routine-inbraak wordt hij besmet met een computervirus, dat binnen twee uur zijn brein zal aantasten. Cutter moet dus op zoek naar een middel om de besmetting ongedaan te maken en naar degenen die het op hem voorzien hebben. *Burn:Cycle* is een kruising tussen een adventure en een actiespel. Er zijn bijvoorbeeld schietscènes, maar er moeten ook regelmatig puzzels worden opgelost. De driedimensionale, voor een deel gedigitaliseerde graphics van *Burn:Cycle* zetten een fantastische sfeer neer, maar ook de briljante muziek verdient vermelding. Ondanks de vele videobeelden kan *Burn:Cycle* toch gespeeld worden zonder Digital Video Cartridge.

om verschillende. Er zijn namelijk drie scenario's, waarbij het slachtoffer steeds de arme Mr. Boddy is. Er zijn echter diverse verdachten, verschillende potentiële moordwapens en diverse lokaties waar de moord gepleegd kan zijn. Op die manier ontstaat een bijna onuitputtelijk aantal combinaties, zodat *Cluedo* niet snel zal vervelen. Vooral de full-motion videobeelden die worden getoond bij het zoeken naar aanwijzingen zijn natuurlijk een fantastische verbetering ten opzichte van het originele bordspel.

De bedoeling van *Othello* is als volgt: twee spelers leggen om de beurt een witte of zwarte steen op een bord. Als een rij stenen aan beide uiteinden ingesloten is door stenen van een andere kleur, dan verandert die hele rij van kleur. Daardoor verandert de situatie op het bord dus constant en blijft het vaak

In *Laser Lords* wordt de speler ingehuurd door het hagedis-achtige wezen Starlord Zendo. Starlords mogen volgens de kosmische wetten namelijk niet in het heelal komen, maar de kwaadaardige Starlord Sarpedon heeft zich daar niets van aangetrokken. Om het heelal te redden moet de speler zeven planeten bezoeken en informatie inwinnen bij de bewoners. Verder moeten er voorwerpen worden uitgewisseld, gereedschap worden gekocht en moeten vaardigheden en kennis worden opgedaan. Omdat niet alles op een enkele planeet te vinden is, zul je regelmatig tussen planeten heen en weer reizen, waarbij je steeds nieuwe personen en feiten ontdekt. Je kunt zelfs een gokje wagen in een ruimtecasino.

The 7th Guest is een adventure/puzzelspel dat vooral bekendheid kreeg op de pc. De CD-i-versie is minstens net zo goed, vooral de graphics zijn adembenemend mooi. Het spel speelt zich af in het spookachtige landhuis van poppenmaker Henry Stauf. In dat huis zwerven allerlei geesten rond en er vinden om de haverklap geheimzinnige gebeurtenissen plaats. Het huis bevat veel kamers en in een aantal kamers moeten eerst puzzels worden opgelost om verder te komen. De meeste puzzels vergen vooral logisch nadenken, al zijn er ook wat meer actiegericht spelletjes.

Vechten

Het vechtspel *Mutant Rampage: Body Slam* heeft veel weg van de bekende Double Dragon-serie. De actie wordt namelijk van opzij gezien en het beeld scrollt van links naar rechts met de speler mee wanneer die verder loopt. Meestal moet je het opnemen tegen meerdere tegenstanders tegelijk, maar geluk-

kig kun je behalve je vuisten en voeten ook allerlei wapens gebruiken die je onderweg vindt of van vijanden afpakt. Stalen staven bijvoorbeeld, maar ook de afgehakte hoofden van sommige tegenstanders kunnen als wapen worden gebruikt. Je kunt kiezen uit drie vechtersbazen: de snelle Tory Swift, het blok beton Rack Saxxon en de allrounder Daemon Stone. Onderweg kun je echter regelmatig van speler wisselen door op zogenaamde Tag Pads te gaan staan. De graphics zijn cartoonachtig en helaas bewegen de vechters een beetje houterig en zijn sommige 'power moves' lastig uit te voeren.

Diversen

Caesar's World of Gambling maakt volop gebruik van gedigitaliseerde graphics van het gelijknamige casino in Las Vegas. Er kan worden gekozen uit een aantal spellen, zoals craps, roulette en blackjack. Er kunnen meerdere spelers meedoen, die ieder starten met 500 dollar. Vreemd genoeg kun je echter onbeperkt geld opnemen bij de bank, zodat je eigenlijk nooit kunt verliezen. Verder is het jammer dat je spellen niet kunt bewaren, zodat je later verder kunt spelen met eerder gewonnen geld. Vooral Craps en Blackjack zijn aardig om te doen, al laat de computercroupier zich bij het eenentwintigen wel erg makkelijk verslaan.

Tetris was jaren geleden een sensatie, terwijl het idee toch eigenlijk heel simpel was. Het speelveld ziet er uit als een soort put, waar vanaf de bovenkant grillig gevormde blokjes invallen. Door de blokjes zo te draaien dat ze eenmaal aangekomen op de bodem een ononderbroken rij vormen, verdwijnt die gehele rij. De blokjes vallen echter steeds sneller, dus het wordt steeds moeilijker om alles in elkaar te passen. Tetris is een van de oudste CD-i-spellen en is voorzien van fraaie achtergrondgraphics en prima muziek. Helaas is het aantal levels klein, maar voor beginnende Tetris-speler blijft er voldoende uitdaging.

Battleship is zeeslag op de CD-i. U weet wel, twee spelers plaatsen slagschepen, kruisers en onderzeeërs op een vel ruitjespapier en proberen vervolgens door het opgeven van coördinaten de vijandelijke schepen tot zinken te brengen. Battleship vervangt het papier door het beeldscherm en de CD-i kan eventueel dienst doen als tegenspeler. Bovendien worden de zeeslagen vergezeld van realistische geluiden en zien we de kanonnen ook echt vuren.

Voor de prijzen verwijzen we naar de titelcatalogus elders in dit blad.

De beste score haal je met CD-i

Lingo

Al jarenlang is Lingo een van de succesvolste tv-spelletjes. Maar binnenkort kunt u Lingo ook gewoon in de huiskamer spelen. En dan hebben we het niet over meedoen met de tv-kandidaten maar over Lingo op CD-i.

Thuis heb je nu eindelijk de kans om de hoogste score te halen.

René Jansen

Hoofdmenu

De Lingo-CD-i begint met een fraai intro, met over het scherm stuitende, gekleurde ballen en een Lingo-mannetje (een blauwe bal op pootjes) die z'n duim opsteekt naar de speler(s). Vervolgens verschijnt het hoofdmenu, in de vorm van een schuine balk met daarop zes afgeplatte, M&M-achtige Lingo-ballen. Helemaal bovenaan vinden we Exit, maar daar wachten we natuurlijk nog even mee. Optie nummer twee is Help en als we hier op klikken horen we de stem van François Boulangé. Jawel, Mister Lingo himself heeft volop

meegewerkt aan deze CD-i, alle gesproken teksten zijn rechtstreeks afkomstig uit zijn mond. Na een klik op het Spelregel-balletje verschijnt een scherm waarin de belangrijkste spelregels beschreven staan. In de vorm van geschreven teksten ditmaal, François had blijkbaar even pauze. Optie nummer vier is het High Score-overzicht. Hierop staan de beste scores per spelsoort, dat wil zeggen: solo, één tegen één of twee tegen twee. Geld is er natuurlijk niet te winnen met deze versie van Lingo, maar wel eeuwige roem in de vorm van een vermelding op deze lijst.

Veel instellingen

De een na laatste optie is één van de belangrijkste: Instellingen. Na een klik op deze keuzemogelijkheid verschijnt een scherm met daarop zeven nieuwe opties. Help laat François Boulangé weer even aan

het woord, die uitleg geeft over de diverse instelmogelijkheden. En er kan flink wat ingesteld worden. De bedenktijd bijvoorbeeld, waarbij gekozen kan worden voor onbeperkte of beperkte bedenktijd. In het laatste geval kan de speler zelf instellen hoe lang hij per beurt mag nadenken (maximaal 99 seconden). Ook de speelduur kan worden ingesteld. Er kan een bepaald aantal minuten worden gespeeld (maximaal zestig) of het aantal te raden woorden kan worden ingesteld (maximaal 99). Een klik op de optie Naam zorgt in eerste instantie voor enige verwarring. Er verschijnt namelijk een scherm waarop de spelsoort gekozen moet worden: solo, één tegen één of twee tegen twee. Na het aanklikken van een van deze mogelijkheden volgt echter alsnog een scherm waarop de namen van de deelnemers kunnen worden ingevoerd. Die namen mogen trouwens maximaal tien letters lang zijn.

Gridkeuze

Een belangrijke optie is verder de gridkeuze. Net zoals er tegenwoordig op zaterdag een alternatieve vorm van Lingo wordt gespeeld, kan ook hier worden gekozen voor het spelen met woorden van vijf, zes of zeven letters. Voor het invoeren van woorden kan gekozen worden uit drie opties: woordenlijst, toetsenbord of letterstrip. De woordenlijst-optie is op zich het eenvoudigst, want de spelers kunnen dan gewoon een woord kiezen uit het complete Lingo-bestand. Het nadeel hiervan is wel dat het soms even zoeken is naar het gewenste woord, en het is natuurlijk een beetje valsspelen. Want laten we eerlijk zijn, wie zou uit zichzelf woorden als "gamay" en "geëbd" hebben gevonden? Toetsenbord is voor de meesten waarschijnlijk de beste invoerkeuze. Er verschijnt dan een blokje met alle letters, die met de cursor kunnen worden aangeklikt. Letterstrip is vergelijkbaar, maar dan staan de letters in een lange rij achter elkaar. De laatste optie op het instellingen-scherm is de woordcategorie. Er kan namelijk gekozen worden uit vijf categorieën woorden: eenvoudig (de standaardinstelling), moeilijk, fauna/flora, muziek en ten slotte huis/huishouden.

Solo spelen

Als je Lingo alleen wilt spelen, kies je voor Solo. Afhankelijk van de gridkeuze moet vervolgens een woord worden geraden van 5, 6 of 7 letters. De eerste letter van ieder nieuw woord wordt altijd gegeven. Elk geldig woord dat je invoert levert hints op, die op de betreffende regel worden getoond. Een paarse letter (vrij slecht zichtbaar trouwens!) geeft aan dat de letter in het woord zit, maar niet op de juiste plaats staat. Een groene letter betekent dat

zowel de letter als de plaats goed zijn. Als je een niet bestaand woord invoert of een woord dat al eerder is genoemd, wordt de regel leeg gemaakt. Ook als je bedenktijd voorbij is en er nog geen woord is ingevoerd, verschijnt een lege regel. Bij solo-spelen worden geen bonusletters gegeven. Als je het woord niet weet te raden binnen het toegestane aantal beurten, krijg je geen punten. Raad je het woord wel, dan levert dat punten op. De lengte van het woord bepaalt het aantal punten dat je krijgt: 50 voor een vijf-letter woord, 75 voor een zes-letter woord en 100 voor een woord van zeven letters. Verder mag je na ieder goed geraden woord twee ballen trekken en proberen LINGO te halen.

Ballenbak

De ballen trek je uit een bak met 25 blauwe, 3 rode en 3 groene ballen. De bak wordt van opzij gezien en de ballen stuiten er vrolijk in rond. Door op een actieknop te drukken wordt een willekeurige bal getrokken. Een Lingo-mannetje toont vervolgens welke bal het is en het nummer wordt weggestreept op de kaart met getallen. De weggestreepte getallen leveren LINGO op als ze een horizontale, verticale of diagonale lijn vormen. Dit levert ook weer een aantal punten op dat afhangt van de woordlengte: 100 punten voor een woord van vijf letters, 150 voor een zes-letter woord en 200 voor zeven letters. Wanneer je een rode bal trekt, is je beurt voorbij en mogen er geen ballen meer worden getrokken. Een groene bal betekent dat je nog een extra bal mag trekken, drie groene ballen leveren de jackpot op. Deze bestaat uit alle behaalde punten sinds de jackpot voor het laatst getrokken is.

Lingo-bestand

Veel leuker dan solo-spelen is één tegen één of twee tegen twee. Ook bij deze spelvormen moet natuurlijk eerst weer een grid worden gekozen en moeten speelduur, bedenktijd en het soort woorden ingesteld worden. De beurt gaat naar de tegenpartij als de andere partij een ongeldig woord invoert. Ongeldig is hier trouwens een onduidelijk begrip, want woorden die niet in het Lingo-bestand op de CD-i zitten, worden afgekeurd (ook al zijn het volstrekt geldige woorden). Aan de andere kant bevat het bestand vele duizenden woorden, dus de kans dat een bestaand woord wordt afgekeurd is niet al te groot. Toch kwamen we op een gegeven moment in de problemen met het woord "jemig", dat door de computer werd afgekeurd. Uiteindelijk bleek het dus het onwaarschijnlijke woord "jemie" te moeten zijn! Deze woorden staan allemaal in de officiële Lingo-woordenlijst, die zorgvuldig samengesteld is

door de jury. Er staan overigens ruim 20.000 woorden in deze lijst.

Bedenktime om?

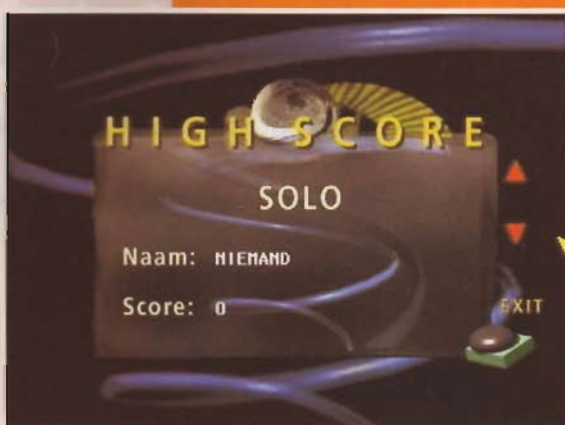
Een speler verliest de beurt als de bedenktijd voorbij is zonder dat er een woord is ingevoerd of als het woord niet is geraden binnen het toegestane aantal beurten. Na het wisselen van een beurt krijgt de tegenpartij er een bonusletter bij. De punten die kunnen worden behaald met het raden van woorden zijn hetzelfde als in het solo-spel. Ook nu mogen weer twee ballen worden getrokken. Wanneer een rode bal wordt getrokken, gaat de beurt automatisch over naar de tegenpartij. Het team dat aan het eind van het spel de meeste punten heeft vergaard, mag de finale spelen. Als beide partijen evenveel punten hebben gescoord, volgt een beslissingsronde om één woord, waarbij beide teams om de beurt mogen raden.

Finale

In de finale wordt gestart met het aantal punten dat in de eerste ronde verdiend is. Voordat er wordt begonnen met een nieuw woord, wordt eerst gevraagd of je verder wilt spelen of wilt stoppen. Elk geraden woord verdubbelt het puntentotaal, tenminste zolang het trekken van de ballen geen Lingo oplevert. In de finale gaat het er namelijk om te voorkomen dat je Lingo haalt, want dan is het spel meteen afgelopen en ben je alle punten kwijt. Een ander verschil met de eerste ronde is het feit dat je nu twee letters van het woord kado krijgt in plaats van alleen de beginletter. Voor elke poging die je hebt gedaan om het woord te raden, moet een bal worden getrokken. Er zijn in de finale geen rode of groene ballen, maar wel een gouden bal. Wanneer deze wordt getrokken hoeven de resterende ballen niet meer te worden getrokken.

Conclusie

Lingo op CD-i is natuurlijk vooral leuk voor fans van de tv-quiz. De CD-i-versie is prima in elkaar gezet en biedt een aantal speelmogelijkheden die op tv ontbreken, zoals bijvoorbeeld verschillende categorieën woorden. Het feit dat er geen geld te verdienen is, maakt dat het spel voor sommigen misschien wat minder spannend is. Vooral met twee teams van twee spelers is het echter een prima manier om een avondje zonder de dagelijkse televisie-uitzending door te brengen, al zal dat misschien niet helemaal de bedoeling van de makers zijn geweest.

Lingo

Games/Familiespel

Nederlands

f 99,95

Befr. 1.799

Philips Interactive Media BV

Eindelijk een goed Nederlands taalspel op

Voer voor Lingo

Ik kijk zo af en toe naar Lingo en ik leef dan elke keer weer mee.

Ik brul onnozele kandidaten vanuit mijn luie stoel de juiste antwoorden

toe die ik natuurlijk al ruim van te voren zie. En of ik het wil of niet,

elk nieuw woord moet ik zien te raden, midden in het raden van een

woord de tv uitzetten is uitgesloten, ik blijf gespannen zitten meeraden

tot de laatste gouden bal uit de bak getrokken wordt.

Geef mij een eerste letter, ik heb het woord zo. Hoewel... die enkele

keer dat ik mij op zaterdag voor de televisie zet, blijken de zes-letter

woorden mij toch voor grotere problemen te stellen.

Over een zeven-letter Lingo durf ik nauwelijks na te denken.

Dat laatste is juist een van de vele nieuwe mogelijkheden die

toegevoegd zijn aan de CD-i versie van Lingo. Wij gingen

voor u op zoek naar de makers van dit sterk-verslavende produkt. Het

bleek het bedrijf SPC Vision in Eindhoven te zijn. Tijd voor een kijkje.

SPC Vision zetelt in een ruim kantoorpand bij het Eindhovense WTC-complex. Ik word ontvangen door projectleider Maarten Louman en programmeur Fred Liauw, beiden verantwoordelijk voor het totstandkomen van deze disc. Ik kom precies op tijd, een programmeur komt na mij binnen met een doosje met daarin de allerlaatste versie, vers 'gebakken'. Het gouden schijfje verdwijnt in een CD-i-speler en Maarten begint te spelen. Ik kijk naar het scherm als hij het speelt, en het televisie-gevoel bekruipt me weer, ik wil meedoen. We zijn even niet meer bezig met het interview, we spelen Lingo. Maarten ver-raadt een grote behendigheid in het spelen, hij weet het woord in twee keer te raden. Niet slecht.

hebben er nog ruim 800 nieuwe woorden aan toegevoegd.

Wij zijn wij?

Het project is een samenwerking tussen Philips Media Benelux, SPC Vision en IDRA. Mattmo, een Amsterdamse ontwerpstudio, tekende voor het grafisch ontwerp. François Boulangé heeft heel veel verschillende opmerkingen ingesproken. Dat maakt het extra leuk, juist omdat François van die typische uitdrukkingen heeft.

Wat vind je goed gelukt aan het spel?

De keuzemogelijkheden. In Lingo op CD-i kan je kie-

CD-Magazine: Je moet je opgegeven voor Lingo.

Maarten: bij mijn weten heeft niemand zich hier ooit opgegeven voor dit spel, maar ik denk wel dat we geen slecht figuur slaan als we zouden meedoen. We hebben intussen een aardige ervaring opgedaan.

Hoe zijn jullie begonnen met dit spel?

Het klinkt misschien gek bij een spel dat al zo lang bestaat, maar we zijn vanaf nul begonnen. Het spelconcept is natuurlijk hetzelfde gebleven, maar een goed spel te maken voor CD-i, dus een echt interactief spel, is een ander verhaal. Van IDRA, de rechthebbende van Lingo, kregen we de vrije hand. Het spel is geheel opnieuw ontworpen en dat duurde enkele maanden. De woordenlijst, een enorme database met 20.000 woorden, kregen we van de officiële jury. In de Van Dale zijn we deze woorden, nagegaan en we

WAARSCHUWING! Dit spel

CD-i oïsten

zen of je met moeilijke of juist simpele woorden wilt spelen. Ook is het mogelijk om alleen met speciale categorieën woorden te spelen, bijvoorbeeld muziektermen of woorden uit het huishouden. Een andere bijzonderheid is dat dit een écht meer-speler spelletje is. Je kan met z'n tweeën of in twee teams tegen elkaar spelen. Er zijn, vind ik, op dit moment te weinig spelletjes die dat hebben. En dat terwijl juist CD-i een typisch familiemedium is. Daarom kan je de high score per persoon bewaren, dan kan de hele familie met elkaar in competitie.

Vorig jaar heetten jullie een tijdje SPC Codim. Hoe zit dat precies?

Helaas ging de intensieve samenwerking met Codim, die vorig jaar werd aangekondigd, op het laatste moment niet door. Tussen de bedrijven ging het goed, maar er waren enkele onoverbrugbare verschillen in visie. Dus we blijven gewoon SPC Vision.

Wat en wie is SPC Vision nu?

SPC Vision is een productiebedrijf voor CD-i en CD-ROM titels. Het bestaat 7 jaar, er werken nu achttien mensen, waarvan tien programmeurs. Sinds 1992 zijn we volledig als CD-i producent bezig en zijn in die tijd één van de

grotere

Maarten Louman (l)
en Fred Liauw van
SPC Vision.

studio's geworden. We zijn in eerste plaats een facilitair bedrijf, en dat neemt het grootste deel van de activiteiten voor zijn rekening. Daarnaast zijn we als producent bezig, al dan niet in samenwerking met andere producenten.

We verzorgen hier het hele proces, van begin tot eind. Vormgeving, het interactief ontwerp en de daadwerkelijke programmering kunnen allemaal hier verzorgd worden. In het facilitair optreden kan je gelukkig ook je creativiteit kwijt. Meestal treedt SPC aanvullend op, meer als softwarehuis.

Nadruk ligt op dit moment bij de consumenten titels. Een van onze CD-i titels is The Apprentice. Met dit platformgame hebben we dit jaar in Cannes een grote prijs gewonnen.

In ons vorige nummer stelde Cees Morsch van Case Interactive dat het moeilijk was goede CD-i programmeurs te vinden. Hebben jullie die ervaring ook?

Nee, daar ben ik het niet mee eens. Als je programmeurs hebt die goed kunnen programmeren, dan scholen we ze hier wel bij tot CD-i programmeurs. Een programmeur moet gewoon slim zijn, dat helpt nog het meest. Onze senior programmeur, als je het zo wil noemen, de man die alles weet, is nu 2,5 jaar bezig met CD-i. Na een paar maanden intensieve training kom je een heel eind.

Tot slot, wat kunnen we na Lingo van SPC Vision verwachten?

Op dit moment zijn we al bezig met zeventien nieuwe CD-i's. Ik kan daar helaas niet veel over zeggen, maar er zitten leuke consumenten-titels tussen.

We zijn benieuwd.

heeft sterk-verslavende elementen

FLASHBACK

PREVIEW

Conrad Hart

In eerste instantie lijkt Flashback een eenvoudig platformspel, dat het vooral moet hebben van de fraaie graphics. Maar al snel blijkt er veel meer bij te komen kijken. Hersenbrekende puzzels, een vleugje adventure en een gezonde dosis schieten zorgen voor flink wat variatie. De speler is Conrad Hart, een geheim agent die bij toeval de plannen voor een buitenaardse invasie ontdekt. De aliens in kwestie zijn (en dat is nog zwak uitgedrukt) niet blij met het feit dat ze betrappt zijn en ontvoeren Conrad dus. Na zijn geheugen gewist te hebben, wordt hij vervolgens in een vijandige jungle gedropt. Als hij wakker wordt, herinnert Conrad zich uiteraard helemaal niets. Gelukkig vindt hij al vrij snel een zogenaamde holocube, waarin hij enige informatie vindt over zijn ach-

tergrond. Ook krijgt hij de tip om op zoek te gaan naar ene Ian in New Washington, maar dan moet hij wel eerst zien te ontsnappen uit die jungle.

Vloeiende animatie

De scène waarin Conrad de holocube vindt, laat meteen zien waarom deze CD-i versie zo briljant is. Dergelijke grafisch indrukwekkende tussenscènes waren er ook al in de Sega- en Nintendo-versies, maar op de CD-i ziet het er allemaal stukken beter uit. De close-up van de hand die de holocube opraapt ziet er bijvoorbeeld levensecht uit, vooral omdat er gebruik wordt gemaakt van computer rendered driedimensionale graphics. Er zijn veel meer van dergelijke scènes, die stuk voor stuk fantastisch zijn om te zien en die zonder Digital Video Cartridge

Flashback: platformspel met

Fraaie graphics, flink schieten

Flashback is een spel dat anderhalf jaar geleden voor het eerst verscheen op de SuperNES en de Sega Mega Drive. Het spel verdiende verschillende prijzen, zowel voor de fantastische graphics als voor het innovatieve spelconcept. Gelukkig is Flashback nu ook uitgebracht voor de nieuwe generatie systemen, zoals 3DO, Atari Jaguar en natuurlijk CD-i. En het moet gezegd worden, de CD-i versie lijkt de beste van het stel (zelfs als je bedenkt dat ons exemplaar nog niet helemaal af was).

bekeken kunnen worden! Ook de graphics in de rest van het spel zien er zeer fraai uit, met name de vloeiende bewegingen waarmee Conrad loopt, rent, op hoger gelegen platforms klimt, zich van platforms laat zakken, over de grond rolt en over afgronden springt. Maar Conrad kan nog veel meer. Een druk op een actieknop laat hem bijvoorbeeld zijn pistool trekken, waarmee hij vervolgens met een druk op een andere actieknop een schot afvuurt. Dat kan hij echter ook gebukt doen, en het is zelfs mogelijk om in echte geheim agent-stijl met getrokken pistool een vijand te besluisen.

Sub-opdrachten

Het eerste level speelt dus in de jungle, die zo uitgebreid is dat je er makkelijk in kunt verdwalen. In de jungle stuit Conrad regelmatig op vijanden, die onmiddellijk beginnen te schieten zodra ze hem in de gaten krijgen. Voordat je terug kunt schieten, moet je zoals gezegd steeds eerst je pistool trekken

René Janssen

(en daarna ook weer terugstoppen in je holster) en dat is in het begin even wennen. Flashback bevat allerlei sub-opdrachten, die je eerst moet vervullen voordat je verder kunt. In de jungle moet je op een gegeven moment bijvoorbeeld op verzoek van een gewonde man een teleporter zoeken. Om die teleporter te kunnen pakken, moet eerst een probleem worden opgelost. De teleporter bevindt zich namelijk op een lift, die je zelfs springend niet kunt bereiken. Als je echter een steen op een sensor plaatst, komt de lift omlaag en kun je wel bij de teleporter. Als je dat gelukt is, dan ontvang je van de gewonde man een identiteitskaart, waarmee je elektronische

deuren kunt openen. Die kaart kun je in je inventaris stoppen, zodat je hem indien nodig snel tevoorschijn kunt halen. Ook andere voorwerpen die je vindt of krijgt kun je op die manier bewaren, zodat Flashback ook wat adventure-trekjes heeft.

Boobytraps

Behalve het oplossen van dergelijke problemen en het neerschieten van aliens moet je ook nog op je hoede zijn voor elektrische vloeren en ingenieuze boobytraps. Sommige boobytraps kunnen zelfs niet ontweken worden, maar dan is er wel weer een andere oplossing om te voorkomen dat je het onder-spit delft. Op een gegeven moment kom je bijvoorbeeld bij een plaats die door bewakers en door een automatisch laserwapen worden bewaakt. Als je probeert de bewakers te doden, word je neergeschoten door het laserwapen. De oplossing is (zoals altijd achteraf gezien) simpel, maar vergt wel inventiviteit. Het origineel bestond overigens uit zeven uitgestrekte levels en dat zal ook wel gelden voor deze CD-i versie. Na enkele uren spelen waren we er echter nog niet in geslaagd het einde te bereiken, want daarvoor is Flashback net even te ingewikkeld (zelfs op het makkelijkste van de drie niveaus). Een waarschuwing is dan ook op z'n plaats: wie vooral houdt van simpele platform- of schietspellen heeft een kwaaije aan Flashback. Dit is namelijk een van de meest frustrerende, maar uiteindelijk ook meest bevredigende spellen die er ooit zijn gemaakt.

Conclusie

Flashback was op Sega en Nintendo spelcomputers een uitstekend spel, maar op CD-i is het een regelrechte sensatie. De graphics lijken rechtstreeks overgenomen van het origineel, maar met name aan de tussenscènes is duidelijk flink gesleuteld. Ook wat betreft het geluid wordt natuurlijk volop gebruik gemaakt van de mogelijkheden van CD-i, al moet gezegd worden dat sommige levels nog wel wat meer geluid konden gebruiken. Dat heeft echter ongetwijfeld te maken met het feit dat onze versie van Flashback nog in een pril stadium was, dus daar zal nog wel iets aan gedaan worden. Het geluid dat er wel al was, was echter van hoge kwaliteit. Als Conrad loopt, hoor je zijn voetstappen en als hij begint te rennen klinken ze ook meteen sneller. Als je een vijand neerschiet, gaat dat gepaard met een overtuigend klinkende knal. Bij de start van het spel kan onder andere de gewenste taal worden ingesteld, maar in onze versie leverde dit nog geen resultaat op. Ondanks onze keus voor Nederlands bleven alle teksten gewoon in het Engels. Ook dat zal echter nog worden aangepast. Ook uit het optiescherm blijkt trouwens dat deze CD-i versie een conversie is. Er wordt bij de configuratie van de knoppen nog doodleuk gesproken over de toetsen A, B en C, in plaats van actieknop 1 en 2 zoals we op CD-i gewend zijn.

DRIE OP EEN RIJ

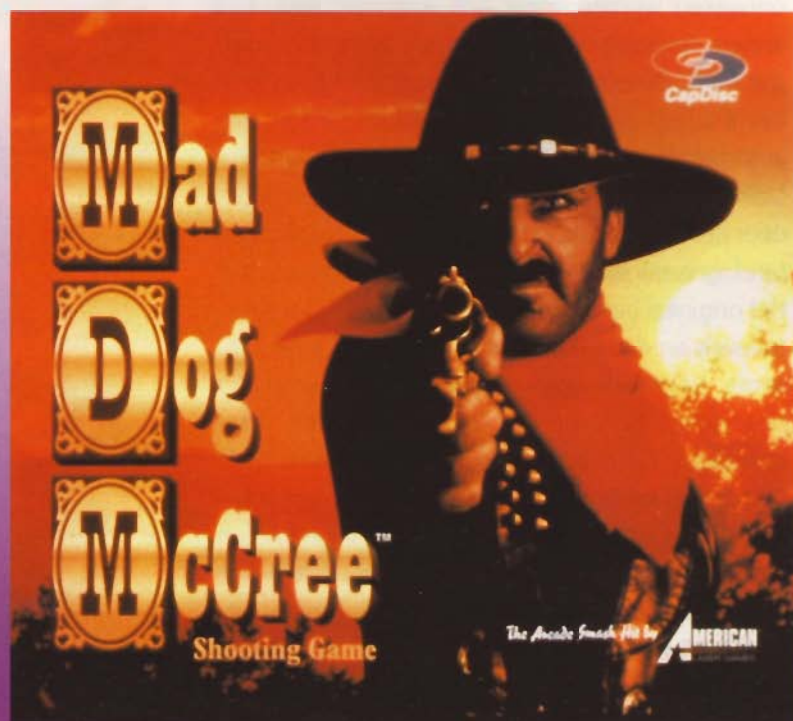
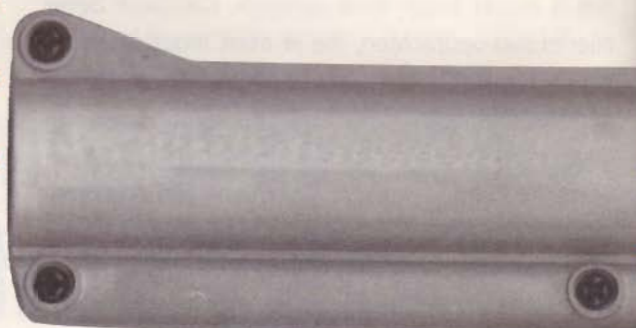
Na het sportspellenoverzicht van de vorige maand, is het nu tijd voor een drietal schietspellen. Hét schietspel van dit moment is voor velen trouwens Chaos Control, maar daar zijn we in de vorige twee nummers van dit magazine al uitgebreid op ingegaan.

Vandaar dat we ditmaal gekozen hebben voor Mad Dog McCree, Escape from Cybercity en Mystic Midway: Phantom Express.

René Janssen

"MAKE MY DAY!"

SCHIEET SPELLEN

MAD DOG MCCREE

Wanted Dead or Alive (preferably dead): Mad Dog McCree. Met die veelbelovende woorden begint de handleiding van Mad Dog McCree, het schietspel dat furore maakte in de speelhal en vervolgens is omgezet naar diverse computers. Geen enkele thuis-versie haalt het echter bij deze Digital Video CD-, die met name dankzij de haarscherpe full-motion videobeelden ver boven de concurrentie uitsteekt.

INTERACTIEVE WESTERN

In feite is Mad Dog McCree een soort interactieve western, waarin de speler op Mad Dog McCree en zijn bendeleden schiet. Terwijl de 'film' wordt afgespeeld, beweegt de speler een vizier over het scherm. Zodra dat nodig is, kun je met een druk op de vuurknop een schot lossen. Pas echter wel op wat je in je vizier hebt, want het doden van onschuldige voorbijgangers voert onherroepelijk tot de strop. Verder moet je ook op je munitie letten, want het magazijn van je revolver bevat slechts zes kogels. Regelmatig bijladen is dan ook noodzakelijk. De meest realistische speelmogelijkheid is met behulp van een (los verkrijgbaar) plastic infrarood pistool. Wie dat een beetje overdreven vindt, kan echter ook gebruik maken van afstandsbediening of gamepad. Voordat je het opneemt tegen Mad Dog's bende, is het raadzaam eerst te oefenen op een aantal stilstaande flessen. Verder kun je vooraf de moeilijkheidsgraad instellen: beginner, intermediate of advanced.

OUDE GOUDZOEKER

Als je het spel start, word je begroet door een oude goudzoeker. Deze vertelt je dat Mad Dog en zijn bende een paar dagen geleden het vredige Wild West-stadje zijn ingereden en nu de boel terroriseren. Jij, een toevallig passerende scherpshutter, bent de enige die het tegen Mad Dog durft op te nemen. Mad Dog's bende heeft de sheriff van het stadje opgesloten in zijn eigen gevangenis. Bovendien hebben ze de burgemeester en zijn dochter gevangen gezet in een geheime schuilplaats in de heuvels. Terwijl de goudzoeker je dit allemaal vertelt, wordt er op hem geschoten door twee bendeleden. Door snel te reageren kun je het duo hopelijk op tijd neerschieten, maar dan begint de pret pas goed. Er verschijnt een scherm, met daarop vier scènes die je kunt kiezen. In welke volgorde je die scènes speelt, bepaal je zelf. Wel is er een ideale volgorde, let daarvoor met name op aanwijzingen van behulpzame burgers. Naarmate je verder komt in het spel, veranderen ook de scènes waaruit je kunt kiezen.

CONCLUSIE

Mad Dog McCree is een fantastisch schietspel, vooral door de realistische filmbeelden en het verhaal waar je je steeds verder in verdiept. Makkelijk is het niet, zelfs niet op het eenvoudigste level. Sommige scènes vallen wel mee, vooral die waarbij de tegenstanders altijd op dezelfde plaats verschijnen. Er zijn echter ook scènes waarbij dat niet het geval is en dan komt het echt op je reactievermogen aan.

ESCAPE FROM CYBERCITY

De Aarde is weer eens het doelwit van een buitenlandse invasie. De oorlogszuchtige Guardian Forces beheersen de planeet. Slechts een handvol dapperen biedt tegenstand, maar alleen jij kunt de invasie stoppen! Er is echter één klein probleem. Je bent namelijk slechts een jongetje, dat net in staat is om het lasergeweer te dragen dat je bij de start van het spel van je grootvader krijgt. Je missie is te ontsnappen uit Cybercity door je een weg te vechten naar een trein. Vervolgens hoef je alleen nog maar de planeet van de Guardian Forces te vernietigen.

INTERACTIEVE TEKENFILM

Escape from Cybercity is een soort kruising tussen een interactieve tekenfilm en een schietspel. Je karakter beweegt automatisch over het scherm en je hoeft dus 'alleen maar' de vijanden neer te schieten die je in je over het scherm bewegende vizier krijgt. De route die je volgt door Cybercity hoeft niet altijd hetzelfde te zijn, er zijn regelmatig wegsplitsingen waar je kunt kiezen uit meerdere alternatieven. Direct bij de start heb je bijvoorbeeld de keus uit twee steegjes. Kies je de ene steeg, dan word je vanuit een raam beschoten, waarna een confrontatie volgt met

twee zogenaamde Jumpers (aliens die uit een vliegende schotel springen). De tweede steeg leidt naar een vuurgevecht met een drietal aliens met schijnwerpers op hun hoofd, die je direct gevangen zetten. Gelukkig kun je daarna je weg weer vervolgen, maar niet zonder eerst een paar vijanden uit de weg te hebben geruimd. Welke weg je ook kiest, je kunt er van op aan dat je om de haverklap van alle kanten bedreigd wordt. Niet alleen door aliens, maar ook door tanks, UFO's en ga zo maar door. Pas ook op voor voorbijrazende Kama Kars en voor granaatwerpende aliens die plotseling uit rioolputten opduiken! Verder hopen we dat je een beetje kunt skateboarden, want dat komt goed van pas in het Skateboard Alley-level.

CONCLUSIE

De graphics van Escape from Cybercity zijn in één woord geweldig te noemen en doen heel erg denken aan een Japanse Manga-cartoon, en dat zonder DVC. Helaas is er wat minder aandacht besteed aan de speelbaarheid, Escape from Cybercity is namelijk behoorlijk pittig. Zelfs op het eenvoudigste van de drie speelniveaus (je kunt kiezen uit Rookie, Warrior en Maniac) verlies je binnen de kortste keren je drie levens. En dan kan dat nog zo leuk gepresenteerd worden via een steeds wisselend bericht in de Guardian Gazette, het blijft bijzonder frustrerend. Door veel te oefenen kom je op den duur natuurlijk wel verder, want de vijanden duiken meestal op dezelfde plaats op. Er zijn echter ook plekken waar ze volstrekt willekeurig verschijnen en dan moet je over hele goede reacties beschikken. Kortom, een prachtig spel om te zien, maar een tikje frustrerend.

MYSTIC MIDWAY: PHANTOM EXPRESS

Maf, dat is het enige juiste woord om dit schietspel te omschrijven. De speler krijgt in dit spel de kans om zijn leven opnieuw te beleven tijdens een dolle achtbaanrit. Je leven is onderverdeeld in zeven fases, van baby tot bejaarde. Iedere levensfase vormt een level en eventueel kun je alle levels eerst oefenen. Na het kiezen van een van de drie speelniveaus (sweet dream, bad dream of nightmare) word je eerst toegesproken door Dr. Dearth, de eigenaar van de achtbaan. Deze laat zich uiterst cynisch uit over je leven, waarna hij een hendel overhaalt om de rit te laten starten.

DONKERE TUNNEL

Na een kort stukje normale achtbaan, ga je een donkere tunnel in. Van alle kanten schieten razendsnel allerlei voorwerpen en personen op je af. Wat voor personen en voorwerpen dat zijn, hangt af van de levensfase waarin je je bevindt: baby, kindertijd, tienerjaren, getrouwd, dertig plus, menopauze of bejaard. In je kindertijd krijg je bijvoorbeeld te maken met treiterende schoolkameraadjes, terwijl je als bejaarde geconfronteerd wordt met mensen die denken dat je doof bent. Of wat dacht je van je ouders die in je tienertijd de meest afgrijselijke kleren voor je kopen. En herinner je je de kapper nog die belooft dat hij maar een klein stukje van je haar af zou halen?

GELUIDEN

Alle op je af komende gebeurtenissen en voorwerpen worden vergezeld van toepasselijke geluiden en

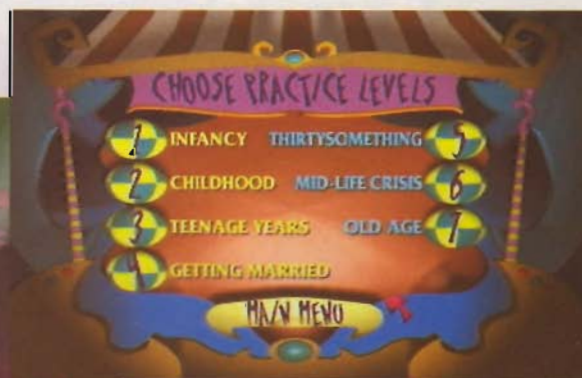
(engelstalige) uitspraken. De meeste zijn heel grappig, al heb je helaas weinig tijd om er goed naar te luisteren. Je moet ondertussen namelijk met de afstandsbediening, touchpad of muis een vizier over het scherm bewegen en op de vuurknop drukken om de voorwerpen en personen neer te schieten. Ieder doelwit levert punten op en je kunt pas naar het volgende level als je een van tevoren bepaald punten-totaal bereikt. Ieder level bestaat uit vier tunnels. Na de zeven normale levels volgt nog een bonuslevel, waarin alle doelen uit de voorgaande levels worden gecombineerd.

OOK MET Z'N TWEËN

Mystic Midway kan ook met z'n tweeën worden gespeeld, waarbij spelers kunnen samenwerken of het juist tegen elkaar opnemen. Als er wordt samengewerkt, wordt de gecombineerde score van beide spelers gebruikt om te kijken of er naar het volgende level kan worden gegaan. Als twee spelers elkaar bestrijden, hebben ze gezamenlijk drie levens en proberen allebei een zo hoog mogelijke individuele score te bereiken. Als een van de spelers de vereiste score voor een level haalt, gaan allebei over naar dat level. Als ze het geen van beiden halen, verliezen ze echter een leven.

CONCLUSIE

Onder een laagje van maffe gebeurtenissen en geluiden blijkt een heel speelbaar schietspel verborgen te zitten. Erg afwisselend is het echter allemaal niet, want het spel-idee blijft zeven levels lang vrijwel gelijk. Als je van bizarre humor houdt tijdens het spelen zit je echter goed met Mystic Midway: Phantom Express.

Tips & Trucs

In deze Tips & Trucs behandelen we een aantal vragen van lezers die de afgelopen maanden op de redactie binnenvallen. Gelukkig vallen er niet alleen maar moeilijke vragen bij ons in de bus, de redactie werd ook verrast door een aantal zeer bruikbare tips & trucs. Geheel tegen onze gewoonte in, verklappen we in deze aflevering een serie levelcodes. Niet voor de valsspelers maar alleen voor de lezers die echt hopeloos vastzitten. Wie ze niet wil zien, moet deze pagina's maar snel omslaan.

René Janssen

Lockbreaker

Sommige spellen houden de gemoederen nogal bezig. Burn:Cycle bijvoorbeeld, want over dat spel krijgen we met grote regelmaat vragen (en gelukkig ook lezerstips) binnen. Een van de grootste problemen waarvoor men zich geplaagd ziet, blijkt de zogenaamde Lockbreaker-puzzel te zijn. Om te beginnen heb je daar de lockbreaker voor nodig die je uit de hotelsafe hebt meegenomen. Hiermee open je de deur, waarna een heel systeem van pijlen en kleuren aangeeft dat je bij een puzzel bent aangeland. De Lockbreaker-puzzel kun je het beste vergelijken met de bekende hersenkraker Mastermind. Aan de rechterzijde van het scherm zie je vijf percentages. Aan de bovenkant, links en onderin staan drie setjes met de nummers 1 tot en met 5 in de kleuren rood, groen en blauw. Met behulp van de pijlen en de nummers kun je de percentages beïnvloeden. Nul procent betekent dat zowel de kleur als het nummer fout zijn, 50 procent dat de kleur of het nummer goed is en 100 procent uiteraard dat beide goed zijn. Zodra alle percentages op honderd procent staan, is de code gekraakt en kun je verder.

Ga naar Nirwana

Een ander probleemgeval is de puzzel in Nirwana. De exacte oplossing voor de Boompuzzel verklappen we niet, maar we geven jullie wel een paar hints. Na de operatie door Doc blijf je achter in de Televerse, met drie gaten in je lichaam. De bedoeling is dat je die gaten opvult. Kies je voor Nirwana, dan moet je eerst de bruine constructie binnengaan. Daarbinnen bevinden zich diverse ruimtes. Zoek het portret van Dealey (een man met snor tegen een roze achtergrond). Klik op het portret en je hoort gegrinnik. Verlaat het gebouw en je komt weer in de Pulse terecht, het centrum van de Televerse. Ga nu weer naar Nirwana, waarna je de Boompuzzel kunt spelen.

Sum Zero-bar

Marc uit het Belgische Maldegem slaagt er maar niet in een spelletje Physics Roulette te mogen spelen in de Sum Zero-bar. Ben je voordat je naar de bar ging al langs de Karmic Church geweest? Daar kun je namelijk wat credits op je credit card zetten! Vergeet ook niet even te 'praten' met de ASCII-man naast de credit card-machine. A. Hofman uit Rotterdam heeft een ander probleem bij Physics Roulette. Hij mag namelijk zijn gewonnen prijs ophalen bij de bardame, maar die kan hij niet vinden. Tja, waar vind je een bardame meestal? Precies, achter de bar! Loop dus gewoon naar de bar en ze komt vanzelf naar je toe om je een prijs te laten uitkiezen.

De Lifter

Van Lucien uit Dokkum kregen we tenslotte nog een tip met betrekking tot het repareren van de Lifter. Draai je om als je uit de Lifter stapt en open het klepje aan de achterkant van de Lifter. Haal het kapotte onderdeelje er uit en geef dit aan Zip. Voor de rest van het geld uit de hotelkamer (de helft heb je aan Gala gegeven) wil Zip graag een reserve-onderdeel (spare part) aan je verkopen. Installeer het onderdeel, schuif dan met de ronde blokjes en je kunt weer opstijgen. Bedankt Lucien!

Litil Divil

In eerdere Tips & Trucs zijn we al uitgebreid ingegaan op het eerste level. Inmiddels zullen jullie wel een stuk verder zijn, dus hier zijn wat tips voor de levels 3, 4 en 5.

Hinderlijke blokken

In level 3 reis je op een gegeven moment door doolhofjes waar je monsters moet doden, maar waar je gehinderd wordt door gekleurde blokken. Je kunt uitsluitend over die blokken heen als ze dezelfde

kleur hebben als het pad waarover je loopt. Op die manier kun je op platforms komen waar voorwerpen liggen. Sommige platforms hebben liftjes, waarmee je omhoog en omlaag kunt. Je moet vier keer over de gekleurde blokken heen: 2 keer blauw gekleurd, 1 keer rose/paars en 1 keer geel/groen.

Tennissen

In level 4 moet je op een bepaald moment een partijtje tennissen. Let op de kleur van de bal en beweeg afhankelijk daarvan je joystick. Je moet je tegenstander drie maal raken om het partijtje te winnen.

Rodeo-stier

In level 5 rijdt Mutt op de rug van een soort rodeo-stier. Let goed op de bewegingen van de kop van de stier. Als zijn kop omhoog gaat, duw je de joystick ook omhoog. Als je wint, krijg je van de skeletten op het hek een hoed en pistolen.

The Apprentice

De eindbaas van level 2 vormt voor sommige lezers een onoverkomelijke barrière. De octopus in de emmer heeft vier tentakels, die uit gaten in de emmer steken. Je moet alle tentakels vernietigen om de octopus te verslaan. Een echte taktiek is er niet voor, ieder tentakel moet gewoon minstens tien keer geraakt worden.

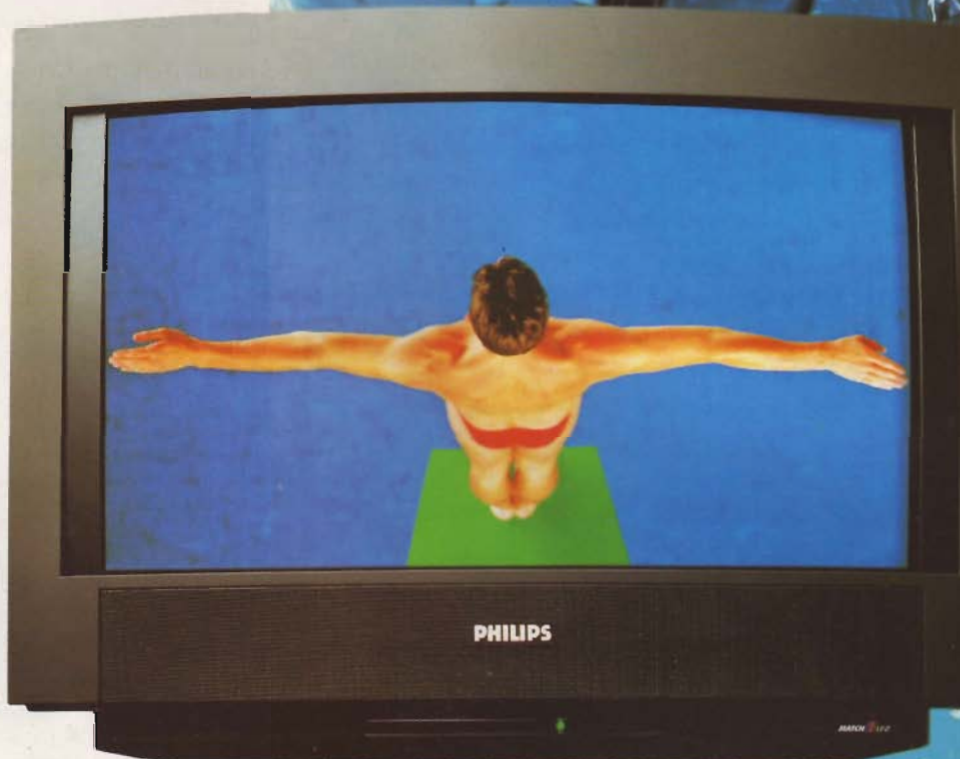
Raak de kabouter

In level 3, stage 1 zie je op een gegeven moment een extra leven waar je niet makkelijk bij kunt komen. Ga op het geel/zwart gestreepte platform staan (waar het onderste kruis boven staat) en beweeg de joystick omlaag. De leerling verdwijnt in het platform en valt langs de kabouter (het extra leven) omlaag. Beweeg meteen de joystick naar links om de kabouter tijdens je val te raken.

**PHILIPS
INVENTS**

De Matchline breedbeeld- televisie 100 Hertz met Digital Scan

Philips vindt de Matchline 100 Hertz met Digital Scan uit. Toch wordt hier met het unieke "CrystalClear" nog een nieuwe dimensie aan toegevoegd. Deze unieke combinatie in techniek resulteert in een uitzonderlijk rustig beeld zonder trillingen met een nog hoger contrast en een nog scherper beeld. De Matchline TV is bovendien de eerste breedbeeldtelevisie die Digital Scan combineert met 100 Hertz techniek. En dankzij de Panoramic View functie kunt u elke uitzending nu al op breedbeeldformaat bekijken op een manier alsof u het zelf beleeft. **MATCHLINE**

**Philips breedbeeldtelevisie:
de natuurlijke manier van kijken.**

**PHILIPS
INVENTS
FOR
YOU**

Bel voor meer informatie de Philips Consumentenlijn:
06-8406 (20 cent per minuut).

Philipscdi.com

PHILIPS

Dimo's Quest

Het doet ons plezier dat lezers niet alleen speltips vragen, maar ze ook naar ons opsturen. Een anonieme lezer uit Almere stuurde ons een aantal passwords voor Dimo's Quest:

REHELECE **JYMEMOLI**
KIXYGALE **PEBELEPE**
SEDELEBE **CEVIFEGU**
JUHEMANI **PIMUWOGY**
KAXEDIDY

The 7th Guest

Gebruik het password BADGER om een kaart tevoorschijn te toveren met alle kamers er op. Je keert na het invoeren van het password terug naar het Save/Restart-scherm. Klik op een van de hoeken van het scherm om het kameroverzicht te laten verschijnen. Je moet de puzzels trouwens nog wel gewoon zelf oplossen, maar op deze manier weet je alvast wat je nog te wachten staat!

Lemmings

Lemmings is een fantastisch spel, totdat je hopeloos vast komt te zitten. Vanaf dat moment vervloek je degene die ooit op het idee is gekomen om die groene monstertjes te gaan redden. Vrees niet, want onze spelexperts hebben alle passwords van het eerste level voor je verzameld. Zit je vast, dan sla je dat level toch gewoon over?

Level: Fun

1: geen code	16: CINLMDLQCQ
2: IJLDNCCCN	17: CEJHLFNBDJ
3: DHNDJBADCW	18: IKHNFJCCDN
4: HNLJCIOECY	19: NJNNJCADDT
5: LDNCAJNFCM	20: KNNJCIOEDN
6: DNCIJNLGCV	21: LFNCAJLFDN
7: NCANLLDHCQ	22: NJCIKNNGDP
8: CINNNLJICR	23: NCAOLLFH DU
9: CEKHMDNJ CQ	24: CINLNNJIDS
10: MJHMDNCKCY	25: CAKJMNJJDV
11: NJOLNBALCM	26: MJHMFNCKDL
12: HMDNCINMCK	27: NJMFCALDW
13: MDNCEJLNCX	28: HONJCIOMDU
14: DNCIJNMOCO	29: OMJCEJNND S
15: NCANNMDPCL	30: NJCIJNMODV

Hotel Mario

Dennis uit Eindhoven stuurde ons de volgende tip: in Roy's Hardbrick Hotel valt de electriciteit steeds uit. Daar kun je echter iets tegen doen. Als er boven een deur bliksemschichten verschijnen, dan moet Mario hier naar binnen gaan. Hij schakelt dan vanzelf de electriciteit weer aan.

De nieuwe Tim en Beer is er bijna

Buitelen onder water

We hebben er zo naar verlangd en nu is-ie er dan: de nieuwe CD-i van Tim & Beer. Weliswaar nog niet in definitieve versie in de winkel, maar wel al helemaal klaar. Waarom zo uitgezien naar deze CD-i? Simpelweg omdat de twee voorgaande CD-i's zo leuk zijn. Vorig jaar verschenen Tim & Beer in het Ziekenhuis en Tim & Beer op het Vliegveld. Nu zal binnenkort Tim & Beer in de Haven te koop zijn. En er zal er nog een volgen, zo is beloofd.

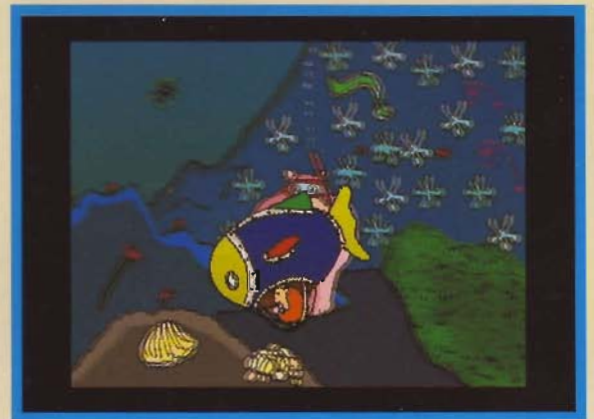
Lennie Pardoel

Tim is die kleine jongen met zijn teddybeer die samen heel wat ondernemen. Hoewel ze nog jong zijn, zijn ze nauwelijks ergens bang voor. Ze zijn zo nieuwsgierig dat ze hun angsten steeds vergeten en op de meest interessante plekken terecht komen. Ouders zijn overigens nergens te bekennen. Wanneer er contact is met volwassenen dan staan deze volledig in dienst van Tim en Beer en beantwoorden zij gewillig hun vragen. Kan een kind best gebruiken na een drukke schooldag.

Wat gebeurt er in de haven?

Tim, Beer en Tina gaan oom Bob helpen met het opknappen van zijn boot. Helaas kan die boot niet meer varen, de schroef is weg. Tim stelt voor om de schroef te gaan zoeken. Zijn vriendinnetje Tina wil graag meehelpen. Terwijl ze op de kade lopen, plonst er iemand het water in. Op dat moment kan er gekozen worden tussen "mee met Tim en Tina" en "mee met Bob en Beer". Pas later zal duidelijk worden wie die plons veroorzaakte. Het valt op dat Beer op deze CD-i wat minder mee gaat met Tim, ze treffen elkaar overigens wel steeds weer.

Tim en Tina lopen de kade af en zien verschillende boten langskomen. Plotseling wordt Tina geroepen

vanaf een zeilboot. Het blijkt een vriendinnetje van Tina te zijn. Ondertussen komt er ook een binnenvaartschip voorbij. Er staat een jongetje op het dek. Hij zou het wel leuk vinden als er iemand met hem meeding, want dan kan hij vertellen over het leven van een schippersjongen. Tim is nieuwsgierig en stapt aan boord. Tina voelt meer voor het zeiljacht.

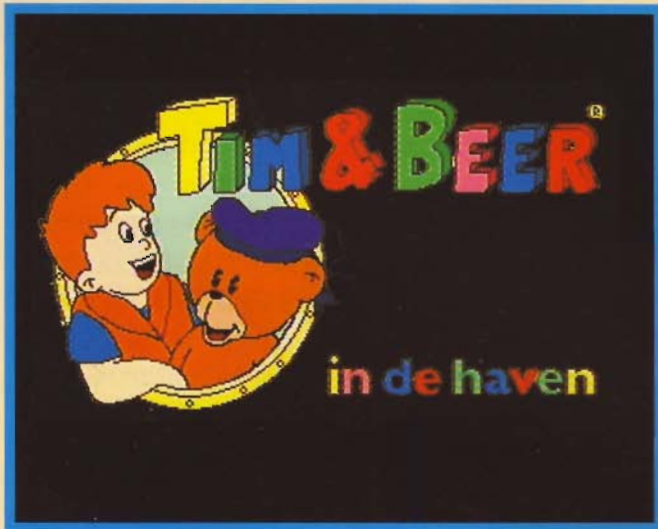
Meevaren

Het jongetje op het binnenvaartschip heet Johan. Tim vraagt of hij altijd op de boot is. Johan antwoordt van niet en zegt dat hij ook op school zit met andere schipperskinderen. Wanneer hij geen school heeft, helpt hij zijn ouders op het schip. Dat hij zijn leventje kan waarderen, blijkt uit het enthousiasme

waarmee hij uitlegt hoe allerlei zaken in de kajuit werken, zoals de radar, het gashendel enzovoort. Bij mij thuis wordt uitgeroepen; 'ik ben blij dat ik geen schipperskind ben!' Op mijn vraag waarom, volgt het antwoord: 'Nou, dan moet ik zo hard werken.' Hoezo, een stadskind?

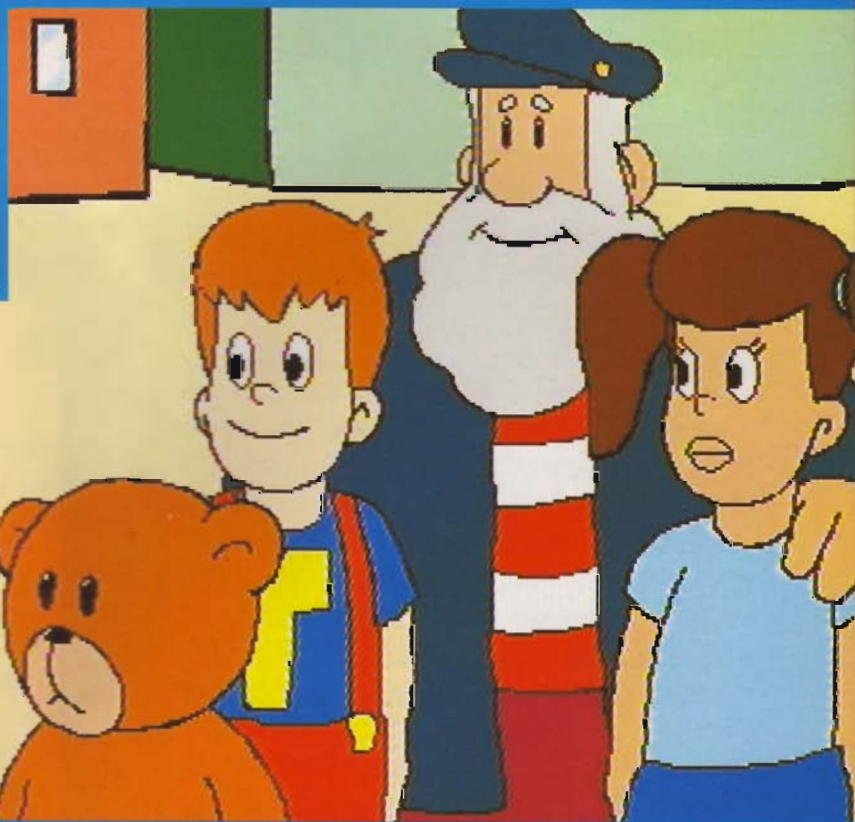
Op de boot bij Oom Bob

Oom Bob heeft gelukkig ook nog een andere boot. Terwijl hij aan het stuurwiel staat, zitten de kinderen binnen en ontdekken een kist met spullen voor noodsituaties. Ze seinen SOS-signalen uit met de lamp en denken niet gezien te worden. Maar daar vergissen ze zich in want de loods vraagt aan Oom Bob of hij hulp nodig heeft. Dat was even schrikken, dan maar beschuit met honing eten. Dit is jammergenoeg een tegenval, de scheepsbeschuit blijkt allesbehalve lekker te zijn. Arme Oom Bob

Bij de sluizen is het opletten geboden, er moet goed gestuurd worden en Johan krijgt het druk. Je ziet het water zakken. Tim begrijpt dat het tijd is om afscheid te nemen. 'Dag Johan!' Op de kade ontmoet hij Beer, oom Bob, en Tina weer. Beer vertelt dat-ie een haai heeft gezien.

Net als op de voorgaande CD-i's kan er op allerlei momenten gepuzzeld en geveerd worden. Een nieuwe activiteit is onder andere dat het opknappen van de boot zelf gedaan kan worden. Maar eerst moet de schroef gevonden worden, want de oude boot kan alleen varen met een speciaal soort schroef. Oom Bob heeft de schroef indertijd verloren in de haven. Hij kan de boot nu niet gebruiken omdat een nieuwe er niet op past.

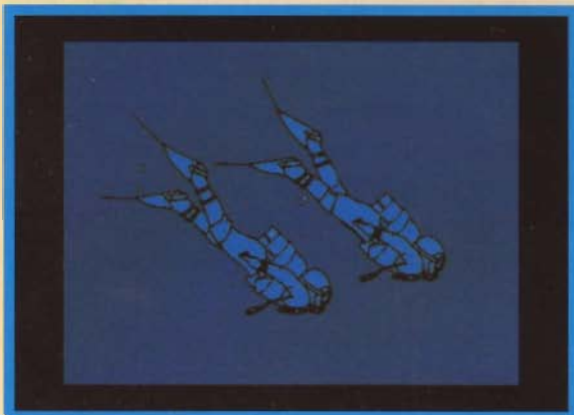

Ze varen naar de vuurtoren en bovenin krijgen ze uitleg over de werking van de lampen. De manier waarop dat gebeurt is nooit moralistisch waardoor er ook geen verveling optreedt. Beneden gekomen kunnen ze opnieuw kiezen.

Oom Bob en Beer besluiten te gaan vissen. Tim en Tina ontmoeten duikers, (dus nu begrijpen we die plons bij de kade) en vragen hen of zij misschien niet kunnen proberen de schroef te vinden op de bodem. Terwijl Oom Bob en Beer gaan vissen, gaan Tim en Tina mee met de duikers.

Vissen en duiken

Oom Bob en Beer zitten samen op de boot met hun hengels uit. En ja hoor, het duurt niet lang of Oom Bob heeft beet. Het is iets heel zwaars. Ondertussen hebben Tim en Tina de duikers ontmoet. Ze krijgen uitleg over de duikersuitrusting. Een duiker heeft

een speciaal pak aan en draagt een fles met lucht op zijn rug, daarmee kan je onder water lucht in- en uitademen. Je draagt een gordel van lood om naar beneden te zakken. Tim en Tina hangen over de rand van de boot heen en zien de duikers naar beneden zakken.

Wanneer de balk onderaan opgeroepen wordt, zie je rechts een duiker in een kader. Klik je daarop dan verwacht je de uitleg van een duiker over zijn uitrusting, maar dat is niet het enige. Want je kunt Tim in een schattig klein onderzeebootje over de zeebodem zien toeren. Met een schoeprad achterop toeft hij langs een zeemeermin, een octopus, een oud anker, en zelfs langs een krokodil (leven die ook in zee?). Ondertussen heeft de rechterknop op de afstandsbediening een leuke buiteling tot gevolg. Al buitelend met Tim bereiken we het paleis van koning Triton en passeren een schatkist. Deze reis had veel langer mogen duren, vooral omdat het zo'n leuke nieuwe interactieve bezigheid is. Nog niet eerder heb ik op kinder-CD-i's zulke buitelingen gezien.

De vondst

Op de zeebodem wordt door de duikers niet veel gevonden, maar wel door Oom Bob en Beer. Want waar de duikers naar zochten hebben zij gevonden, namelijk de schroef. Hoera, de boot kan gemaakt worden en weer varen. De opknapbeurt kan van start gaan. Op de jachthaven staat de boot op droogdok, helemaal klaar voor een grote beurt. Je kunt op een tekening in de balk klikken, waardoor je een lege vorm ziet, bijvoorbeeld het stuurrad of de schroef. Door de juiste vorm te kiezen, zet je zelf de boot in elkaar. Zo help je zelf mee of anders laat je het Tim en de anderen doen.

De boot start

Tina mag de boot, die haar naam draagt, dopen met een fles. Vol spanning wordt op het starten van de motor gewacht. Oom Bob doet het sleuteltje in het slot en ja hoor, hij doet het. De oude boot vaart. Dit is tegelijkertijd het einde van het havenverhaal. De kinderen en Beer en alle interactieve deelnemers, groot en klein, weten nu hoe het er in een haven aan toe gaat.

Verzorgd

Er is opnieuw veel zorg besteed aan de wijze waarop leerelementen in het verhaal verwerkt zijn. Het is te waarderen dat die educatieve aspecten er zonder enige moralistische inslag in aangebracht zijn. Verlangend kijken we dan ook uit naar de volgende Tim en Beer. Er zijn weinig kinder-CD-i's die zo leuk zijn als deze.

*The Little Rascals zijn
nog steeds komisch*

DE BO

**Er wordt nu een serie klassiekers op
video en Video-CD uitgebracht.**

**Zesendertig korte filmpjes over The little
rascals, die in Nederland de boefjes wor-
den genoemd. Oorspronkelijk heten deze
boefjes Our Gang. Een aantal filmpjes
hebben we alvast bekeken.**

Tussen 1922 en 1944 was er in de bioscopen een filmserie te volgen, genaamd The little rascals. Ze werden door Hal Roach geproduceerd onder de naam 'Our gang comedies'. Het zijn korte komische filmpjes die ongelooflijk populair waren in hun tijd. Ook nu zijn ze nog steeds de moeite waard en daarom zijn de eerste twee video's uit de serie nu ook op Video-CD te verkrijgen. Alle filmpjes zijn origineel en dus onverkort. Over de encoding kunnen we nog niets zeggen, omdat de Video-CD's nog niet in definitieve versie in ons bezit zijn. We zullen hier het eerste deel, getiteld 'Daar heb je Spanky' onder de aandacht brengen. De boefjes hebben hun bijnaam niet voor niets gekregen. Vooral de kleinste van het stel, Spanky, mag er wezen. Hij is voor niemand bang en zijn ondeugende uitlatingen resulteren vaak in opperste verbazing van de betrokkenen. Deze worden tevens nogal eens getroffen door zijn links en rechts uitgedeelde stompen. Hier heeft hij vaak de juiste positie voor, omdat hij meer dan eens op armen vertoeft en daardoor makkelijk toegang heeft tot het gezicht van de drager. Die vervolgens niets durft te zeggen, omdat je toch niet boos mag zijn op zo'n klein 'lief' hummeltje. Op deze Video-CD staan drie filmpjes.

De peuter 'Spanky'

Spanky zit op zijn bed met een vlieg op zijn wang. Die vlieg irriteert hem behoorlijk, dus pakt hij een

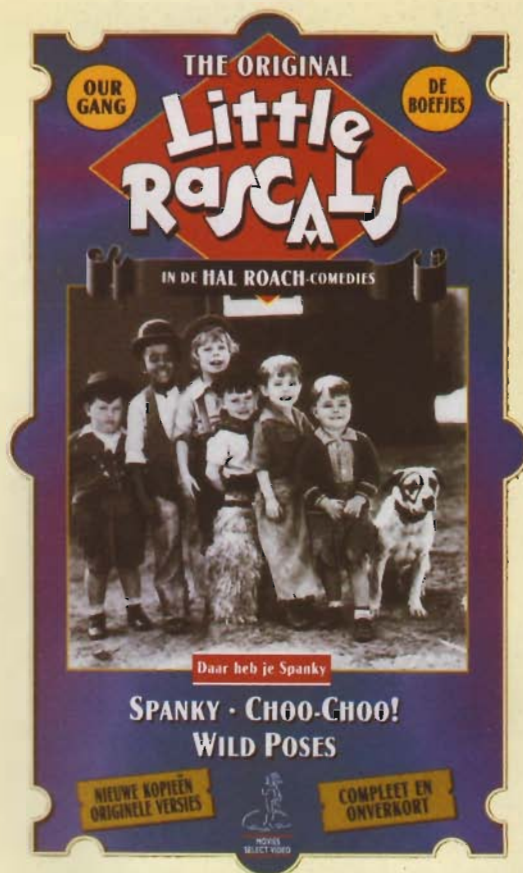
EFJES

geweer en zegt tegen de hond: 'Petty, die vlieg ga ik doodschieten'. De hond voelt zich verantwoordelijk voor de situatie en pakt kalm het geweer af. Hij snapt niks van die Spanky en zijn oren gaan daarom steeds op komische wijze omhoog en omlaag. Maar ook al snapt-ie er niets van, beschermen zál hij Spanky. Ondertussen snelt moeder binnen, ze heeft haast en moet weg. Breezy, het oudere broertje moet daarom op Spanky passen. Dit komt hem slecht uit, want de toneelvoorstelling in de schuur staat op het punt te beginnen. Samen met de andere leden van de 'Gang' hebben ze een groot spektakel opgezet. Na veel gesputter stemt Breezy erin toe dat Spanky onder zijn hoede valt; dan moet hij zich maar koest houden achter de coulissen. Dat Spanky dit niet van plan is, moge duidelijk zijn. De ene na de andere streek volgt, zoals gordijnen open en dicht schuiven op verkeerde momenten. Kortom de hele voorstelling loopt uit op een groot fiasco.

Terwijl alles in het honderd loopt, slipt Spanky terug naar huis en gaat op speurtocht in de slaapkamer van zijn ouders. Wat een verrassing, allemaal geld. Daar kan je leuk mee spelen. Eens even kijken hoe dat eruitziet als het allemaal uit het raam dwarrelt en klettert. De grootste lol heeft hij ermee. Ondertussen lopen de toeschouwertjes weg van het theater en zien al dat geld naar beneden komen. Spanky hangt uit het venster en gaat door met gooien, zelfs als zijn vader eraan komt en hem maant tot stoppen. Hij jaagt al die rapende kinderen weg en wil naar boven lopen. Maar op dat moment rennen al die kleine graaiers weer terug. En Spanky houdt er gewoon niet mee op. De chaos is compleet.

Boefjes per trein. 'Choo-Choo'!

In het volgende filmpje is de lokatie het station. Er blijken weesjes per trein naar hun nieuwe tehuis vervoerd te moeten worden. Door een misverstand nemen de boefjes de plaats van de weesjes in. De aangewezen begeleider weet van niets, doet zijn best, maar houdt eigenlijk niet van kinderen en zeker niet van dit stel. Spanky vervolgt zijn bekende linksen en rechtsen zonder een spier te vertrekken.

Vooraf het verbouwereerde gezicht van de begeleider werkt sterk op je lachspieren. Ondertussen rijdt de trein verder, Choo-Choo.....

Op de foto. 'Wild Poses'

Spanky moet op de foto en hoort dat de fotograaf een plaatje van hem gaat schieten. Al tegenspartelend deelt Spanky zijn bekende stompen uit. Hij wil niet neergeschoten worden. Spanky's moeder is niet zo tevreden met de neus van haar zoontje; "Ach dan knippen we er toch een stukje van de neus af", zegt de fotograaf dan. Als Spanky dat hoort, wil hij helemaal niet meer. Uiteindelijk rollen de camera's over de grond, de fotograaf wordt gek en is Spanky de enige die zijn hoofd koel houdt. Het tweede deel van The little rascals staat binnenkort ook op Video-CD. De verwachting is dat beide delen begin april te koop zijn. We hopen de definitieve versie van de Video-CD met als thema School volgende maand te kunnen bespreken. Of kinderen er educatief gezien iets aan zullen hebben, durf ik te betwijfelen. In ieder geval biedt deze Video-CD stof voor ondeugende ideeën genoeg. De filmpjes zijn allemaal in het Engels, maar ik heb niet kunnen merken dat dit storend is voor een Nederlands kind dat de ondertiteling niet kan lezen. Oorspronkelijk waren de sketches overigens niet speciaal voor kinderen bedoeld. In de jaren twintig bestond televisie trouwens nog niet en was bioscoop een familieaangelegenheid.

De afgelopen dagen heb ik me weereens intensief met wedstrijdzeilen beziggehouden, vooral in de late uurtjes. Je begrijpt het al, niet buiten in het donker, maar lekker thuis op de

bank voor de buis. Er is namelijk een CD-i op de markt, speciaal voor wed-

strijdzeilers. En aangezien ik regelmatig probeer sneller te zijn dan anderen, moest ik deze CD-i wel goed gaan bekijken. Sail to Win is een Engeltalige CD-i die alle elementen van het

wedstrijdzeilen behandelt.

Jeroen Hopman

Wedstrijdzeilen

Zeilers varen wedstrijden op uitgezette banen rond boeien in het water en tijdens die wedstrijden zijn deels andere regels van kracht dan de normale verkeersregels op het water. Hoe gaat het tijdens een zeilwedstrijd? Een groot aantal zeilers start over een startlijn en probeert na het afleggen van het parcours als eerste over de finish te komen. Tot zover

om het wedstrijdzeilen in goede banen te leiden. Bij veel van die regels zijn aanvullende regels bedacht en uitzonderingen. Die moet je goed kennen, zodat je geen onreglementair gedrag vertoont.

Als je bij het zeilen van een wedstrijd de regels overtreedt (en daarbij je tegenstander benadeelt), dan kan die tegenstander protesteren. Hij vraagt dan aan de protestcommissie, een soort rechtbank, of ze

Internationaal zeilwedstrijd-reglement

Overstag met

niets vreemds. Tijdens een zeilwedstrijd, vooral als men elkaar wil inhalen of een boei wil ronden, probeert iedere zeiler ervoor te zorgen dat hij de kortste en dus snelste weg vaart. Omdat zeilboten allemaal afhankelijk zijn van de wind om voor uit te komen, moet je er ook voor zorgen dat de wind vrij in je zeilen terecht komt en bij voorkeur niet in de zeilen van de tegenstanders. Sterker nog, als het even kan probeer je die juist de wind uit de zeilen te nemen. Het is natuurlijk duidelijk dat wanneer je bij dit ingewikkelde spel op het water geen regels stelt, er oorlog uit zal breken.

Er zijn in totaal door de IYRU, de internationale wedstrijdzeilorganisatie, ongeveer 80 regels opgesteld

jou een straf willen opleggen voor die overtreding. Een protestcommissie houdt zitting na de wedstrijd. Alle betrokken partijen worden gehoord, waarna een uitspraak volgt. Tijdens een hoorzitting van de commissie moeten de zeilers aangeven wat voor een overtreding er is begaan, tegen welke regels. De situatie wordt door beide partijen uitgelegd en de jury beoordeelt daarna wie er gelijk heeft. Dat je de regels goed moet kennen is wel duidelijk; je weet dan in ieder geval wanneer een ander iets onreglementairs doet. Bovendien bepalen de regels de uitslag van de wedstrijd en die uitslag kan wel eens uren op zich laten wachten.

Player 2

Score: 0 Q: 4 of 21 Q: 3509

replay | background | end game | next

CD-i

De start

Als je de CD-i start vind je een menu met drie hoofdgroepen: een quiz voor twee zeilers, een test van je kennis van de regels en een gewone uitleg van de regels. Natuurlijk ga ik eerst maar eens kijken wat ik er zelf nog van weet; de kennistest. Er verschijnt nu een menu met acht categorieën. Er worden vragen gesteld over de regels en definities, voorrangregels, het meten van schepen en het organiseren en leiden van wedstrijden. Maar er is nog meer te vinden, zoals tactiek en wind en weer. Zaken waar je als wedstrijdzeiler wel degelijk rekening mee dient te houden. Ook staat er nog een rubriek matchraces op, een wedstrijd-vorm waarbij je middels een afvalcompetitie 1 tegen 1 zeilt. De scheidsrechter vaart bij

je boot in de beurt, zodat overtredingen meteen bestraft kunnen worden.

Zoveel keus had ik eigenlijk niet verwacht, dat wordt na een paar avondjes spelen met CD-i duidelijk. Na één uurtje ben ik al een illusie armer; ik weet veel van het wedstrijdreglement maar niet genoeg. Feilbos weet de CD-i me te vertellen dat ik 73 % van de vragen goed heb beantwoord, maar dat vind ik zelf beneden de maat. Tijd om de regels weer eens te gaan bestuderen. Uiteindelijk ben ik het best in vragen over tactiek, het slechtst in vragen over het weer.

Uitleg van de regels

Het leren van de regels, de uitzonderingen en de weetjes zijn op een leuke manier ingericht. Er zijn op deze schijf rond de honderd animaties te vinden, aangevuld met foto's en teksten op het scherm. De animaties zijn niet zo spectaculair als sommige spelletjes, maar ze zijn zeer duidelijk.

Op een blauw golvende ondergrond zie je, driedimensionaal, boten in heldere kleuren een situatie inzeilen waarbij een regel wordt overtreden of waarbij een tactische beslissing moet worden genomen. Jij moet een keuze maken uit drie mogelijke antwoorden. Daarna volgt de uitslag, de uitleg en kun je de situatie nogmaals bekijken.

De makers van de CD-i hebben ervoor gezorgd dat de boten een "echte" uitstraling hebben. Zeilers willen natuurlijk graag zien dat de bewegingen van de

**De informatie-snelweg,
digital highway,
InterNet**

**Abonneer u
op WEB
Het InterNet
Magazine**

WEB

HÉT INTERNET MAGAZINE

Iedereen heeft het erover. Veel kranten en tijdschriften hebben een wekelijkse rubriek rond dit fenomeen. Laten we er kort over zijn: de digitale snelweg bestaat in de vorm van InterNet. Het grote probleem voor veel mensen is hoe er mee om te gaan. Waar vind ik wat? WEB Het InterNet Magazine helpt u daarmee.

InterNet kent momenteel zo'n 40 miljoen gebruikers. Wereldwijd. Maandelijks komen daar zo'n 20.000 gebruikers bij. InterNet is meer dan een groot Bulletin Board. InterNet is een digitale weerspiegeling van de samenleving. Wereldwijd wel te verstaan. De crisis in het voormalig Joegoslavië wordt uitgebreid besproken op InterNet, WEB bericht er over. Wilt u een bericht sturen naar president Clinton van de Verenigde Staten van Amerika, dan kan dat. Sterker nog, u krijgt antwoord. Wij berichten erover. Het maakt niet uit of u thuis zit of op kantoor. InterNet is overal. WEB Het InterNet Magazine brengt u overal. En sterker nog, het geeft uitleg.

WEB Het InterNet Magazine is daarom geen luxe. Het is een must. Het is uw programmagids van de toekomst.

Elk nummer van WEB is nieuw, is anders. Elke dag van InterNet is nieuw, is anders. Daarom heeft u WEB Het InterNet Magazine nodig. InterNet groeit zo snel, dat u dat niet kunt bijhouden. Wij wel. Het is onze expertise.

WEB geeft informatie die zelfs elektronisch moeilijk te vinden is. Zoals:

- Waar vind ik in Nederland toegangspunten en wat kosten ze
- Hoe sluit ik m'n LAN aan op InterNet
- Hoe sluit ik me aan (welke programma's bij welk besturings-systeem)

Kies daarom voor zekerheid, kies voor WEB. InterNet-goeroes houden u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. Zo zal Ron Lofsky, professor aan de universiteit van Idaho, die aan de wieg stond van de oprichting van InterNet, maandelijks een column verzorgen.

Maandelijks terugkerende items zijn:

- De juridische aspecten rond e-mail
- Nieuwe diensten
- Wat is er mogelijk via mail (FTP)
- Nieuws
- Tests (software, modems, ISDN, enz.)
- Hoe werkt dat (aansluiten van Unix, Windows, Macintosh, enz.)
- Commerciële diensten op InterNet
- Zaken doen via InterNet
- Interessante FTP-adressen
- Leuke e-mail adressen (regeringsleiders, beroemdheden en andere interessante persoonlijkheden).

WEB Het InterNet Magazine verschijnt 10 maal per jaar. Het eerst nummer ligt nu in de winkel. Losse nummers kosten f 7,95. Een jaarabonnement kost f 69,95. Ook kunt u een proefnummer aanvragen voor f 5,- (excl. porto à f 1,50).

Bovendien ontvangt u als abonnee een welkomstgeschenk in de vorm van een CD-ROM met InterNet-programmatuur. Daarnaast krijgt u minimaal vier keer per jaar gratis een update. Ook op CD-ROM.

Vul de bon in en stuur deze ingevuld naar:
WEB Magazine
Antwoorder. 1228
2000 VG Haarlem

Een postzegel is niet nodig.

WEB. Net even beter.

WEB

- Ik wil een abonnement voor f 69,95
- Ik wil een proefnummer voor f 5,- (excl. portokosten à f 1,50)

Naam:.....(M / V)

Adres:.....

Postcode:..... Plaats:..... Telefoon:.....

Wijze van betaling:

- Ik heb een girobetaalkaart/eurocheque bijgesloten
- Eenmalige machtiging. Banknr:..... Gironr:.....

Handtekening:.....

boten natuurlijk zijn. De stand van de zeilen, de helling van de boot, de manier waarop een boot een bocht maakt, alles ziet er duidelijk en waarheidsgetrouw uit. Ik denk zelfs in de animaties het boottype te herkennen waarin ik jaren heb gezeild.

Alle regels worden aan de hand van verschillende situaties helder en duidelijk beschreven. Ook van situaties die niet zo voor de hand liggen zijn voorbeelden. Eén ding wordt me duidelijk: als ik alle informatie van deze CD-i heb opgeslagen in mijn hoofd, dan moet het beter gaan op de wedstrijd baan.

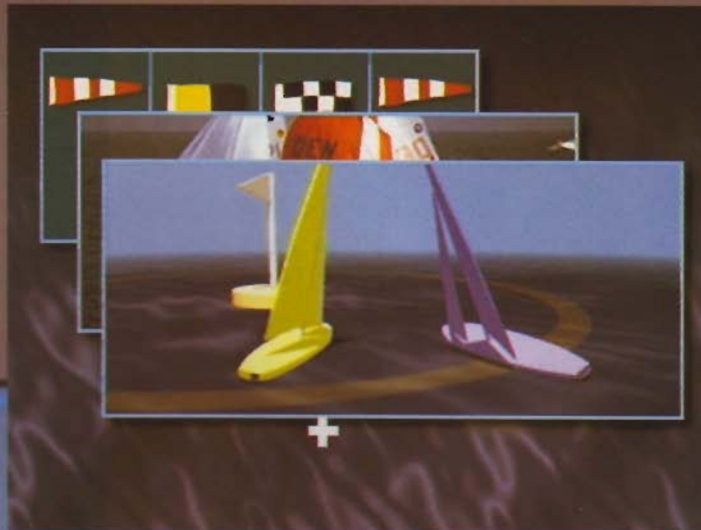
De quiz

Samen met een tegenstander strijden om de eerste plaats. Hoewel je niet in een boot zit, is de strijd duidelijk voelbaar. Het gaat er nu even niet om wie het snelste zeilt, maar om wie de regels het beste kent. De CD-i houdt de score en de bedenktijd bij. Je krijgt een bonus als je weinig tijd nodig hebt om de vraag te beantwoorden; ben je te laat dan is het antwoord fout. Het aardige is dat de multiple choice antwoorden steeds in een andere volgorde worden gezet. Twee keer dezelfde vraag moeten beantwoorden blijft daardoor lastig.

Voor wie?

Dit is een CD-i voor een specifieke groep mensen, namelijk wedstrijdzeilers en alle anderen die op één of andere manier bij wedstrijdzeilen betrokken zijn. Of je nu zeilt, organiseert of in een protestcommissie zit, de animaties en foto's - plus de nodige uitleg - maken nog eens goed duidelijk hoe alles in elkaar steekt. Wanneer je deze CD-i combineert met de tekst van het reglement uit het boekje, dan weet je zeker dat jouw kennis op peil is.

Een nadeel van de CD-i kan de Engelse taal zijn. Niet

voor iedereen is het even gemakkelijk om de Engelse scheepstermen te begrijpen. Maar na een tijdje weet je precies wat er bedoeld wordt, zodat de taal niet meer als excuus gebruikt kan worden voor je slechte score. Het Engels heeft echter ook een voordeel. Bij internationale wedstrijden is de voertaal Engels, zijn zittingen van protestcommissies in het Engels en wordt de napraat over de wedstrijd in het Engels gevoerd. En neem maar van mij aan dat het nabespreken van de wedstrijd minimaal zolang duurt als de wedstrijd zelf. Jij kent dan in ieder geval de juiste termen.

Conclusie

Iedereen die, net als ik, regels leren uit een boekje niet het leukste werk vindt, kan zich nu op een leuke manier voorbereiden op zeilwedstrijden. Niet alleen de regels maar ook aanverwante zaken komen op een prettige manier aan bod. Voor iedereen die zijn kansen op een eerste plaats in het wedstrijdveld wil vergroten, is dit een CD-i die zeker eens bekeken moet worden.

Sail to Win

Cursus
Engels
f 119,95
XDRA

Wie gaat er mee naar Engeland varen?

Destination Great Britain

De zomervakantie komt alweer aange-
stormd en veel mensen zijn plannen
aan het maken voor hun jaarlijkse
vakantiereis. Uit de verschillende
bestemmingen kiezen steeds meer
mensen voor Groot-Brittannië. Het land
van thee in de middag, kastelen,
Shakespeare, eeuwenoude traditie en
mysterieuze legendes is fraai
in beeld gebracht in de CD-1-serie
'Destination Great Britain'.

Rom Helweg

Engeland, mysterieuze vakantiebestemming

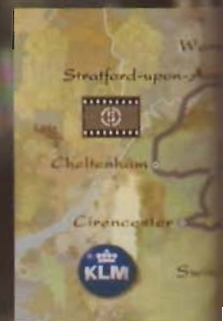
Engeland is in feite ons buurland. Toch heeft het land dat anderhalve dag Noordzeezeilen van ons vandaan ligt een boel mysteries voor ons. Waarschijnlijk is het dan ook daarom dat de mensen met een onderzoekende geest vaak Engeland als vakantiebestemming kiezen. In een aantal delen gaat de Canadese producent On-Q: 'World Of Wonders' in op de verschillende gebieden van dit uitgestrekte koninkrijk. De bezienswaardigheden van het hele land zijn natuurlijk nooit op één CD-i te vangen. Daarom bestaat de serie uit een stuk of zes verschillende delen, waarvan nu de eerste drie uitgekomen zijn: Central & Northern England, Englands West Country en Wales.

Central & Northern England

Het eerste deel behandelt het prachtige centrale en noordelijke deel van Engeland. Na een introductie over de werking van de CD-i en een beknopte gesproken inhoud kun je de cursor over een landkaart laten gaan en merk je dat de cursor van vorm verandert. Iedere keer wanneer je dan op een onderdeel terecht komt waarin wat te zien valt, verandert de cursor in een "aanwijshandje". Dan druk je op een actieknop en krijg je informatie over het gedeelte dat je gekozen hebt. Zo kun je bijvoorbeeld naar Oxford gaan en krijg je aan de hand van een aantal foto's een reisverslag van een jonge Canadese reiziger die zich heeft verdiept in deze eeuwenoude universiteitsstad en haar historie. Wanneer je weer terug wilt naar het hoofdmenu, merk je dat je eerst terecht komt in een onderdeel van de oorspronkelijke kaart. Hierop staat een aantal verschillende onderwerpen waar je ook weer uit kunt kiezen. Zo ga je bijvoorbeeld op een wegwijzer staan, en krijg je een compleet uitgestippelde route door het uitgekozen gebied.

Praktische informatie

Voor de zekerheid is daar ook een aantal hotels in opgenomen, zodat je aan de hand van foto's kunt kiezen waar je de nacht gaat doorbrengen. In ieder gedeelte kun je kiezen voor video, foto's of geschre-

ven informatie. De informatie is zo uitgebreid, dat je steeds weer iets nieuws ontdekt. Naast informatie over de bezienswaardigheden is er ook praktische informatie te verkrijgen over bijvoorbeeld welke stroomstandaard er is, het verkeer, geldeenheden en alarmnummers. Kortom, alles wat een reiziger aan informatie nodig heeft.

Wales

Wales is van oudsher gehuld in een sluier van mystiek. Het enige wat velen van ons weten van dit Verborgene Land is dat voetbaltrainer en carnavalspecialist Barry Hughes ervandaan komt en dat er een plaatsje is met de langste naam ter wereld, maar dat is dan ook alles. Wales is ook een paradijs voor liefhebbers van een wandelvakantie. De uitgestrekte heuvels en de weelderige natuur zijn een lust voor het oog en de frisse en gezonde lucht zijn letterlijk een verademing. Wales is een land van schapen. De verhouding Schaaap-Welshman is ongeveer 3:1.

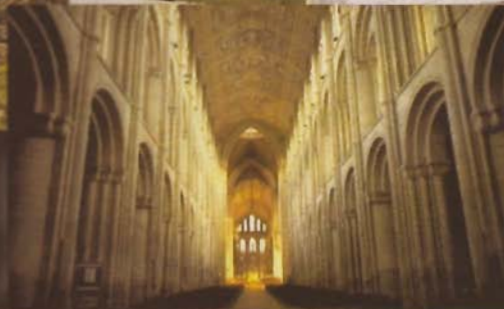
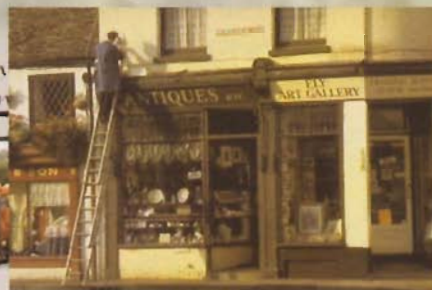
Central England

Ook afgezien van de natuur is Wales een avontuur voor het oog. Door het eeuwenlange, maar uit-

England's West Country

Waar denk je aan bij een subtropisch klimaat, palm-bomen in je tuin en een warme, zachte wind door je haren? Misschien aan Cannes of de Spaanse Oostkust, maar niet aan Engeland. Wie denkt dat Engeland een land is van mist en regen, heeft het mis. Of in ieder geval gedeeltelijk. Het zuidwesten van Engeland mag klimaattechnisch beschouwd worden als een wonder. Door de golfstroom die uit het westen over de atlantische oceaan relatief warm water aanvoert, en doordat de koude oostenwind veel zachter wordt naarmate zij meer over het Engelse land heeft gewoed, heerst er in het zuidwesten een uitzonderlijk aangenaam klimaat. Koning Arthur woonde er ooit, en de Graal moet hier aan land zijn gebracht. De legende van de Ronde tafel is bijna te voelen. Ga met deze CD-i naar het Tintagel-kasteel waar naast talloze edellieden Koning Arthur moet hebben gewoond. Zelfs de woonplaats van Merlijn de tovenaars is te zien.

Comwall is waarschijnlijk één van de meest idyllische stukjes Engeland, waar de echte ontdekkingsreiziger aan zijn trekken komt als nooit tevoren.

eindelijk verloren, gevecht tegen de Engelse overheersing heeft Wales een schat aan oude kastelen en forten. Sommigen daarvan zijn vergaan tot mysterieuze ruïnes, maar anderen hebben de tand des tijds doorstaan en zijn nog steeds te bezichtigen. Ook is Wales een wachter geweest van de eeuwenoude Keltische cultuur, die soms wel wordt beschouwd als de vroegste vorm van het Westerse Christendom.

Van de belangrijkste overblijfselen hiervan is er een aantal alvast te bekijken op deze CD-i. Alvast ja, want na het bekijken van deze interactieve reisgids ben je in staat om direct je rugzak in te pakken en richting het westen te trekken. Ook hier wordt alle informatie die je als reiziger nodig hebt op een presenteerbladje aangereikt.

Conclusie

Op alle drie de CD-i's zijn ook een aantal commercials opgenomen, wat het geheel een wat meer commerciële indruk geeft. Toch is dat iets wat ons niet mag weerhouden om deze titels te bekijken. De inspiratie die je hiermee opdoet voor de vakantie is groot. In de serie Destination Great Britain staan ons nog een aantal titels te wachten waaronder de regio's Londen en Schotland. Daarnaast kunnen we ons ook verheugen op een aantal Franse titels, waaronder natuurlijk Parijs, de Provence, de Franse Alpen en de Wijnstroken.

Uit de serie:

**Destination
Great Britain**

- Central & Northern England
 - Wales
 - England's West Country
- H.O.M. Vision

Welk taboe?

Sex is enerzijds de gewoonste zaak van het leven. Anderzijds wordt sex nog steeds als een mysterieus onderwerp behandeld. Vaak wordt er met bedekte termen over onbedekte onderdelen gesproken, zodat de kijker alleen maar kan raden naar wat er bedoeld wordt. In de serie "Sex, je lust en je leven" zijn er twee nieuwe titels uitgekomen. In deze serie worden onderdelen van de erotiek behandeld waarvan de kijker nog eens wat "op kan steken".

Rom Helweg

Revolutie

Goedele Liekens werd een jaar of tien geleden uitgeroepen tot Miss België, en niet alleen om haar mooie uiterlijk. Afgestudeerd als psychologe en sexuologe sprak zij een zeer groot deel van de Belgische en Nederlandse mannen aan op een manier van: zie je nou wel dat mooie vrouwen ook slim kunnen zijn? Goedele is verder gegaan dan dat. Van meet af aan heeft zij zich voorop gesteld in de strijd om sex bespreekbaar te maken en taboes op het gebied van sex te doorbreken. Ze is hierin verder gegaan dan Dr. Ruth, verder dan de sexuele revolutie, ze heeft zelfs een eigen revolutie op poten gezet.

SM... Waarom?

Wie de eerste CD-i van "Sex, je lust en je leven" kent, zal bij het volgende deel raar staan te kijken. Waar sex in deel 1 werd besproken als een teder en intiem samenzijn, wordt in het tweede deel van The Joy of Sex, zoals de Engelse titel luidt, het welhaast tegenovergestelde behandeld. SM is nog steeds een van de grootste taboes in de wereld van sex en erotiek. "SM... Waarom?" is gemaakt om nou eens inzicht te geven in de wereld van zweepjes, strakke leren kleding en takelwerktuigen.

Strikte regels

In dit deel wordt duidelijk gemaakt waarom Sado Masochisme voor sommigen onder ons net zo intiem en teder kan zijn als andere vormen van sex. Het wordt gezien als een samenspel van twee (of meer) mensen die vanuit een spel van boven- en ondergeschikte een gezamenlijk fysiek en mentaal hoogtepunt bereiken. De meester helpt de slaaf over een grens heen en de slaaf geeft de meester het gevoel van verantwoordelijkheid. Het gaat vooral om vertrouwen, en dat is niet overbodig. Je bent als slaaf immers meestal zodanig vastgebonden, dat je niets meer te vertellen hebt. Je zult je dan helemaal over moeten geven, en om die overgave gaat het eigenlijk. SM is aan zeer strikte regels onderworpen, waaraan zowel de meester als de slaaf zich moeten houden, zodat er volledig vertrouwen kan heersen. Daardoor weet je, dat er niets kan gebeuren dat schade kan toebrengen aan je lichaam of geest. In "SM... Waarom?" wordt aangegeven hoe SM een toevoeging kan zijn aan je sexleven. De beoefenaars van deze vorm van

"liefdesspelletjes" zien het als een grensverleggende vorm van sex, waarbij het voorspel wordt uitgebreid met soms wel drie uur!

Schokkend

In ons vorige nummer besprak ik de film Histoire d'O, die ook laat zien dat de grens tussen meester en slaaf

erg vaag is. De slaaf heeft ook de meester in de macht, immers, de meester is nergens wanneer de slaaf niet meewerkt. Op de Video-CD "SM...Waarom?" wordt op een zeer expliciete manier getoond, dat dit liefdespel meer is dan alleen een machtsspelletje. Ja inderdaad, alles wordt in beeld gebracht. Soms met schokkende openheid, maar vaak ook met beelden waarbij je een heel andere kijk op het geheel krijgt.

Sex... als je ouder wordt.

Minder "schokkend", maar even grensverleggend, is de derde titel uit de serie Sex, je lust en je leven. Wat gebeurt er met je sexleven als je ouder wordt? Is er nog (sex-) leven na de menopauze? Jazeker, en Goedele laat in deze aflevering zien dat ook dat nog heel lekker en spannend kan zijn. De teleurstelling

die mensen moeten verwerken op oudere leeftijd, wanneer de lichamelijke vermogens niet meer zijn wat ze waren, leidt vaak tot een flinke vermindering in seksuele omgang met elkaar.

"Als je ouder wordt..." laat de kijkers kennis maken met een aantal nieuwe methoden om een erectie te behouden en om de penetratie te vergemakkelijken. De belangrijkste boodschap van deze Video-CD is dat niet het orgasme het hoogtepunt is van seksueel samenzijn, maar de intimiteit tussen partners. Dat kan voor veel mannen een hele vernieuwing zijn. Waar vroeger sex werd gebruikt als een soort van race naar het orgasme, zijn de partners nu in staat om zich veel meer op elkaar te concentreren.

Onderzoeken hebben uitgewezen dat veel mensen op oudere leeftijd een grote schroom ontwikkelen bij het contact maken met een (eventuele) partner. "Zou het nog wel lukken?" en "ben ik niet te oud om aantrekkelijk te zijn?" zijn erg veel gehoorde twijfels. Samen met de bekende Londense seksuoloog Dr. Michael Perring laat Goedele hier zien dat deze vragen nergens voor nodig zijn.

Openhartige scènes

Ook in deze aflevering worden openhartige scènes getoond. Enerzijds worden er "uit het leven gegrepen" scènes getoond die zich afspelen in het openbare leven. Hoe maak je contact? Is het vreemd om op oudere leeftijd nog iemand te willen versieren? Nee, natuurlijk niet. Daarnaast is het ook soms heel erg nuttig eens een gesprek te hebben met je huisarts. Gewoon om te weten te komen wat de mogelijkheden zijn, zodat je weet waar je aan toe bent. Je kunt blijven rouwen om de beperkingen, maar daar schiet je niets mee op. Een inzicht in de mogelijkheden maakt het gemakkelijker om deze tot de bodem uit te buiten.

Anderzijds toont "Als je ouder wordt..." een aantal openhartige demonstraties die met behulp van een ouder paar op een zeer integere manier in beeld gebracht zijn. Deze titel is, net als de vorige, niet bedoeld als opwindende film, maar meer als een leerzaam programma waarbij je ook expliciete scènes kunt zien. Geen overbodige lustopwekkers, maar gedegen beeldmateriaal om duidelijk te maken wat er wordt bedoeld.

Conclusie

Zowel "SM... Waarom?" als "Als je ouder wordt..." zijn Engels gesproken. De programma's zijn duidelijk bedoeld voor een internationale markt. Ze zijn wel Nederlands ondertiteld. Het zal voor deze internationale markt echter wel een vreemde ervaring zijn, dat de interviews met SM-beoefenaars allemaal in het Nederlands zijn. De serie The Joy of Sex of de Nederlandse versie "Sex, je lust en je leven" brengt weer lust in je leven. Hoewel het in de eerste titel een soort van "Handen omhoog, je lust of je leven!" lijkt, zijn alle titels bij uitstek geschikt voor mensen die nog meer sex lusten in hun leven.

Uit de serie
Sex, je lust en je leven:
**Als je ouder wordt /
S.M. ... Waarom?**
Nederlands ondertiteld
Cursus/erotiek Video-CD
f 59,95 Befr 1.199

Geloven in e

Het is 1981. Ik word omspoeld door de Unvollendete. Niet zomaar wat klassieke muziek, nee puur, onaantastbaar geluid: afkomstig van een Compact Disc. Onvoltooide muziek en onvoltooide apparatuur, want de elektronica die bij de speler hoort, is weggestopt in een kolossaal rek achter de gordijnen. Ik beseft dat er in deze studio van Philips Audio historie wordt gemaakt. Want deze stap in de verbetering van de geluidskwaliteit doet niet onder voor een andere stap tientallen jaren eerder: van schellakplaat met naald naar langspeelplaat met saffier.

Frans Zuurveen

Zeven jaar later. Ik zit in een laboratorium van Philips Home Interactive Systems. In een geheimzinnig kastje wordt een zilveren schijf geschoven. Een CD? Ja, maar geen "gewone".

Mij wordt een Compact Disc Interactive gedemonstreerd, althans een eerste proefexemplaar. Inderdaad interactief, want met de toetsen van een afstandsbediening kan ik eigenhandig een schilderij van onze onvolprezen Vincent van Gogh op het scherm toveren. Toegegeven, de plaatjes zijn wat onscherp maar wel heel kleurrijk. En als mijn interactieve ik dat wil, hoor ik ook nog een stem die Vincent's brief voorleest waarin dat schilderij wordt beschreven. Een brief van de ongelukkige schilder aan zijn broer Theo, die bleef geloven in Vincent, zoals de ontwerpers van CD-i bleven geloven in succes.

Een indrukwekkende demonstratie van een nog onvolmaakt medium. Want er zal nog heel wat

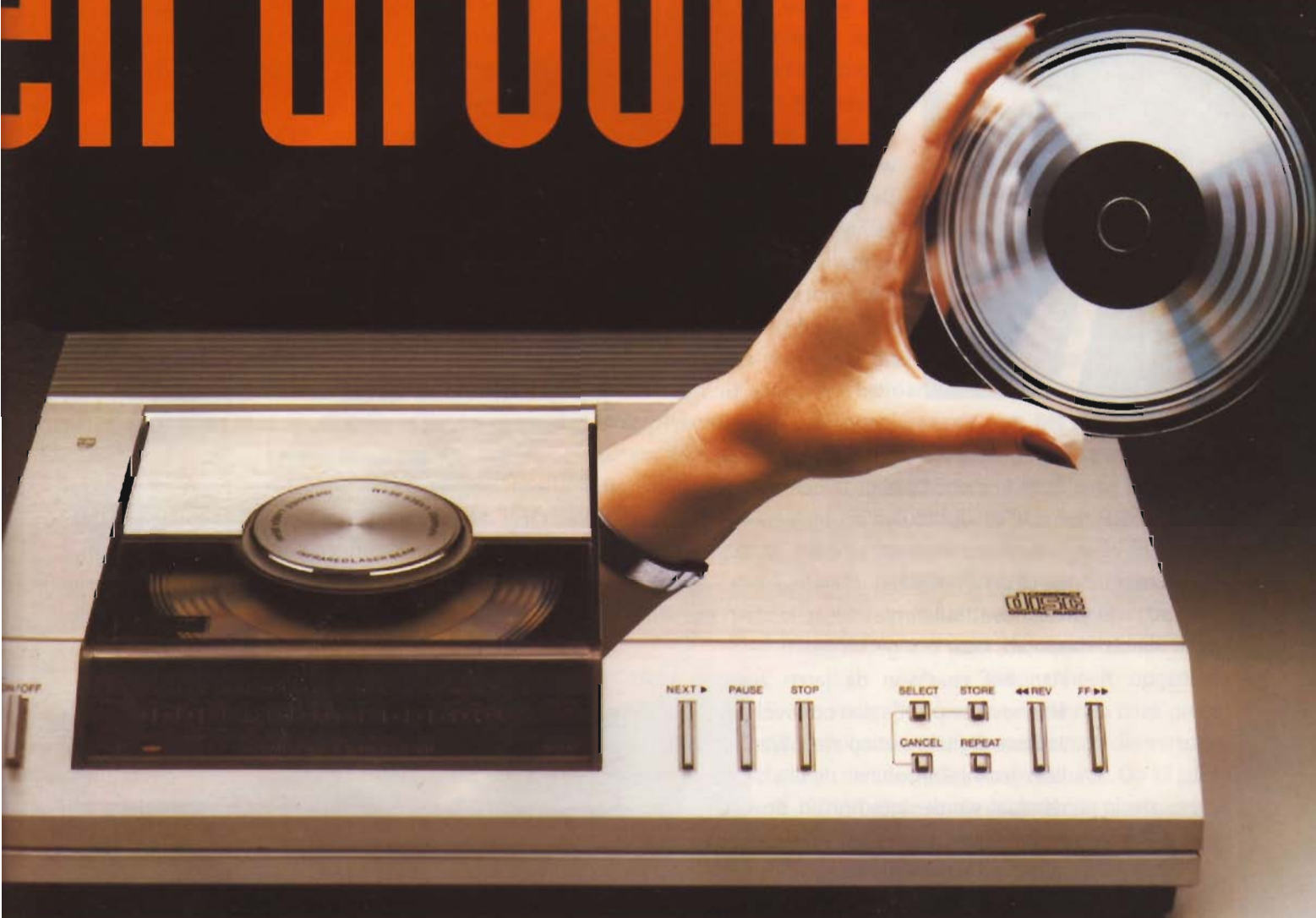
water door de Eindhovense Dommel vloeien voordat de nieuwste creatie van de bekende gloeilampenfabriek in de winkels te koop is. CD-i is in 1988 halverwege de moeizame weg van droom naar werkelijkheid. Er zal dan in laboratoria in Nederland, België, Engeland, Frankrijk, de Verenigde Staten en Japan nog heel wat werk moeten worden verzet. Het geloof in een droom zal uiteindelijk leiden tot een systeem waarin de creativiteit, de intelligentie en de visie van velen zijn gesublimeerd. Dit eerste verhaal vertelt over het begin van die droom. In het vervolg zullen we die droom werkelijkheid zien worden.

CD-audio: de basis voor CD-i

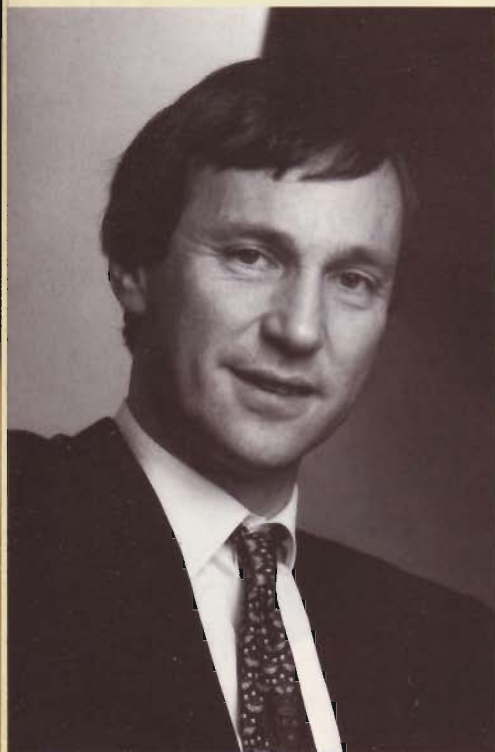
Aan het begin van de jaren zeventig ontwikkelt het Natuurkundig Laboratorium de VLP-plaat (Video Long Play). Op die plaat, die later LaserDisc zal worden genoemd, kunnen op een voor die tijd unieke

De wonderlijke geschiedenis van CD-i (deel 1)

en droom

Het lijkt misschien wat voorbarig nu al terug te kijken op zo'n jong medium, maar de geschiedenis van CD-i is er een die er mag wezen. Doorzettingsvermogen & visie, problemen & onbegrip, lange nachten in laboratoria & wereldwijde introductie, het zit er allemaal in. CD-i Magazine vroeg Frans Zuurveen, ten tijde van de opkomst van CD-i als redacteur van Philips Technisch Tijdschrift werkzaam bij Philips, exclusief voor ons blad eens uit de doeken te doen hoe Philips met CD-i heeft geworsteld en is boven gekomen.

Erik Schylander

manier videobeelden worden opgeslagen. De VLP-plaat brengt niet het gehoopte commerciële succes, maar het Eindhovense laboratorium leert ervan hoe je gigantische hoeveelheden informatie op een plaat kunt zetten. Het geheim van die kunst is de laser. Daarmee is het mogelijk uiterst kleine - alleen met een microscoop zichtbare - putjes op een plaat te schrijven en daarna weer feilloos te lezen.

De VLP-plaat werkt met analoge technieken. In 1974 komt men echter op het idee digitale muziek-informatie op een zelfde soort plaat te schrijven: muziek in de vorm van eindeloze reeksen nullen en enen. De Negende van Beethoven, bij voorbeeld, levert

een stroom van zes miljard "bits" op, zoals men die nullen en enen pleegt te noemen. Kan al die informatie zonder fouten op een plaat worden gezet en ook weer foutloos worden gelezen? Nee, maar gelukkig verzinnen slimmerikken rekenkunstjes waarmee fouten niet alleen kunnen worden opgespoord, maar ook gecorrigeerd.

Aan het eind van de jaren zeventig blijkt het Eindhovense plaatje dan ook veel kleiner te zijn dan Japanse digitale-audioplaten. Want door de speciale laser-technieken kunnen de bits dichter bij elkaar op de plaat worden geschreven. Bovendien komt men in Eindhoven op het briljante idee de digitale informatie te "begraven" onder een doorzichtige laag. Stof, krassen en vuil blijven daardoor buiten het leesgebied van de laser en veroorzaken nagenoeg geen leesfouten. In 1977 is de ontwikkeling van de speler en het bijbehorende plaatje gestart. Het prototype van de eerste CD-speler bevat weliswaar de aandrijving van het plaatje en de besturing van de laser, maar de elektronica bevindt zich nog in een aparte kast. De speciale IC's moeten immers nog worden ontwikkeld.

Beethoven's Negende als maatstaf

In 1979 benaderen Philips en Sony elkaar op hoog niveau. Het resultaat van deze eerste contacten is dat er een Philips-delegatie naar Japan reist om daar het nieuwe systeem te demonstreren. Daar zijn Sony-ingenieurs vooral onder de indruk van de "compactheid" van de digitale muziekdrager: toen nog 11,5 cm in diameter. In hetzelfde jaar maken Sony en

Philips bekend gezamenlijk het systeem Compact Disc Digital Audio te zullen vervolmaken. Dat is het sein voor langdurige onderhandelingen, waarbij ook overeenstemming wordt bereikt over het definitieve formaat. Akio Morita, een goede vriend van Herbert von Karajan, staat erop dat de Compact Disc 75 minuten muziek kan laten horen, want zo lang duurt Beethovens Negende als Von Karajan die dirigeert. Daarom krijgt de CD alsnog een diameter van 12 cm. De systeemstandaard wordt het "rode boek" genoemd.

CD-ROM, een logisch vervolg

De CD-audio wordt een gigantisch succes: iedere twijfelaar die het briljante geluid hoort, verandert in bewonderaar. Het is dus geen wonder dat er begin jaren tachtig wordt gezocht naar mogelijkheden om de gigantische opslagcapaciteit van de CD ook voor computer-data te benutten. Want in principe is het mogelijk een hoeveelheid informatie op te slaan die vergelijkbaar is met 150.000 getypte A4-pagina's! In gesprekken met onder andere Sony ontstaat in 1985 een standaard voor CD-ROM: Compact Disc Read-Only Memory. Deze standaard wordt het "gele boek" genoemd. Binnen Philips komt men aan het begin van de jaren tachtig ook op het idee een versie van het (professionele) CD-ROM-systeem te ontwikkelen voor de consumentenmarkt. Deze versie zal naast muziek, spraak en computerdata tevens beeldinformatie moeten bevatten. Voor dat geheel zal later de term "multimedia" in zwang komen. Maar om de plannen te concretiseren zullen er eerst een aantal activiteiten binnen het concern op hetzelfde spoor moeten worden gezet.

Interactief bezig

Alty van Luijt en Erik Schylander zijn - met enkele anderen - te beschouwen als de CD-i-pioniers van het eerste uur. Zij vertellen mij hoe er eind 1983 binnen Philips een aantal activiteiten in dezelfde richting wijzen: interactieve programma's voor de huiskamer. Van Luijt is zelf betrokken bij de ontwikkeling van de opvolger van het videospelsysteem G 7000, dat in de Verenigde Staten de naam Odyssey 2 heeft. De opvolger van het videospel zal in Europa G 9000 en in Amerika Odyssey 3 gaan heten. Het systeem gebruikt chips als opslagmedium, net als de bekende Atari-spelletjes.

In 1982 is er bij Philips Research Laboratories in Redhill, ten zuiden van Londen, een project van start gegaan dat moet leiden tot het Consumer Home Recreation and Information System, kortweg CHRIS. Het systeem is onder andere gebaseerd op MSX-3, een 16-bits-opvolger van het bekende MSX, een

besturingssysteem voor homecomputers. Op andere plaatsen wordt er gewerkt aan een elektronisch woordenboek: in het Centre de Technologie Informatique in Fontenay aux Roses bij Parijs, en in het Eindhovense Natuurkundig Laboratorium.

Erik Schylander, die bij Philips-Zweden de leiding heeft van een kleine groep met de naam New Media Systems, is ondertussen naar Eindhoven gehaald om te werken aan het CD-systeem. Richard Bruno, medewerker van het concern-bureau Coördinatie Ontwikkeling, krijgt opdracht de verschillende interactieve activiteiten op één spoor te zetten. In een brief van 20 december 1983 schrijft hij aan Schylander dat de Raad van Bestuur een "task force" met de naam Home Interactive Systems heeft opgericht.

Bruno vraagt Schylander zich binnen deze groep bezig te houden met de problemen die verband houden met de opslag van informatie. Op 17 januari 1984 vindt de eerste vergadering plaats.

CD-i krijgt gestalte

Bruno neemt zijn taak heel serieus. Hij, Schylander en Van Luijt demonstreren op 18 september 1984 een research-prototype van CHRIS-2 voor de directie van Consumer Electronics. Er wordt gebruik gemaakt van CD-ROM en het onderwerp van de eerste oefening is het al genoemde elektronische woordenboek. Het proefschijfje heet "English Picture and Sound Dictionary". Het bevat alleen Engelse woorden die beginnen met de letter O. Van ieder woord laat het duidelijk de uitspraak horen en één op de vier woorden wordt geïllustreerd. Alty van Luijt vertelt mij dat hij sindsdien een bijzondere relatie heeft met Engelse woorden die met een O beginnen. In 1985 wordt CHRIS-2 ook voor de Raad van Bestuur gedemonstreerd, met het doel ontwikkelbudgetten los te weken. Het resultaat is dat de groep Home Interactive Systems wordt opgericht, onder leiding van David Geest.

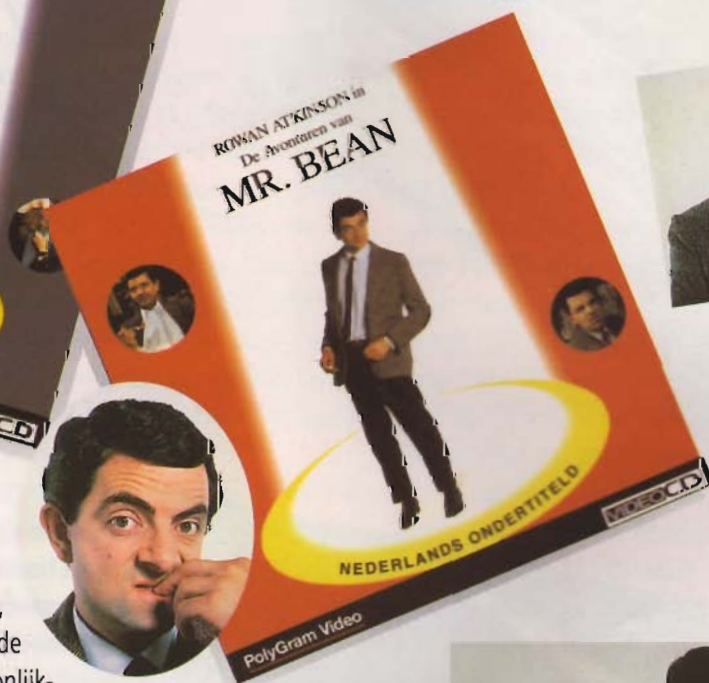
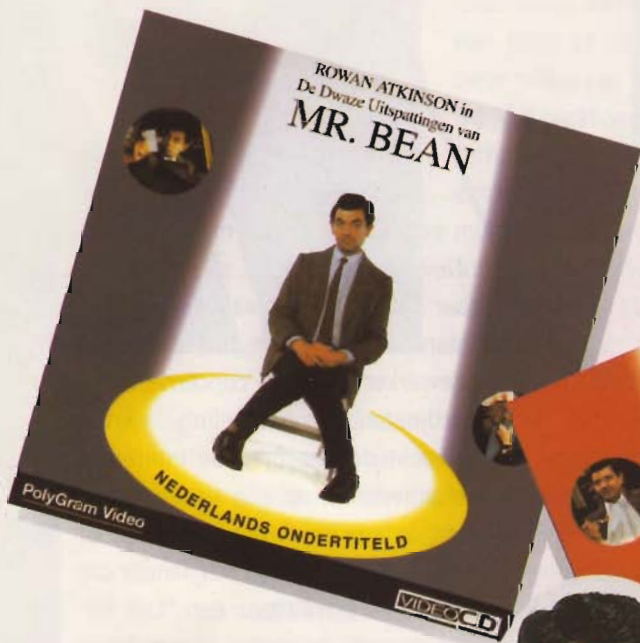
ROWAN ATKINSON

ALS

MR. BEAN

Nu verkrijgbaar
op VIDEO CD

MR. BEAN

De originele proefopname, die in 1990 de Gouden Roos van Montreux won, liet ons allemaal kennis maken met de verwardste man ter wereld; zijn persoonlijkheid is een afgrijselijke mengeling van gemeenheid, onschuld en vindingrijkheid.

Of hij nu EEN EXAMEN aflegt en geen enkele vraag weet, of OP HET STRAND is, waar hij zijn zwembroek wil aantrekken zonder zijn pantalon uit te doen, of in DE KERK zit, waar hij wanhopige pogingen onderneemt om wakker te blijven, Mr. Bean vindt altijd wel een uitweg, waar niemand anders ooit aan gedacht zou hebben...

Met DE BIBLIOTHEEK (nog nooit eerder op televisie vertoond). In zijn stomiteit geeft iemand Mr. Bean een onbetaalbaar manuscript in handen.

DE DWAZE UITSPATTINGEN VAN MR. BEAN
DE AVONTUREN VAN MR. BEAN

39.95

Geloven in een droom

Ontspanning, kennisverbreding en informatie

Het nieuwe systeem wordt Compact Disc Interactive gedoopt. Op 27 mei 1986 houdt Geest een toespraak voor de Philips-top. Hij zet in deze toespraak de filosofie van Home Interactive Systems uiteen. Het werkgebied ligt binnen de driehoek audio/video, communicatie en computers. De markt omvat de gemiddelde consument, de semi-professional en de zakenman, die de HIS-producten zowel thuis als op reis gebruiken. De toepassingen en functies mikken op ontspanning, kennisverbreding en informatie. Geest stelt de vraag: "Is HIS 'business' of jagen wij hersenschimmen na?" Het kritisch zelfonderzoek van Geest verdient respect, want twee jaar later zal blijken dat de wereld nog niet rijp is voor zijn visie.

Samenwerking moet

Al snel realiseert men zich dat een gecompliceerd produkt als CD-i alleen van de grond kan komen als grote fabrikanten overeenstemming bereiken over een standaard. Philips heeft dat in de jaren zestig al geleerd van de compact cassette, en later van de CD-audio. Daarom starten er gesprekken met Sony, dat immers ook heeft geholpen CD-audio tot een succes te maken.

Alty van Luijt vertelt dat de eerste bijeenkomst plaats vindt in hotel Erica in Berg en Dal. Dr. Toshi Doi, hoofd van de Japanse delegatie, blijkt niet alleen een bekwaam technicus en onderhandelaar, maar ook een goed zwemmer en tafeltennisser. Het resultaat is dat Philips en Sony in februari 1986 hun CD-i-samenwerking wereldkundig maken.

De naam Berg en Dal zal echter symbolisch blijken voor de vele hindernissen. Want gedurende lange en vermoeiende sessies moet er een overvloed aan technische en organisatorische problemen worden opgelost. Maar gedachtig aan het Japanse spreekwoord: "If there is a wheel there is a way", ruimt men samen de obstakels op.

Het "groene boek"

Bij deze gesprekken wordt ook het Amerikaanse Microware betrokken. Die firma ontwikkelt voor het besturen van geluid-en beeldinformatie op CD-i een

afgeleide versie van zijn besturingssysteem OS-9. Want OS-9 wordt beter in staat geacht de geweldige informatiestroom "in real time" te besturen dan MS-DOS van Microsoft, dat dan sterk in opkomst is. OS-9 heeft bovendien zijn betrouwbaarheid bewezen bij het geleiden van Patriot-raketten. Het speciale besturingssysteem voor CD-i krijgt de naam CD-RTOS: Compact Disc Real-Time Operating System.

Uiteindelijk leiden de gesprekken in 1988 tot het "groene boek", een systeemstandaard voor CD-i die is afgeleid van het gele boek voor CD-ROM. De standaard garandeert de probleemloze uitwisseling van CD-i-spelers en -informatiedragers, van welk fabrikaat dan ook.

Voorspoed en tegenwind

Home Interactive Systems heeft niet de beschikking over een eigen ontwikkelafdeling, noch over fabricage-faciliteiten. David Geest cum suis besluiten daarom toenadering te zoeken tot Kyocera. Dat resulteert in een joint-venture met de naam Japan New Media Systems. Tevens krijgt het Japanse bedrijf opdracht prototypen voor de CD-i-speler volgens Eindhovense specificaties te ontwikkelen en te maken.

Op 27 januari 1986 richten Philips en Polygram samen American Interactive Media (AIM) op. AIM in Los Angeles krijgt de taak de broodnodige CD-i-programma's te maken. Gordon Stulberg wordt voorzitter van de Raad van Bestuur van de nieuwe onderneming en Bernard Luskin directeur. Alty van Luijt gaat in Los Angeles een belangrijke rol spelen bij het aansluiten van de Amerikaanse activiteiten op die in Eindhoven. Enkele jaren later wordt AIM een volledige dochter van Philips.

Jan Timmer weet als president van Polygram Gordon Stulberg enthousiast te maken voor het nieuwe medium, want als ex-president van Twentieth Century Fox en ex-vice-president van Columbia Pictures heeft Stulberg de juiste bagage voor het van

Sporen op een
Compact-Disc
(sterk vergroot)

de grond brengen van CD-i-software. Later grijp ik de gelegenheid Gordon Stulberg te interviewen tijdens zijn ontbijt in het Eindhovense Dorint-hotel. Hij zegt over die actie van Timmer: "CD-i would not exist without the unwavering support of Jan Timmer. He believed in it and stayed believing in it. Jan gave me the opportunity to be on the cutting edge of the razor blade. Philips created the razor, we made the blades."

Amerika, Japan en Europa

De eerste CD-i-programma's van AIM zijn "The Smithsonian Institution" en "Tell me why". Het eerste programma geeft een rondleiding in het beroemde museum in Washington, waarbij men niet alleen schilderijen en muziekinstrumenten kan aanschouwen, maar die instrumenten zelfs een wijsje kan laten spelen van eigen compositie. "Tell me why" beantwoordt alle mogelijke en onmogelijke vragen van kinderen en volwassenen.

De samenwerking bij de creatie van CD-i omvat inmiddels drie continenten en is daarmee uniek in de geschiedenis van de consumentenelektronica. In Amerika, Japan en Europa wordt er keihard gewerkt. De coördinatie van al die enthousiaste Willy Wortels is geen sinecure. David Geest vertelt mij later dat het vele reizen bijna fruikend was voor zijn gezondheid.

Demonstratie en bezinning

In februari 1986 wordt CD-i vertoond op de CD-ROM-conferentie in Seattle. De congresgangers zijn onder de indruk van het nieuwe multimedia-systeem, maar constateren dat bewegende videobeelden het scherm niet volledig vullen. Dat is wel het geval bij computer-animaties en tekenfilms. Het probleem is dat de gigantische bitstream die ontstaat als bewegende videobeelden worden gedigitaliseerd, groter is dan dat wat CD-i kan verwerken. Voor het indammen van de bitstream zijn compressietechnieken nodig die dan nog niet bestaan.

Tijdens de volgende CD-ROM conferentie in februari 1987 geeft Arthur Kaiman, directeur van

het RCA-laboratorium in Princeton, een demonstratie van DVI (Digital Video Interactive). Daarbij gaat het niet om een compleet systeem, maar alleen om een chipset waarmee digitale videosignalen kunnen worden behandeld. Er wordt gesuggereerd dat die IC's schermvullende videobeelden mogelijk maken. David Geest reageert op deze demonstratie met de volgende verklaring: "Het ontbreken van FMV (Full Motion Video) in CD-i was voor ons een strijdpunt. Als antwoord zou ik de experts in de creatieve software-wereld willen aanmoedigen de vele video-mogelijkheden van CD-i volledig te benutten. Schermvullend FMV zal aan CD-i worden toegevoegd als de compressietechnologie voor een aanvaardbare prijs beschikbaar is. Daar zal zeker drie tot vijf jaar over heen gaan. Ondertussen zien wij geen dringende redenen om te wachten, want ongeveer 80% van alle toepassingen wordt door de huidige specificatie gedekt."

Realiteit

De verklaring van Geest getuigt van realiteit. We weten nu dat er jaren nodig zullen zijn om de chips voor schermvullend Full Motion Video te ontwikkelen. Want de rekentechnieken voor het reduceren van de bitstream met meer dan een factor honderd zijn razend gecompliceerd, zodat de IC's ervoor miljoenen transistors moeten bevatten. Navrant detail: RCA is als medespeler op de markt voor consumentenelektronica verdwenen.

In 1988 is er weliswaar een wereldwijd netwerk opgezet voor het creëren van CD-i-software, maar er is nog geen hardware beschikbaar die in voldoende aantallen met profijt kan worden afgezet. Inmiddels is Jan Timmer voorzitter van de directie van Consumer Electronics geworden. Er is volop geloof in de mogelijkheden van het machtige medium, maar er ontbreekt een gezonde financiële basis. Tijd dus voor een strategische heroverweging.

wordt vervolgt...

In het vervolg van dit verhaal zullen we zien dat deze heroverweging leidt tot de benoeming van een deus ex machina. Deze ster die aan de CD-i-hemel verschijnt, zal nieuwe hoop geven aan allen die geloven in het nieuwe medium.

'If there
is a
wheel
there is
a way'

Xilms

Films op CD-i geven je het gevoel alsof je in de bioscoop zit, alleen je hoeft er de deur niet voor uit. De beeld- en geluidskwaliteit zijn dusdanig goed dat een film thuis voor de buis een extra dimensie krijgt. Gelukkig zijn er al veel speelfilms op CD-i gezet en dit aantal groeit gestaag. Wij bespreken elke maand een aantal nieuwe speelfilms die op CD-i zijn verschenen.

The Player
Engels
Nederlands ondertiteld
Stereo
prijs: nog niet bekend
United Visual Entertainment
Encoding: ****

The Player

Robert Altman is een tegendraadse regisseur. Een satiricus pur sang. Zoals met zijn eerdere films M*A*S*H* en Nashville, waarin hij onthutsende portretten schildert van de oorlog in Korea en van de bedrieglijke wereld van de country-music.

Zwarte komedie

Recentere films van Altman zijn Short Cuts, een onthutsend portret van alledaags leven in Los Angeles naar de

Waarom wou je David spreken?
Was het zo dringend?

korte verhalen van Raymond Carver, en Pret-a-Porter, een zwarte komedie over de Parijse modewereld. Deze laatste is nog niet uit in Nederland en lijkt nog het meeste op The Player. Altman neemt in deze beide films een modeverschijnsel onder de loep, hij legt alle clichés er dik bovenop en haalt vervolgens alle personages onderuit. In zijn films ontkomt niemand aan zijn vlijmscherpe blik. Overall is wel wat mis, iedereen heeft wel een slechte kant, en alles loopt door misverstand of moedwil fout. In The Player begeeft Altman zich in het hol van de leeuw, de filmindustrie zelf.

Het is een goed verhaal,
maar waarom wil ie geen sterren?

In zekere zin is het een film over films, of liever gezegd, een film over macht en onvermogen bij mensen die zich bezig houden met het maken van speelfilms. De toeschouwer zit midden in het hectische Hollywood-gebeuren: de hoofdpersonen maken voortdurend vergelijkingen met oude films en veelvuldig lopen er acteurs langs die zichzelf spelen. Dat laatste heet met een Hollywood-term cameo-rollen en daar zijn er maar liefst zes-en-zestig van! Er komt ook een film in een film in voor, waarin Bruce Willis en Julia Roberts op een echt geestige wijze zichzelf parodiëren.

Gefrustreerde scenarioschrijvers

De opening van de film is spectaculair. Met één shot van zes-en-een-halve

minuut, waarin hij zijn voorbeeld 'Touch of Evil' van Orson Welles naar de kroon steekt, opent de film direct midden in het leven van Griffin Mill. Griffin (Tim Robbins) is een aankomend 'tycoon', een script-beoordelaar met grote ambities in een typische maar niet bestaande Hollywood-studio. Hij wordt de hele dag belaagd door scenarioschrijvers en moet ook zijn eigen positie in de gaten houden. Ene Larry Levy (Peter Gallagher) is uit op zijn positie en Griffin moet zich aan alle kanten indekken. Intussen raakt hij nogal van slag als hij op onderzoek gaat naar de anonieme schrijver van bedreigende postkaarten. Deze zijn hoogstwaarschijnlijk afkomstig van een van de vele gefrustreerde scenarioschrijvers die hij dagelijks bruut afwijst. Als Griffin denkt zijn kwelgeest gevonden te hebben, raakt deze per ongeluk om het leven tijdens een heftige woordenwisseling. Griffin raakt nog dieper in de problemen als politie-agente Susan Avery, hilarisch gespeeld door Whoopi Goldberg, hem op zijn huid zit. Dan begint hij uitgerekend een verhouding met de vriendin van zijn slachtoffer, een wereldvreemde schilderes die zich uit geeft als de mooie IJslandse June

U wordt aan de telefoon gevraagd.
- Wie is het?

Gudmundsdottir (Greta Scacchi). Griffin moet al zijn trucs uit de kast halen om in deze machtspeletjes het hoofd boven water te houden.

Reclame

Deze Video CD begint met een scherm dat naast de niet onbelangrijke optie de film af te spelen, de mogelijkheid biedt een aantal clips te zien van andere speelfilms die uitkomen op het nieuwe label United Visual Entertainment. Deze vorm van reclame (je hoeft het niet te zien) vind ik prima, beter dan in de bioscoop, waar je soms wel twintig minuten lang met reclame om de oren wordt geslagen. De encoding van de video is niet perfect, maar zeker goed genoeg om te genieten van deze spannende film. De film is gelukkig goed ondertiteld. Eén dialoogje willen wij u echter niet onthouden.

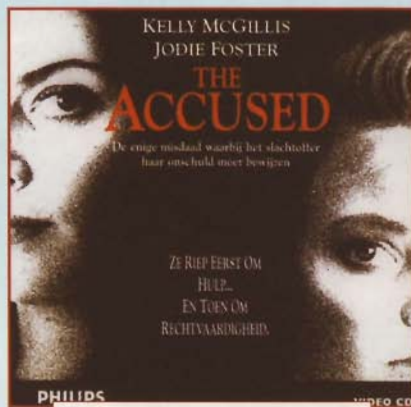
Larry Levy: I'll be there right after my AA meeting.

Griffin Mill: Oh Larry, I didn't realise you had a drinking problem.

Larry Levy: Well I don't really, but that's where all the deals are being made these days.

Amorele vertelling

Het is een amorele vertelling: het goede overwint niet, het kwade blijft onbestraft, beloftes worden gebroken en principes wijken voor geld. Je moet houden van de scherpe teksten, van de zwarte humor en van de negatieve teneur die uit zijn films spreekt, maar als je van dergelijke satire houdt, is The Player absoluut een must.

The Accused
Engels, Nederlands ondertiteld
Dolby Surround
f 49,95 Befr 999
Philips Interactive Media
Encoding: *****

The Accused

Toen Jodie Foster haar Oscar voor beste vrouwelijke hoofdrol in *Silence Of The Lambs* in ontvangst nam, zei ze als ik het mij goed herinner: "Dat ik deze Oscar krijg is een enorme blijk van waardering voor de feministische beweging, deze film is een toonbeeld van wat vrouwen in deze maatschappij kunnen verzetten!" Jodie Foster heeft in haar stormachtige carrière meer dan eens bewezen ook zelf deze rol te vervullen. Zo ook in de film *The Accused*, welke onlangs is uitgekomen op Video CD.

In *The Accused* speelt zij Sarah Tobias,

een jonge vrouw, die na een ruzie met haar vriend een bar in gaat om een borrel te halen. Wanneer zij in een baldadige bui met een jongen uit de bar gaat dansen, vat deze dat op als een uitdaging en verkracht haar. Niet alleen hij denkt misbruik van Sarah te mogen maken, maar ook de omstanders beginnen zich erin te mengen. Sarah wordt lijfelijk seksueel misbruikt door drie verschillende mannen.

Typische rechtszaalfilm

De advocate die haar verkrachters voor het gerecht daagt, ziet de ambivalentie van de rechtszaak in en moet noodgedwongen een schikking met de advocaten van de heren aanvaarden. De daders raken hierdoor voor wel negen maanden in de gevangenis. Verraden als zij zich voelt, is Sarah genoodzaakt te vechten op haar eigen manier en veroorzaakt een ongeluk met een van de "toeschouwers". Wanneer haar advocate haar in het ziekenhuis aantreft, zweert zij dat er vanaf nu niet meer voor de schikking gegaan mag worden. Sterker nog, zij klaagt ook de

omstanders aan wegens aanmoediging tot misdrijf.

Dit is een typische rechtszaalfilm. Er wordt naar een zaak gezocht en we zien de opbouw van de verdediging. Vervolgens wachten we op de uitspraak van de jury en hopen we dat het geheel heeft bijgedragen tot een beter

begrip van het probleem, en dat minder mensen zich schuldig maken aan het vergrijp. Dat lijkt vaak een onbegonnen zaak. Toch zijn het dit soort films die ons weer even met de neus op de feiten drukken. Om de zes minuten wordt er ergens in Amerika een vrouw verkracht. Een op de vier keer is dat met meerdere mannen tegelijk.

Geen clichés

In *The Accused* zijn de hoofdrollen niet de rollen zoals je zou verwachten. Jodie Foster speelt niet het hulpeloze meisje dat verschrikkelijk kwaad is aangedaan, maar juist een zeer zelfstandige jonge vrouw die het vertikt om toe te geven. Kelly McGillis speelt hierin niet de begrijpende, mooie advocate die erop uit is om de wereld te redden (althans niet in aanvang) maar een strenge officier die het soms iets te snel pikt als ze uitgekafferd wordt. Door het doorbreken van dit soort clichés heeft *The Accused* zich verheven boven andere films van deze soort. Gelukkig is ook deze CD Nederlands ondertiteld en ziet het beeld er prima uit.

Crocodile Dundee II
Engels, Nederlands ondertiteld
Dolby Surround
f 49,95 Bfpr 999
Philips Interactive Media
Encoding: *****

Om te beginnen: Crocodile Dundee II

Voor degenen die het eerste deel van *Crocodile Dundee* hebben gezien, lag het voor de hand dat er snel een vervolg zou komen op de avonturen van de Australische Bushman. Wat zou dat nou weer voor verhaal worden? Een slap aftreksel van de eerste ontmoeting en de avonturen van een Bushman in New York? Nee, *Crocodile Dundee II* is het bewijs dat vervolgfilms ook een daverend succes kunnen worden, en een echte toevoeging aan het eerste deel. Nu uit op Video CD.

Mick Dundee blijft onorthodox

Mick Dundee is inmiddels een ereburger van New York geworden. Iedereen herkent hem op straat en hij is een vertrouwd deel van het straatbeeld geworden. Zijn onorthodoxe manier van vissen vangen wil dan nog wel eens tot het aanrukken van de hele havenpolitie leiden, maar dat is niet verwonderlijk wanneer je dat doet door staven dynamiet in het water van de Hudson te gooien. Zijn informele gesprek met iemand die op de rand van een van de hoogste gebouwen van de stad staat gaat echter onopgemerkt voorbij.

Wanneer Sue, de vriendin van Mick en de journaliste die hem in het eerste deel naar New York haalde, wordt ontvoerd door een stel Colombiaanse bandieten komt er snel verandering in deze dagelijkse gang van zaken. Sue's ex-echtgenoot heeft haar namelijk een filmrolletje toegestuurd met daarop foto's van een moord.

Australia, Australia, I love you

Om het rolletje terug te krijgen worden uiteraard Colombiaanse manieren toegepast, die over het algemeen erg goed werken. Eerst een ontvoering, en als dat niet helpt, moeten er maar doden vallen. Dat werkt bij Mick "Crocodile" Dundee echter niet. Nadat onze held een moord op zichzelf kon vrijdelen en zijn meisje uit de handen van de misdadigers heeft gehaald

is het antwoord waar verder geen aandacht aan besteed wordt. Heerlijk. Crocodile Dundee II is Nederlands ondertiteld, maar dat hebben volgens mij maar weinig mensen nodig. Geniet van deze film zo veel als je kunt. Ontspanning en sensatie, romantiek en lachen, opletten en nadenken.

PHILIPS VIDEO CD
Four Weddings and a Funeral
 Engels, Nederlands ondertiteld
 Dolby Surround
 f 59.95 Bofr 1199
 Philips Interactive Media

Four Weddings & A Funeral

Voor de liefhebbers van een schater (glim)lach is er een meesterwerk verschenen op Video CD. Een film waar de Engelsheid vanaf druipt, waarin de enige moraal is dat je niet zomaar moet trouwen, en dat een vriendschap altijd blijft bestaan. Voor de inmiddels grote schare fans van de charmeur Hugh Grant en de mooie Andie MacDowell een absolute must om te hebben. Alleen misschien voor de fans van de serie van Mr. Bean (nu ook op Video CD!) alias Rowan Atkinson staat er een kleine teleurstelling te wachten bij het bekijken van de Film Four Weddings & A Funeral. Hij speelt maar een klein rolletje.

Gedistingeerde grap

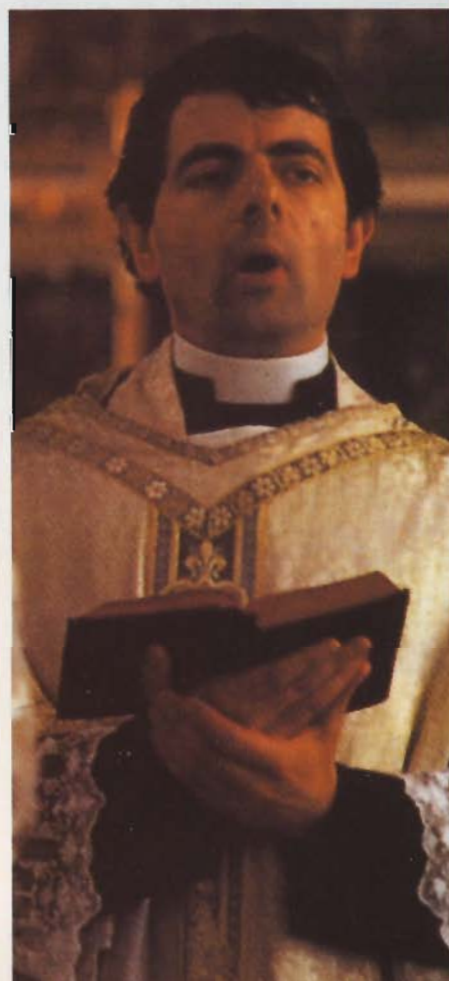
De film was hét bioscoopsucces van 1994, wat een hoop liefhebbers van "de gedistingeerde grap" heeft weerhouden om naar de film te gaan kijken. Zodra een film een kassucces wordt zijn er een boel mensen die hun vooroordelen direct opstapelen. Four Weddings And A Funeral trok zich niets aan van welke standaard dan ook, en dat is misschien het charmante aan de film. Ook de schrijvers, die bekend zijn geworden door de serie Mr. Bean, trokken zich niets van hun imago aan. Hoewel sommige scènes herinneren aan het repertoire van Rowan Atkinson als Mr. Bean, worden deze vertolkt op een manier die zo afwijkt van Bean, dat ze een geheel eigen waarde krijgen.

wordt het dan ook tijd om naar een veiliger plek te gaan. En welke plek is daar beter voor aangewezen dan de persoonlijke achtertuin van Dundee, de Jungle van Australië? En daar gaat het avontuur verder, maar dan precies volgens de regels van Dundee.

En dat is nou het knappe van deze "Sequel". Hoe maak je een vervolgfilm spannend zonder van het oorspronkelijke gegeven af te wijken? Als de geliefden al bij elkaar zijn, hoe laat je dan nog een beetje spanning over voor de romantici onder de kijkers? De oplossing lijkt eenvoudig. De geliefden moeten uit elkaar getrokken worden door de boef, en de redding uit de handen van de boef leidt de helden van het verhaal weer terug naar de oorsprong van het avontuur; Australië.

Geniale grappen

Ik hou niet zo van films waar de clou van grappen te dik er bovenop ligt. Bij deze film wordt daar op een geniale manier rekening mee gehouden (as if my words count for anything at all). Vooral wanneer er sprake is van absolute nieuwigheid voor de Jungle-geest tegenover de Stadsgeest. "Vind je dat nou lekker?" vraagt de stadsman aan de Aboriginal die heerlijk zit te peuzelen aan een Kangoeroe-uitwerpsel. "Nee, niet echt, er moet knoflook bij"

FILMS

Supercharmante onhandigheid

Dat is niet in het minst het gevolg van de acteerprestaties van Hugh Grant. Grant maakte zijn debuut in de film *Bitter Moon* van Roman Polanski, waarin hij een typisch Engelse "sophisticated Academic" speelt, die een lesje krijgt in het ruige leven. De supercharmante onhandigheid die hij daarbij tentoonspreidde komt ook hier volledig tot zijn recht.

Grant is in *Four Weddings & A Funeral* één van een groepje vrienden, die geconfronteerd worden met het huwelijk. Wanneer twee van hen in het zogenaamde bootje stappen, is hij getuige van de bruidegom. Alles gaat mis, maar in tegenstelling tot een slapstick zoals we die van Atkinson gewend zijn, net niet echt en net niet helemaal. Tijdens deze eerste confrontatie ontmoet Grant als verstokte vrijgezel een dame die hij helemaal ziet zitten. De prachtige Andie MacDowell vertolkt de rol van de eerste dame die zijn hart echt op hol krijgt.

De laatste bruiloft

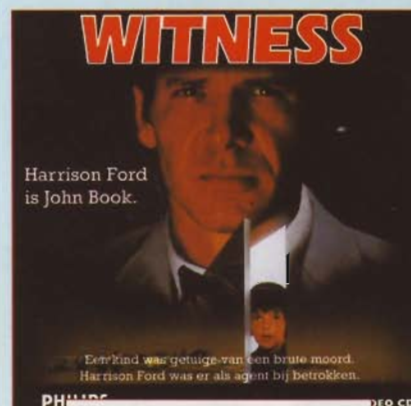
Wat doe je als jonge romanticus die na zijn eerste nacht met deze Amerikaanse schone te horen krijgt dat wanneer ze terugkomt, ze de verloving geregeld wil zien? Je wordt stamelend

wakker, weet niet goed wat te zeggen, kijkt haar in haar bloedmooie en -serieuze ogen en komt erachter dat ze een grapje maakt. Ze verdwijnt naar Amerika en je zal haar wel nooit meer terug zien. Zeg nooit nooit. Wees niet bedroefd als ze aankondigt dat ze met iemand in Schotland gaat trouwen, wanneer je haar op een volgende bruiloft tegenkomt. Bedroefd mag je zijn als een van je beste vrienden op haar bruiloft een hartaanval krijgt. Zo, zal je denken, nou hebben we die

begravenis ook gehad, en hoe zit het nou met de vierde bruiloft? Inderdaad, dat is de bruiloft van Grant zelf, hij kan er niet onderuit. Maar met wie zal hij trouwen? Komt hij er echt niet onderuit? Koop de Video-CD en kijk zelf maar. Bijzonder van deze speelfilm is dat deze tegelijkertijd op koopvideo verschijnt. Net als trouwens een hoop andere films die op dit moment uitkomen.

O ja, over dat kleine rolletje van Rowan Atkinson. Die rol die hij had geschreven kon door niemand anders vertolkt worden dan door hemzelf, ook al lijkt het een beetje in contrast met de rest van de grappen.

Witness
Engels, Nederlands ondertiteld
Dolby Surround
f 49,95 Befr 999
Philips Interactive Media
Encoderig: *****

Witness

Het voordeel van Video CD is natuurlijk de blijvende waarde van de beelden. Dat komt voor de liefhebbers van Harrison Ford goed van pas. In *Witness* speelt Harrison de politiemann John Book die betrokken raakt bij een zaak waar hij liever buiten was gebleven. We zien nog een betrekkelijk jong koppie van uit de tijd dat hij nog in de eerste *Indiana Jones* films speelde. Op zulke plaatjes moet je zuinig zijn, en Video CD is dat.

De Amish

Witness is het verhaal van een Amish familie in de Verenigde Staten. Wanneer Kleine Samuël met zijn moeder Rachel op reis gaat moet hij wachten op het station. Daar is hij in de toiletten van de stationshal getuige van een brutale moord door twee heren in een iets te net pak.

Nou moet je van de Amish weten, dat zij een levensstijl hebben die niet veel verschilt van die van anderhalve eeuw geleden. Zij leven in een aantal neder-

zettingen in de Verenigde Staten, waarin zij alles richten op soberheid. Dat wil dus zeggen, geen auto's, geen koelkast, geen radio, zelfs geen fiets. Om van televisie nog maar niet te spreken. Zij doen dit vanuit een geloof waarbij de Gereformeerde Protestantse kerk een theekransje lijkt. Door afzondering en non-conformisme zijn de Amish altijd in staat gebleven een absoluut geweldloze samenleving vol te houden.

Scherpe tegenstellingen

Dat er nou net op de eerste reis van Samuël zoiets moet gebeuren. Maar toch, deze Amish is met zijn negen Amische jaartjes de enige kroongetuige in de moord. Wanneer Ford in het onderzoek erachter komt dat Samuël de enige sleutel is tot het oplossen van de moord, wordt hij door Ford meegevoerd door een Philadelphia vol geweld en onorthodoxe politiemethoden. Maar dat is nog niets vergeleken bij wanneer Ford erachter komt dat de

moordenaar een van zijn eigen collega's is. Nu worden de zaken omgedraaid en moet de gewonde John Book mee naar het dorp van de Amish, waar hij moet onderduiken voor de daders. Naast de spannende actie in de film, krijgen we ook een beetje een inzicht in de tegenstellingen in de Verenigde Staten wanneer het gaat om Amish. Hoe kun je als een kleine gemeenschap volhouden dat je geweld schuwt wanneer je op deze manier met de Real World wordt geconfronteerd? En hoe zit dat met de romantiek tussen een Amish vrouw en een atheïstische man? Hoe zit het met het leven van een politiemannet midden van een Amish-gemeenschap?

Een serieuze Ford

De film is gemaakt in 1983, maar heeft niets aan engagement verloren. Daarnaast is het gewoon een erg goede film waarin Harrison Ford voor het eerst kon bewijzen dat hij als acteur serieus geno-

men mocht worden. Naast hem zien we ook een jonge Kelly McGillis, die we kennen als vlieginstructrice uit het wat luchtiger spektakel Top Gun, en zien we zelfs een jonge Danny Glover, die we kennen als de tegen zijn pensioen aanhikkende inspecteur uit Lethal Weapon.

De film heeft Nederlandse ondertiteling, behalve wanneer de Amish in hun eigen duitssachtige taal met elkaar spre-

ken, maar geloof me, daar hebben de Nederlandse multilaterale kijkers absoluut geen moeite mee.

The Strauss Dynasty
Engels, Nederlands ondertiteld
420 minuten (8 CD's)
f 139.
H.O.M. Vision
Encoding: ***

The Strauss Dynasty

Schone walsen, wulpse Liefde

Wat wij nu zien als een groot cliché, was ooit een baanbrekende muziekstijl; de Weense Wals. De man die daarvoor verantwoordelijk gesteld mag worden heet Johann Strauss. Reeds een legende tijdens zijn eigen leven heeft Strauss een trend ingezet die tot op de dag van vandaag vele voeten op de dansvloer krijgt. Over het bruisende leven van Johann en zijn familie is een miniserie gemaakt welke nog niet zolang geleden op de Nederlandse televisie te zien was. Alweer een epos over een familie, en alweer een productie van I.V.P. Gelukkig is de kritiek die wij hadden op eerdere releases van I.V.P. hier niet van toepassing.

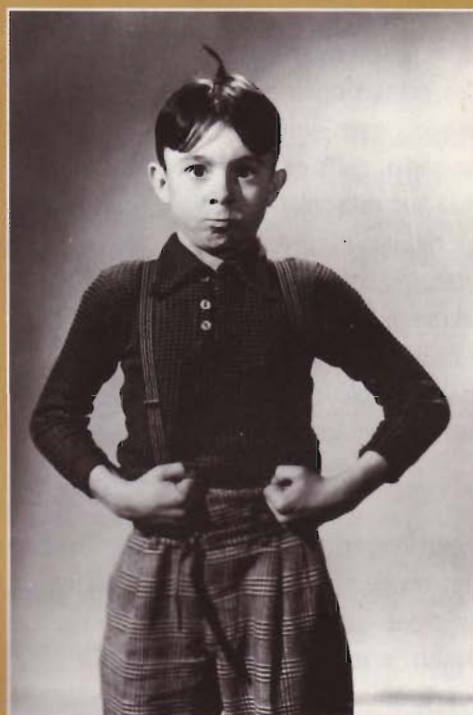
De serie bestaat uit maar liefst acht CD's. Er is hierbij gebruik gemaakt van een geheel andere encoding, waar-

LITTLE RASCALS

NIEUWE KOPIEËN!
ORIGINELE VERSIES

OUR
GANG

DE
BOEFJES

De serie LITTLE RASCALS - oorspronkelijk door HAL ROACH geproduceerd als de 'OUR GANG COM-MEDIES' featuring HIS RASCALS - bestond van 1922 tot 1944 en is daarmee de langst lopende filmse-rie aller tijden. Deze komische filmpjes worden hier in hun oorspronkelijke, complete vorm gepresenteerd, zoveel mogelijk zoals ze er uitzagen toen ze voor het eerst werden vertoond.

Daar heb je Spanky!

39,95

School

door de beeldkwaliteit een stuk beter is geworden. Bovendien zit er op de Video-CD een centreeroptie, waardoor je in staat bent alle hoeken en gaten van het beeld goed te zien. En er is veel te zien.

Stoomcursus Wenen

De Strauss Dynasty is een productie waar kosten noch moeite gespaard zijn gebleven om de sfeer uit het "Weense Tijdperk" zo origineel mogelijk weer te geven. Prachtige balzalen, schitterende kostuums, grote orkesten, mooie koetsen, fiere paarden. De grote bakkebaarden lijken iets te verhullen, maar dat was in de mode. In zeven uur krijg

je een grote les voorgeschoteld in de grillen en grollen, de lusten en lasten van het vorige eeuwse Wenen. In een tijd waarin de mensheid nog net geen industriële revolutie te pakken had werd er dan ook heel anders omgegaan met stress, buitenechtelijke relaties en familieruzies.

Muziek en romantiek

Maar dan de muziek. Het Weens Philharmonisch orkest kan dat natuurlijk beter weergeven dan wie ook, maar kunnen de acteurs dat ook? Nee, niet allemaal. Ze kunnen in ieder geval niet viool spelen. In Amerika ga je nou eenmaal niet naar de toneelschool om muziek te leren maken. Wanneer je naar de film wilt kijken om eens naar de techniek wilt kijken van 's werelds beste violisten, ben je hier aan het verkeerde adres. De Strauss Dynasty is een

must voor de romantici, die muziek op een belangrijke tweede plaats stellen, maar die in principe meer geïnteresseerd zijn in romantiek, intrige en hartstocht. Dallas bestond in die tijd wel degelijk, maar heette toen Wenen.

De afgelopen maand ontvingen we ook de volgende films:

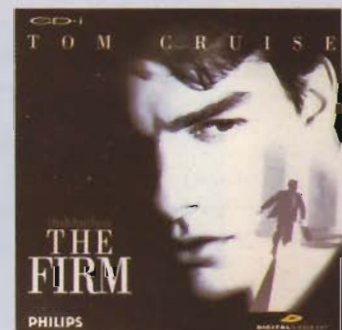
- *Extreme Attitude.*
This is a Skiers' Movie!
Sport/Actie. Engels. UVE
- *Stalingrad.*
Drama/Oorlog,
Nederlands ondertiteld. UVE
- *The Conquest Casanova.*
Erotiek. Nederlands ondertiteld.
UVE
- *The Best of Hot Body.*
Volume 3. Erotiek. Engels. UVE

De volgende maand bepreken we onder andere deze titels:

The Firm
The House of the Spirits
Mr. Bean
Tommy Cooper
Caligula
Akira (en andere Manga-
en Anime-titels)

(onder voorbehoud,
want misschien verschijnen er
nog meer leuke Video CD's)

CD-i PROF

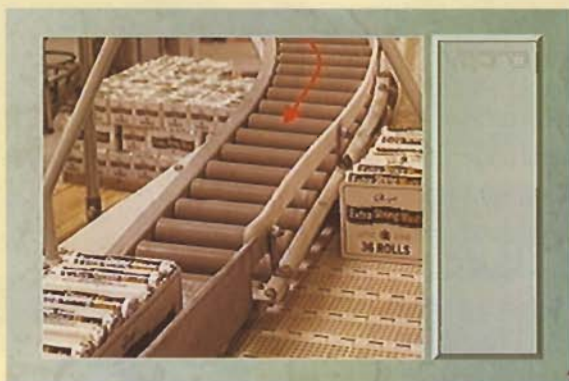
Het bedrijfsleven maakt steeds meer gebruik van CD-i.

Dit medium leent zich daar uitstekend voor. De professionele toepassingen zijn zeer divers in allerlei verschillende branches. Maandelijks berichten wij in deze rubriek over de nieuwste professionele toepassingen.

Rob Smit

Hnijpers op de wasmachine

Wie een paar knijpers op een wasmachine legt die staat te centrifugeren ziet dat die knijpers door de trillingen van de wasmachine 'aan de wandel' gaan en ten slotte over de rand vallen. Op datzelfde principe van beweging door trilling berust de trillband, een lopende band met een trillend oppervlak. Dit transportmiddel wordt in fabrieken gebruikt voor het vervoer van o.a. ijzererts, tabak en zand; doordat de verschillende deeltjes van het produkt voortdurend in beweging zijn is hun contact met de band minimaal en de wrijving gering. Dat heeft voordelen, want wrijving kost energie en energie kost geld. Nadelen zijn er echter ook, want de lawaai-overlast tijdens het transport van harde produkten is groot.

Bedrijf

Transport van stoffen

Deze, en nog veel meer, informatie is te vinden op de CD-i 'Transport van stoffen' die in opdracht van de VAPRO (Vakopleiding Procesindustrie) en Krist & Ketel door Codim Interactive Media vervaardigd is, ten behoeve van de opleiding en training van proces-operators. Hij begint met een korte introductie waarin uitgelegd wordt dat de keuze van de vervoerswijze afhangt van het soort goederen dat vervoerd wordt (verpakt of onverpakt), van de toestand waarin de goederen verkeren (vast, vloeibaar of gasvormig) en de vereiste omgeving (vochtig, warm, etc). Daarna volgt een keuzescherm, met behulp waarvan de aankomende proces-operator op eenvoudige wijze toegang kan krijgen tot de voor hem noodzakelijke leerstof.

Omdat niet iedereen zal weten hoe een CD-i-speler werkt geeft een helpknop uitleg over de bediening van de CD-i-speler, de manier waarop de CD-i werkt (met hoofd- en submenu's en een keuzebalk) en de in het programma gehanteerde symbolen. Een knop genaamd 'Index A-Z' geeft een lijst met alle relevante vaktermen, waarvan de verklaring kan worden opgeroepen door de betreffende term aan te klikken. Een derde knop geeft toegang tot drie groepen multiple-choice-vragen, waarmee de leerling kan testen of hij de stof begrepen heeft.

p Schijf

Rol-, tril- en schroefband

De stof zelf is geordend naar de verschillende manieren waarop goederen binnen bedrijven getransporteerd kunnen worden: lopende band, rolband, kettingband, schroefband en trilband. Er zijn twee kennisniveaus (beginners en gevorderden), en van iedere transportwijze wordt zowel de theorie als de praktijk behandeld. Het aardige van de CD-i is dat de gebruiker zelf kan kiezen hoe hij de stof wil consumeren: 'alleen luisteren', 'luisteren plus vragen beantwoorden' of 'alleen vragen beantwoorden'. Het is mijn ervaring dat 'luisteren plus vragen beantwoorden' het beste resultaat geeft; als je weet dat er vragen komen concentreer je je veel beter op de stof.

Ook deze CD-i maakt weer duidelijk hoe geschikt het medium is voor onderricht en training. Hoewel mijn testexemplaar in het Duits was en ik geen ambities heb om proces-operator te worden, merkte ik toch dat ik steeds weer een volgend onderwerp wilde zien, en bovendien hoog wilde scoren bij het beantwoorden van de vragen. (Codim Interactive Media, Eindhoven, tel. 045- 129777).

ID: Van wieg tot graf

Legitimatie en identificatie, daar gaat het om op de CD-i 'ID: Van wieg tot graf'. De disc is uitgegeven door de Dienst Informatiezaken en Automatisering

van de Regiopolitie Amsterdam Amstelland, ter voorbereiding van een landelijke studiedag over identiteitsvervalsing. Vertegenwoordigers van de politie, de rechterlijke macht, de douane, de marechaussee, het Openbaar Ministerie en het bankwezen kwamen daar bijeen om dit mondiale probleem te bespreken. De studiedag en de CD-i zijn voorbereid respectievelijk gemaakt door de Centrale Recherche Informatie en het Grafisch Lyceum Eindhoven.

'Opsporen en aanpakken van informatievervalsing'

Jan Meyer, programmeur bij genoemde Dienst Informatiezaken en Automatisering, vertelt waarom juist die twee partijen daarbij betrokken waren: 'De Centrale Recherche Informatie is een onderdeel van de politie dat zich bezighoudt met het opsporen en aanpakken van informatievervalsing. Het is een dienst die internationaal opereert. Het Grafisch Lyceum Eindhoven verzorgt cursussen voor deze dienst. Die cursussen zijn nodig omdat de politie goed geïnformeerd moet zijn over druktechnieken, watermerken, papiersoorten, lijmtéchnieken, en dergelijke, om te kunnen beoordelen of documenten zoals paspoorten echt of vervalst zijn. Het waren dus gewoon de meest geschikte kandidaten.'

25.000 verdachtenfoto's

Maar waarom is er voor CD-i gekozen, en bijvoorbeeld niet voor CD-ROM, videoband of diapresentatie? Meyer: 'De belangrijkste reden is dat de Regiopolitie Amsterdam Amstelland zijn eigen CD-i productiefaciliteiten heeft. In vergelijking met bijvoorbeeld een multimedia-PC is een CD-i-speler goedkoop en eenvoudig te begrijpen en bedienen. Dat betekent dat we hem voor uiteenlopende doelen kunnen inzetten, doelen die anders alleen heel omslachtig zouden kunnen worden gerealiseerd. Op die manier verdient de investering zichzelf gemakkelijk terug. We gebruiken CD-i bij opleidingen, om het publiek te informeren, en op de werkplek. Zo hebben we bijvoorbeeld een CD-i met 25.000 ver-

dachtenfoto's. Die is overal inzetbaar, ook op lokale, en bespaart bovendien veel tijd en ruimte.'

De identificatie van Vera Houder

'ID: Van wieg tot graf' brengt een grote hoeveelheid informatie, die anders alleen op uiteenlopende plaatsen te vinden is, op één plek samen. Deze informatie is opgesplitst in drie onderdelen: 'Van wieg tot graf', 'Wettelijke bepalingen' en 'Identiteit

en legitimatie', gevolgd door een 'Identificatie-quiz'. Een menubalk onder in het beeld laat de gebruiker door de CD-i heen manoeuvreren, terwijl bij ieder onderwerp steeds de relevante wetteksten geraadpleegd kunnen worden.

'Van wieg tot graf' volgt de fictieve persoon Vera Houder van haar geboorte tot haar overlijden. Het naambandje dat ze in het ziekenhuis direct na haar geboorte om haar arm krijgt is de eerste bevestiging van haar prille identiteit. Het naamplaatje dat de administratieve afdeling van het ziekenhuis maakt, de tweede. Pas daarna komt de officiële aangifte van haar geboorte op de afdeling Burgerzaken van het Stadhuis. Wat dit onderdeel van de CD-i duidelijk maakt is dat identiteits- (en andere) gegevens gedurende een mensens leven op een verontrustend aantal plaatsen wordt vastgelegd, met alle gevaar voor de privacy vandien. Tegelijkertijd is het noodzakelijk dat een aantal van die bestanden toch aan elkaar wordt gekoppeld, bijvoorbeeld om het frauderen met dubbele uitkeringen tegen te gaan.

Identificatieplicht

'Wettelijke bepalingen' gaat hoofdzakelijk in op de nog betrekkelijk nieuwe Wet op de Identificatieplicht. Financiële instellingen en zelfs casino's dienen nu bij grote geldtransacties naar een identificatie te vragen om het witwassen van crimineel vermogen tegen te gaan. Werkgevers moeten controle van hun administratie toestaan om premiefraude, zwartwerken en het tewerkstellen van

illegale vreemdelingen te voorkomen. Bij ordeverstoringen tijdens voetbalwedstrijden en zwartrijden met het openbaar vervoer mag nu op straffe van een boete of gevangenisstraf om identificatie gevraagd worden. De komst van de Wet op de Identificatieplicht heeft dan ook tot veranderingen in twintig andere wetten geleid.

'Identiteit en legitimatie' gaat in op het verschil tussen identiteit en legitimatie. Identiteit zegt iets over de persoon zelf, over WIE hij of zij is. Legitimatie daarentegen zegt iets over WAT iemand is of doet. Bij identificatie en legitimatie komen allerlei documenten kijken (paspoort, rijbewijs, zeemansboekje, etc) en uitgelegd wordt wat hun functie is en hoe ze zoveel mogelijk fraudebestendig gemaakt kunnen worden. Ook wordt uitgelegd hoe al die verschillende documenten gecontroleerd worden.

Speels examen

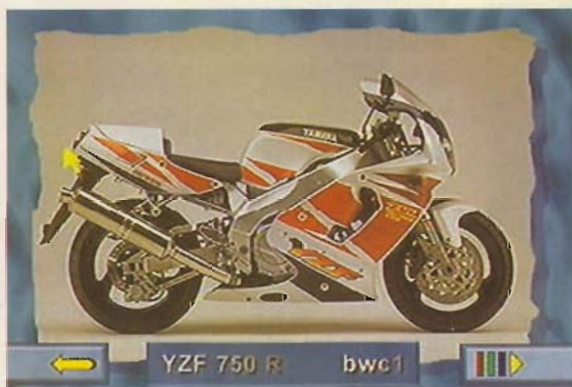
De 'Identificatie-quiz' tenslotte test de kennis van de gebruiker van de CD-i in quizvorm, een soort speels examen dus.

In vergelijking met commerciële consumententitels valt er op 'ID: Van wieg tot graf' nog wel het een en ander aan te merken. De commentaarstem is bijvoorbeeld nog wat onzeker en lang niet overal goed te verstaan. De informatie is in zulke kleine eenheden opgedeeld dat de gebruiker aan één stuk door zit te klikken om een samenhangend verhaal te kunnen horen. Ook komt hetzelfde stukje achtergrondmuziek zo vaak terug dat je er stapelgek van wordt, terwijl de gebruikte letters te klein en te dun zijn om op een televisiescherm goed gelezen te kunnen worden en de uitleg van de menubalk in het CD-i-boekje niet overeen komt met het feitelijke gebruik. Desondanks mag het verbazend genoemd worden dat er op zo'n onverwachte plaats zo'n interessante toepassing voor CD-i is gevonden. We zullen onze lezers dan ook zeker op de hoogte houden van nieuwe ontwikkelingen aan het interactieve politiefrent. (Dienst Informatiezaken en Automatisering van de Regiopolitie Amsterdam Amstelland, tel. 020-559 51 67).

Yamaha catalogus 1995

Dit jaar is de nieuwe CD-i-catalogus van motorenfabrikant Yamaha voor het eerst voorzien van Digital Video-filmpjes, en als deze iets duidelijk maken dan is het wel dat motorrijden gepaard gaat met een enorm gevoel van vrijheid. Het hééft gewoon iets om gezeten op zo'n grote chopper (Yamaha maakt beslist niet alleen van die felgekleurde, futuristisch vormgegeven motoren) kilometer na kilometer wegdek onder je door te laten glijden en je van niets en niemand iets aan te trekken. Je hebt voelbaar contact met de weg en de lucht, en het is alsof jij het bent die de aarde met de wielen van je motor aan het draaien brengt. In tegenstelling tot bij een auto heb je bij een motor bovendien fysieke kracht nodig om te sturen, en je motorpak en helm identificeren je direkt als lid van een groep waar veel mensen toch met een zeker ontzag naar opkijken . .

Tussentijdse updates

De Yamaha-catalogus op CD-i is dit jaar in acht verschillende landen uitgekomen: Nederland, België, Frankrijk, Duitsland, Engeland, Noorwegen, Italië en Spanje. In al die landen worden verschillende talen gesproken en heeft het publiek een verschillende smaak, wat resulteert in een gedeeltelijk verschillende CD-i voor ieder land. Bovendien komen er in de loop van het jaar nog nieuwe modellen uit terwijl oude modellen opgeheven worden. Hoe kan zo'n CD-i, die bij iedere Yamaha-dealer aanwezig is ter ondersteuning van de verkoop, dan ooit zijn functie vervullen zonder al na een paar maanden achterhaald te zijn? Herman van Oldenmark, managing director van Creative Interaction uit Loosdrecht (het bedrijf dat jaarlijks de Yamaha CD-i's produceert) heeft daar een oplossing voor bedacht.

'Vorig jaar hebben we de CD-i's nog in 'C' geprogrammeerd, een relatief snelle programmeertaal die vlotte beeldwisselingen mogelijk maakt. Het nadeel ervan is echter dat je, wanneer je in de loop van het jaar een deel van de foto's en informatie op

de CD-i moet vervangen om de catalogus actueel te houden, alle bij elkaar horende onderwerpen opnieuw met elkaar moet verbinden. Een simpele mutatie betekent daardoor veel werk, en dat brengt weer hoge kosten met zich mee. Om dat te voorkomen hebben we dit jaar voor het eerst 'CD-Motion' van Script Systems gebruikt, een programmeertaal die weliswaar langzamer is dan 'C' maar die het mogelijk maakt onderdelen te vervangen zonder de structuur aan te tasten. Voor ons, en voor Yamaha, betekent dat een enorme vooruitgang: plotseling leveren de tussentijdse updates geen problemen meer op.'

Speedboten, helikopters en terreinvoertuigen

Als de Yamaha CD-i gestart wordt is er eerst een kort introductiefilmpje te zien, waarna het keuzeschermd verschijnt. Hier kan worden gekozen uit 'Video', 'Store', 'Dealers' en 'Line up'. Onder 'Video' kunnen de Yamaha-motoren in actie worden gezien; niet alleen motorfietsen maar ook brommers, scooters, speedboten, helikopters en terreinvoertuigen komen aan bod. 'Line up' geeft een compleet en uitgebreid overzicht van de verschillende modellen Yamaha-motoren, brommers en scooters. Van de verschillende modellen zijn detailfoto's, technische gegevens, kleuren en dergelijke op te vragen. Het interessantste aspect van 'Line up' wordt echter gevormd door de videofilmpjes, waarin je de meeste modellen in actie kunt zien.

Van Oldenmark: 'Het videomateriaal is deels door ons geschoten, deels door Yamaha aangeleverd. De editing hebben we echter steeds zelf gedaan, waarbij we getracht hebben de filmpjes te regisseren als een videoclip: snel genoeg om een gevoel van sensatie teweeg te brengen, maar niet zo snel dat de CD-i-zuil een storende factor in de verkoopruimte gaat vormen.' Het onderdeel 'Store' bevat informatie over helmen, accessoires, kleding, verzorging van de motoren plus de laatste modellen. 'Dealers' ten slotte bevat de complete lijst van Nederlandse Yamaha-dealers.

Ideetje?!

De combinatie van videofilmpjes en opzweepende muziek vormt de meest aantrekkelijke eigenschap van de CD-i; als dit aspect verder uitgebouwd wordt zou je van deze zakelijke titel zonder al te veel moeite een aantrekkelijke consumententitel kunnen maken. Misschien een idee voor volgend jaar? (Creative Interaction, Loosdrecht, tel. 02158-2455).

Melancholie, dat moet af en toe kunnen. In mijn geval heb ik er echter nogal vaak last van. Ik heb die nare, niet door het ziekenfonds erkende ziekte wel eens omschreven als de geestestoestand van iemand die zich beklagt dat het niet regent als de zon schijnt en omgekeerd. Kortom: bij een melancholicus is het nooit goed. Ik maak wel eens avonden mee dat ik in mijn NASA-commandocentrum (zo ziet mijn werkkamer er ongeveer uit) zit te spelen en te schrijven tussen al mijn monitoren, printers, CD-i-machine et cetera en ik denk: was ik vroeger nu zo veel ongelukkiger zonder al die elektronica? Eerlijk gezegd geloof ik het wel. Zo lang als ik thuis bij mijn moeder heb gewoond, heb ik nooit het genoeg mee mogen maken van een televisietoestel ('Zo'n ding houdt je maar van je huiswerk af,' meende mijn moeder), hadden wij geen telefoonaansluiting ('Nergens voor nodig en nu kun je ook geen meiden gaan bellen!' – alsof meiden bellen toen mijn grootste passie was!), hadden wij geen platenspeler (ik kocht er zelf eentje toen ik veertien was) en hadden we ook geen diaprojector. Uiteraard waren er in de jaren vijftig en de eerste helft van de jaren zestig weinig media te koop – of überhaupt uitgevonden – maar vergeleken met de andere mensen waar ik kwam, waren de Büchjes indertijd mediamiek zeer onderontwikkeld. Anno 1995 kan ik mij al bijna geen wereld meer voorstellen zonder video, CD-i, computers et cetera en dus blijft de vraag hoe ik in godsnaam omhoog ben kunnen klimmen uit mijn media-arme milieu. Nu zoek ik alle mogelijke informatie op via glimmende schijfjes, in de jaren vijf

büchh Globaal

tig moest ik mij behelpen met twee Duitstalige encyclopedieën die in de vorige eeuw gepubliceerd waren en die mijn vader had achtergelaten. Als kind en jongen is het modernste medium dat ik ooit in bezit heb gehad de fameuze 'Ik weet het'-kinderencyclopedie geweest die je bij elkaar kon sparen als je maar genoeg margarine van een bepaald merk op je brood smeerde. Uit die encyclopedie ben ik te weten gekomen wat bij voorbeeld een 'apenbroodboom' is. Zonder overdrijving kan ik stellen dat ik als kind gehunkerd heb naar kennis, maar dat die kennis bijna nergens te halen was. Zoals gezegd: we hadden geen televisie of telefoon, uit de bibliotheek mocht ik geen naslagwerken mee naar huis

nemen en een behoorlijke atlas bezaten we ook al niet.

Is het nu leuker? Kun je als kind meer plezier hebben en waarachtige kennis opdoen met video, CD-i, een homecomputer en al die andere, prachtige dingen? Ik ben er meer dan

diep van overtuigd en ik geloof dat er nauwelijks een voordeel kan worden gepuurd uit mijn o zo media-arme jeugd. Of misschien toch één klein voordeeltje.

Tot mijn zestiende (toen ik het moederlijk huis verliet) heb ik verlangd naar een wereld die ik nauwelijks kende. Ik wilde naar de Zuidpool, ik wilde naar de Galapagos-eilanden, ik wilde een eigen kleurentelevisietoestel en een eigen computer (de laatste twee dingen waren trouwens toen alleen nog maar in Amerika verkrijgbaar) en nu ik die dingen – en veel meer andere apparaten – bezit, kan ik als zesenvertigjarige man mijn lol nog steeds niet op. Als televisiemaker heb ik nog steeds een soortgelijk gevoel. Eigenlijk leef ik nog in de veronderstelling dat televisie uitsluitend gemaakt kan worden door mensen als Willem O'Duys, Mies Bouman en 'Tante' Hanny Lips (drie televisiehelden van lang geleden) en daarom leef en werk ik in een wereld waar ik onverminderd mijn ogen uitkijk en denk: dat ik dit allemaal nog mag meemaken! Ik mag het – merk ik elke dag – daadwerkelijk meemaken en daarom ben ik zo'n fanatieke elektronische mediafreak geworden. En zo zie je maar: een ellendige jeugd heeft ook haar goeie kanten. Maar daar was ik als schrijver al eerder achtergekomen.

Boudewijn Büch

Nu verkrijgbaar op VIDEO CD

POLYGRAM FILMED ENTERTAINMENT AND CHANNEL FOUR FILMS PRESENT A WORKING TITLE PRODUCTION
A MIKE NEWELL FILM

HUGH GRANT ANDIE MACDOWELL
en ROWAN ATKINSON

Four Weddings and a funeral

59,95

FOUR WEDDINGS AND A FUNERAL is een romantische komedie, geschreven door Richard Curtis, de schrijver van Black Adder en Mr. Bean.

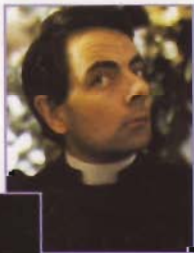
De 32-jarige Charles, overtuigd vrijgezel, leert op een bruiloft van vrienden de aantrekkelijke Amerikaanse Carrie kennen. Daarna verdwijnt ze uit zijn leven, tot de volgende bruiloft. Smoorverliefd en dolgelukkig haar weer te zien, krijgt hij een klap in zijn gezicht als ze hem vertelt dat ze ondertussen verloofd is. De derde bruiloft is dan ook die van Carrie zelf. Een goede vriend van Charles krijgt tijdens het feest een hartaanval, vandaar de begrafenis enkele dagen daarna. De vierde bruiloft tenslotte is die van Charles zelf, die ten einde raad maar besluit met een oude vriendin te trouwen. Maar vlak voor de ceremonie komt Carrie binnenwandelen en vertelt dat ze gescheiden is...

Regie: Mike Newell

Met: Hugh Grant, Andie MacDowell en Rowan Atkinson

Originele soundtrack met o.a. Love is all around van Wet Wet Wet.

Nederlands ondertiteld

CD-i

nu
f 119,95
Bfr 2199

CHAOS CONTROL

A FAST AND FURIOUS
FIGHT FOR LIBERTY!

SPECTACULAIR SCHIETSPEL
VOOR JONG EN OUD
MET 3-D DIGITAL VIDEOBEELDEN
EN SOUNDEFFECTS

PHILIPS

Philipscdi.com